

ELABORAT

PROCJENE UTICAJA NA ŽIVOTNU SREDINU PROJEKTA "POSLOVNI OBJEKAT – POGON ZA PROIZVODNJU NAMJEŠTAJA"

Rožaje, jun, 2026.godine

SADRŽAJ

1. OPŠTE INFORMACIJE	5
1.1. Podaci o nosiocu projekta	5
1.2. Glavni podaci o projektu	5
1.3. Podaci o organizaciji i licima koja su učestvovala u izradi Elaborata	5
2. OPIS LOKACIJE.....	7
2.1. Kopija plana katastarskih parcela na kojima se planira izvođenje projekta	9
2.2. Podaci o potrebnoj površini zemljišta	9
2.3. Prikaz pedoloških, geomorfoloških, geoloških i hidrogeoloških i seizmoloških karakteristika terena 10	
2.4. Podaci o izvorištu vodosnabdijevanja	15
2.5. Prikaz klimatskih karakteristika	16
2.6. Podaci o relativnoj zastupljenosti, dostupnosti i regenerativnom kapacitetu prirodnih	18
2.7. Prikaz apsorpcionog kapaciteta prirodne sredine	18
2.8. Opis flore i faune, zaštićenih prirodnih dobara, rijetkih i ugroženih divljih biljnih i životinjskih vrsta i njihovih staništa.....	19
2.9. Pregled osnovnih karakteristika predjela	20
2.10. Pregled zaštićenih objekata i dobara kulturno-istorijske baštine	21
2.11. Podaci o naseljenosti, koncentraciji stanovništva i demografskim karakteristikama u odnosu na planirani projekat	21
2.12. Podaci o postojećim privrednim i stambenim objektima, kao i o objektima infrastrukture .	22
3. OPIS PROJEKTA.....	23
3.1. Opis fizičkih karakteristika cijelog projekta	23
3.2. Opis prethodnih/pripremnih radova za izvođenje projekta	28
3.3. Opis glavnih karakteristika funkcionisanja projekta	30
3.4. Detaljan opis planiranog proizvodnog procesa.....	31
3.5. Prikaz vrste i količine potrebne energije i energenata, vode, sirovina i drugog potrošnog materijala koji se koristi za potrebe tehnološkog procesa sa posebnim osvrtom na količine i karakteristike opasnih materija	46
3.6. Prikaz procjene vrste i količine: očekivanih otpadnih materija i emisija koje mogu izazvati zagađivanje vode, vazduha, tla i podzemnog sloja zemljišta, buku, vibracije, svjetlost, toplotu, zračenje (jonizujuća i nejonizujuća), proizvedenog otpada tokom izgradnje i funkcionisanja projekta	47
3.7. Prikaz tehnologije tretiranja (prerada, reciklaža, odlaganje i sl.) svih vrsta otpadnih materija .	51
4. IZVJEŠTAJ O POSTOJEĆEM STANJU SEGMENTA ŽIVOTNE SREDINE	52
4.1. Kvalitet vazduha	52
4.2. Kvalitet voda.....	53

4.3.Kvalitet zemljišta	57
5.OPIS MOGUĆIH ALTERNATIVA	58
5.1. Lokacija	58
5.2. Uticaji na segmente životne sredine i zdravlje ljudi	58
5.3. Proizvodni procesi ili tehnologija.....	58
5.4. Metode rada u toku izgradnje i funkcionisanja objekta	58
5.5. Planovi lokacija i nacrti projekta.....	59
5.6. Vrste i izbor materijala za izvođenje projekta	59
5.7. Vremenski raspored za izvođenje i prestanak funkcionisanja projekta	59
5.8. Datum početka i završetka izvođenja	59
5.9. Veličina lokacije	59
5.10.Obim proizvodnje	59
5.11. Kontrola zagađenja	60
5.12. Uređenje odlaganja otpada.....	60
5.13. Uređenje pristupa projektu i saobraćajnih puteva.....	60
5.14. Odgovornost i proceduru za upravljanje životnom sredinom	60
5.15. Obuka.....	60
5.16. Monitoring	60
5.17. Planovi za vanredne situacije	60
6. OPIS SEGMENTA ŽIVOTNE SREDINE.....	61
6.1. Naseljenost i koncentracija stanovništva.....	61
6.2. Zdravlje ljudi.....	61
6.3. Biodiverzitet (flora i fauna), posebno podaci o rijetkim i zaštićenim vrstama.....	61
6.4. Zemljište (zauzimanje/korišćenje zemljišta, kvalitet zemljišta, geološke i geomorfološke karakteristike)	62
6.5. Tlo (organske materije, erozija, zbijenost, zatvaranje tla)	62
6.6. Voda (hidromorfološke promjene, količina i kvalitet sa posebnim osvrtom na ispuste otpadnih voda)	63
6.7.Vazduh (kvalitet vazduha)	63
6.8.Klima (emisija gasova sa efektom staklene bašte, uticajima bitnim za adaptaciju).....	64
6.9. Materijalna dobra i postojeći objekti.....	64
6.10. Kulturno nasljeđe-nepokretna kulturna dobra, uključujući arhitektonske i arheološke aspekte	64
6.11. Predio i topografija.....	64
6.12. Izgrađenost prostora lokacije i njena okolina	65
7.OPIS MOGUĆIH ZNAČAJNIH UTICAJA	66

7.1. Kvalitet vazduha	67
7.2. Kvalitet voda.....	70
7.3. Kvalitet zemljišta	77
7.4. Lokalno stanovništvo	78
7.5. Uticaj na ekosisteme i geologiju	81
7.6. Namjena i korišćenje površina	81
7.7. Uticaj na komunalnu infrastrukturu	81
7.8. Uticaj na zaštićena prirodna i kulturna dobra i njihovu okolinu, karakteristike pejzaža	82
8. OPIS MJERA ZA SPREČAVANJE, SMANJENJE ILI OTKLANJANJE ŠTETNIH UTICAJA ..	83
8.1. Mjere zaštite predviđene zakonima i drugim propisima	83
8.2 Mjere zaštite u slučaju akcidenta.....	85
8.3. Planovi i tehnička rješenja zaštite životne sredine (recikaza, tretman, dispozicija otpadnih materija, rekultivacija, sanacija i drugo...)	91
8.4. Druge mjere koje mogu uticati na spriječavanje ili smanjenje štetnih uticaja na životnu sredinu	92
9. PROGRAM PRAĆENA UTICAJA NA ŽIVOTNU SREDINU	94
10. NETEHNIČKI REZIME	96
11. PODACI O MOGUĆIM TEŠKOĆAMA.....	98
12. REZULTATI SPROVEDENIH POSTUPAKA UTICAJA PLANIRANOG PROJEKTA NA ŽIVOTNU SREDINU	99
13. DODATNE INFORMACIJE I KARAKTERISTIKE PROJEKTA	99
14. IZVORI PODATAKA	100
15. PRILOZI.....	102

1. OPŠTE INFORMACIJE

1.1. Podaci o nosiocu projekta

Nosilac projekta:	d.o.o. "Creative" Rožaje
Odgovorno lice:	Ismet Husović
Kontakt osoba:	Ismet Husović
Telefon:	069/286-286

1.2. Glavni podaci o projektu

Projekat:	Poslovni objekat – Pogon za proizvodnju namještaja
Skraćeni naziv:	Poslovni objekat
Lokacija:	Kat. parcele br. 311/1, 311/4 i 782/2 KO Koljeno I, opština Rožaje
Adresa:	Baza bb

1.3. Podaci o organizaciji i licima koja su učestvovala u izradi Elaborata

Obrađivač: ARHIDESIGN DOO

Autori Elaborata: Denisa Čolović, dipl.ing.metalurg.

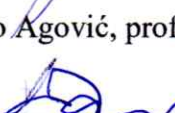
Emir Kurtagić, dipl.ing.arh.

Hasan Kurtagić, dipl.ing.grad.

Ago Agović, profesor biologije

Registracija firme ARHIDESIGN i dokazi o ispunjenim uslovima u smislu člana 19. Zakona o procjeni uticaja na životnu sredinu ("Sl.list CG" br. 75/18)

CRNA GORA
PORESKA UPRAVA
SEKTOR ZA USLUGE I REGISTRACIJU
CENTRALNI REGISTAR PRIVREDNIH SUBJEKATA

Broj: 5 - 0651548 / 005

U Podgorici, dana 10.03.2025.godine

Poreska uprava - Centralni registar privrednih subjekata u Podgorici, na osnovu članova 319, 320, 321 i 323 Zakona o privrednim društvima ("Sl.list CG", br. 065/20), rješavajući po prijavi za registraciju promjene društva sa ograničenom odgovornošću DRUŠTVO ZA PLANIRANJE, PROJEKTOVANJE, GRAĐENJE I INVESTIRANJE "ARHIDESIGN" DOO ROŽAJE, broj 445090 podnijetoj dana 06.03.2025. u 10:52:53, preko

Ime i prezime: HARIZ KOŽAR

JMBG ili br.pasoša: 1401976272011 CRNA GORA

Adresa: MILOŠA OBILIĆA BR. 18/10

donosi

RJEŠENJE

Registruje se promjena podataka za privredni subjekat DRUŠTVO ZA PLANIRANJE, PROJEKTOVANJE, GRAĐENJE I INVESTIRANJE "ARHIDESIGN" DOO ROŽAJE - registarski broj 5 - **0651548**, PIB **02915855**, i to:

Statut:

Briše se: Statut od 06.08.2021.

Registruje se - upisuje se: Statut od 05.03.2025.

Izvršni direktor:

Briše se: NAZIM ČOLOVIĆ
JMBG/BR.PASOŠA: 1904973272012 CRNA GORA

Registruje se - upisuje se: BINASA KAJEVIĆ
JMBG/BR. PASOŠA: 2406981277086 CRNA GORA
Adresa: RIFATA BURDŽOVIĆA BB ROŽAJE CRNA GORA
Ovlašćenja u prometu: Neograničeno
Ovlašćen da djeluje: Pojedinačno

Ovlašćeni zastupnik:

Briše se: NAZIM ČOLOVIĆ
JMBG/BR.PASOŠA: 1904973272012 CRNA GORA

Obrazloženje

Podnosilac je dana 06.03.2025 u 10:52:53 podnio prijavu za registraciju promjene društva sa ograničenom odgovornošću ARHIDESIGN.

Odredbama člana 319 preciziran je način registracije u CRPS. Stavom 1 ovog člana je predviđeno da se registracija u CRPS vrši na osnovu registracione prijave ili po službenoj dužnosti. Odredbama člana 320 predviđeno je dostavljanje registracione prijave i prateće dokumentacije. Odredbama člana 321 uređuje se postupak registracije u CRPS. Istim članom, stav 4 su precizirani slučajevi kada nadležni organ za registraciju odbija prijavu za registraciju i to: ako su podaci unijeti u registracionu prijavu nepotpuni, ako uz prijavu nije dostavljena kompletna dokumentacija, ako je pod istim nazivom registrovan neki drugi oblik obavljanja privredne djelatnosti i ako je ispunjen poseban uslov za odbijanje zahtjeva za registraciju propisan drugim zakonom.

Odredbama člana 323 propisano je da nadležni organ za registraciju obezbjeđuje da podaci registrovani u CRPS budu istovjetni sa podacima iz registracione prijave. Lica koja zaključuju pravne poslove sa registrovanim privrednim društvima i preduzetnicima snose rizik utvrđivanja tačnosti podataka sadržanih u registru za njihove potrebe. Rješavajući po predmetnoj prijavi, obzirom da su ispunjeni Zakonom propisani uslovi, odlučeno je kao u dispozitivu rješenja. Visina naplaćene naknade za registraciju propisana je članom 322 Zakona o privrednim društvima ("Sl.list CG", br. 065/20).

Samostalni savjetnik I

Milica Koprivica

Pravna pouka:

Protiv ovog rješenja može se izjaviti žalba Ministarstvu finansija CG u roku od 15 dana od dana prijema Rješenja. Žalba se predaje preko ovog organa i taksira administrativnom taksom u iznosu od 8, 00 EUR, shodno Tarifnom broju 5 Taksene tarife za administrativne takse. Taksa se upućuje u korist računa 832-3161017-60-Administrativna taksa. Žalba ne odlaže izvršenje Rješenja.

Broj:01-617/2
Podgorica, 16.05.2014. godine

Inženjerska komora Crne Gore rješavajući po Zahtjevu privrednog društva „ARHIDESIGN” d.o.o. iz Rožaja, za izdavanje licence za izradu tehničke dokumentacije, na osnovu člana 134 Zakona o uređenju prostora i izgradnji objekata (“Sl. list CG”, br. 51/08, 34/11 i 35/13), čl.8 Pravilnika o načinu i postupku izdavanja i oduzimanja licence i načinu vođenja registra licenci (“Sl. list CG”, br. 68/08), člana 196 Zakona o opštem upravnom postupku (“Sl. list RCG”, br. 60/03), člana 1 Uredbe o povjeravanju dijela poslova Ministarstva održivog razvoja i turizma, Inženjerskoj komori Crne Gore, br. 08-1423 (“Sl. list CG”, br. 32/13) i Akta IKCG, broj: 02-581 od 14.02.2014. godine, donosi

RJEŠENJE

Izdaje se

L I C E N C A
za izradu tehničke dokumentacije

Za izradu ELABORATA O PROCJENI UTICAJA ZAHVATA NA ŽIVOTNU SREDINU, Privrednom društvu „ARHIDESIGN” d.o.o. iz Rožaja.

Licenca se izdaje na period od pet godina.

OBRAZLOŽENJE

Inženjerska komora Crne Gore postupajući po Zahtjevu br. 03-617 od 14.05.2014 godine, koji je podnesen u ime Privrednog društva „ARHIDESIGN” d.o.o. iz Rožaja, za utvrđivanje ispunjenosti uslova za sticanje licence za izradu tehničke dokumentacije, na osnovu člana 83. Zakona o uređenju prostora i izgradnji objekata (“Sl.list CG”, br.51/08, 34/11 i 35/13) i člana 8 Pravilnika o načinu i postupku izdavanja i oduzimanja licence i načinu vođenja registra licenci (“Sl. list CG”, br. 68/08), utvrdila je da:

- privredno društvo posjeduje Potvrdu o registraciji kod Centralnog registra privrednih subjekata poreske uprave, reg.br. 5-0651548/001, za – inženjerske djelatnosti i tehničko savjetovanje;
- ima radno angažovanog odgovornog projektanta – Denisu M. Čolović, dipl.inž.metalurgije;
- ispunjava uslove za sticanje tražene licence.

Na osnovu izloženog, odlučeno je kao u dispozitivu ovog Rješenja.

Uputstvo o pravnom sredstvu: Protiv ovog rješenja može se izjaviti žalba Ministarstvu održivog razvoja i turizma u roku od 15 dana od dana prijema rješenja, preko Stručne službe Inženjerske komore Crne Gore.

Službeno lice:
Mirjana Bučan, dipl. pravnik

Mirjana Bučan

Dostavljeno:

- Podnosiocu zahtjeva;
- U spise predmeta;
- Ministarstvu održivog razvoja i turizma;
- a/a

PREDSJEDNIK KOMORE

Prof. dr Branislav Glavatović, dipl.inž.geol.

Branislav Glavatović

Broj:01-616/2
Podgorica, 14.12.2011.godine

Inženjerska komora Crne Gore, rješavajući po zahtjevu Denise M Čolović iz Rožaja, za izdavanje licence odgovornog projektanta, na osnovu člana 134 Zakona o uređenju prostora i izgradnji objekata ("Sl. list CG", br.51/08 i 34/11), člana 196 Zakona o opštem upravnom postupku ("Sl. list RCG", br. 60/03) i člana 1 Uredbe o povjeravanju dijela poslova Ministarstva održivog razvoja i turizma Komori u oblasti uređenja prostora i izgradnje objekata br. 03-3138/3 ("Sl. list CG" br. 21/11), donosi

RJEŠENJE

Izdaje se

L I C E N C A
odgovornog projektanta

DENISI M. ČOLOVIĆ, dipl.inž. metalurgije iz Rožaja, za izradu ELABORATA O PROCJENI UTICAJA ZAHVATA NA ŽIVOTNU SREDINU, kao djelova tehničke dokumentacije.

O B R A Z L O Ž E N J E

Zahtjevom br 03-616 od 13.12.2011 godine, Inženjerskoj komori Crne Gore obratila se, Denisa M. Čolović, dipl.inž. metalurgije iz Rožaja za sticanje licence odgovornog projektanta.

U postupku utvrđivanja ispunjenosti uslova za sticanje licence odgovornog projektanta, shodno članu 84. stav 6. Zakona o uređenju prostora i izgradnji objekata („Sl. list CG“, br. 51/08 i 34/11) i člana 7. Pravilnika o načinu i postupku izdavanja i oduzimanja licence i načinu vođenja registra licenci ("Sl. list CG", br.68/08), Inženjerska komora Crne Gore utvrdila je:

- da podnosilac zahtjeva posjeduje visoku stručnu spremu metalurško-tehnološke struke – smjer metalurgija;
- da posjeduje Uvjerenje o položenom stručnom ispitu br. MT 17211 362 od 17.10.2011. god. izdato od IKCG.;
- da je član Inženjerske komore Crne Gore;
- posjeduje odgovarajuće stručne reference od značaja za izradu djelova tehničke dokumentacije, za koje se izdaje licenca.

Na osnovu izloženog, odlučeno je kao u dispozitivu rješenja.

Uputstvo o pravnom sredstvu: Protiv ovog rješenja može se izjaviti žalba Ministarstvu održivog razvoja i turizma u roku od 15 dana od dana prijema rješenja, preko Stručne službe Inženjerske komore Crne Gore.

Obradila:
Mirjana Bučan, dipl. pravnik

Dostavljeno:
- Podnosiocu zahtjeva;
- U spise predmeta;
- Ministarstvu održivog razvoja i turizma;
- a/a

PREŠEDNIK KOMORE
Arh. Ljubo Dušanov Stjepčević

INŽENJERSKA KOMORA CRNE GORE

Broj:05-279

Podgorica, 18.01.2026. godine

Na osnovu člana 114, 120, 122 i 123
Zakona o izgradnji objekata
(„Službeni list Crne Gore“, br.19/25)
i evidencije Registra članova Inženjerske komore Crne Gore, izdaje se

POTVRDA

o članstvu u Inženjerskoj komori Crne Gore

DENISA M. ČOLOVIĆ, diplomirani inženjer metalurgije, prebivalište ROŽAJE,
član je Inženjerske komore Crne Gore do 31.12.2026. godine.

Reg.br. 2999

OVLAŠĆENO SLUŽBENO LICE
Ljiljana Vulić, dipl.pravnica

Crna Gora
Ministarstvo prostornog planiranja,
urbanizma i državne imovine

Adresa: IV proleterske brigade broj 19
81000 Podgorica, Crna Gora
tel: +382 20 446 200
fax: +382 20 446 215

Broj: UPI 09-332/25-1071/2

Podgorica, 16.06.2025. godine

Ministarstvo prostornog planiranja, urbanizma i državne imovine, postupajući po zahtjevu Emira Kurtagića, broj UPI 09-332/25-1071/1 od 03.06.2025. godine, za izdavanje licence za licenciranog arhitektu, na osnovu člana 107 Zakona o izgradnji objekata ("Službeni list CG", br. 019/25 od 04.03.2025), člana 15 Uredbe o organizaciji i načinu rada državne uprave, ("Službeni list Crne Gore", br. 98/23, 102/23, 113/23, 71/24, 72/24, 90/24, 93/24, 93/24, 104/24, 117/24 i 39/25) člana 4 Pravilnika o bližem načinu i postupku izdavanja i mirovanja licenci za obavljanje djelatnosti u oblasti izgradnje objekata i načinu vođenja registra licenci ("Službeni list CG", br. 42/25), Stručnog uputstva br.06-333/25-6008/1 od 08.05.2025. godine i čl. 18 i 46 stav 1 Zakona o upravnom postupku ("Službeni list CG", br. 56/14, 20/15, 40/16, 37/17), donosi

RJEŠENJE

Emiru Kurtagiću, dipl. inženjeru arhitekture, iz Rožaja, izdaje se

LICENCA

za izradu tehničke dokumentacije i izvođenje radova u svojstvu odgovornog projektanta i odgovornog inženjera građenja

na neodređeno vrijeme.

Obrazloženje

Aktom broj UPI 09-332/25-1071/1 od 03.06.2025. godine, ovom ministarstvu, obratio se Emir Kurtagić, zahtjevom za izdavanje licence za licenciranog arhitektu. Uz zahtjev je dostavljena sljedeća dokumentacija: rješenje Ministarstva održivog razvoja i turizma, broj UPI 107/7-231/2 od 19.02.2018.godine, kojim se Emiru Kurtagiću, dipl. inženjeru arhitekture, izdaje licenca ovlaštenog inženjera za obavljanje djelatnosti izrade tehničke dokumentacije i građenje objekta; lična karta; potvrda o članstvu u Inženjerskoj komori Crne Gore, broj 05 – 813 od 29.01.2025.godine.

Ministarstvo prostornog planiranja, urbanizma i državne imovine, razmotrilo je podnijeti zahtjev sa priloženom dokumentacijom, te je izvršen uvid u dokumentaciju dostupnu u Arhivi Ministarstva održivog razvoja i turizma, pravnog prethodnika ovog ministarstva, zavedenu pod brojem UPI 107/7-231/2 od 19.02.2018.godine, i odlučilo kao u dispozitivu rješenja, a ovo iz sledećih razloga:

Naime, članom 156 stav 1 Zakona o izgradnji objekata propisano je da je privredno društvo, pravno lice odnosno preduzetnik, kao i fizičko lice koje je, do stupanja na snagu zakona steklo licencu u oblasti izgradnje objekata, dužno je da u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona pribavi licencu u skladu sa pomenutim zakonom.

Odredbom člana 78 stav 2 Zakona o izgradnji objekata propisano je da rukovođenje izradom dijela tehničke dokumentacije, u svojstvu odgovornog projektanta, može da vrši licencirani arhitekta odnosno licencirani inženjer odgovarajuće struke, dok je stavom 3 propisano da licencirani arhitekta odnosno licencirani inženjer iz st. 1 i 2 ovog člana može da bude fizičko lice koje posjeduje najmanje VII1 nivo kvalifikacije obrazovanja i najmanje tri godine radnog iskustva na stručnim poslovima izrade tehničke dokumentacije i/ili građenja objekta, položen stručni ispit i koje je upisano u registar iz člana 122 zakona.

Nadalje, članom 85 st. 1, 2 i 3 istog zakona propisano je da rukovodilac građenja može da bude licencirani arhitekta, licencirani građevinski inženjer, licencirani inženjer elektrotehnike ili licencirani mašinski inženjer. Izvođenje dijela radova, u svojstvu odgovornog inženjera građenja može da vrši licencirani arhitekta odnosno licencirani inženjer odgovarajuće struke. Licencirano lice iz st. 1 i 2 ovog člana može da bude fizičko lice koje posjeduje najmanje VII1 nivo kvalifikacije obrazovanja i najmanje tri godine radnog iskustva na stručnim poslovima izrade tehničke dokumentacije i/ili građenja objekta, položen stručni ispit i koji je upisan u registar iz člana 122 zakona.

Članom 107 stav 7 prethodno navedenog zakona propisuje se da se licenca za fizičko lice izdaje na neodređeno vrijeme.

Članom 157 propisano je da lica koja su položila stručni ispit, po propisima koji su bili na snazi u vrijeme njihovog polaganja odnosno stekla ovlaštenje ili licencu u oblasti izgradnje objekta, nijesu obavezni da polažu stručni ispit u skladu sa ovim zakonom.

Shodno članu 3 Pravilnika o bližem načinu i postupku izdavanja i mirovanja licenci za obavljanje djelatnosti u oblasti izgradnje objekata i načinu vođenja registra licenci ("Službeni list CG", br. 042/25 od 30.04.2025), propisano je da se uz zahtjev za izdavanje licence za izradu tehničke dokumentacije i izvođenje radova za odgovornog projektanta i odgovornog inženjera građenja podnosi: 1) fotokopija lične karte, odnosno pasoša; 2) dokaz o stručnoj spremi 3) dokaz o najmanje tri godine radnog iskustva na stručnim poslovima izrade tehničke dokumentacije i/ili građenja objekta 4) dokaz o položenom stručnom ispitu i 5) dokaz da je upisan u registar Komore arhitekata i planera Crne Gore, odnosno Inženjerske komore Crne Gore.

U cilju praktične primjene novih zakonskih rješenja Ministarstvo prostornog planiranja, urbanizma i državne imovine dalo je Stručno uputstvo br. 06-333/25-6008/1 od 08.05.2025. godine, u kojem je navedeno da licence za izradu tehničke dokumentacije i/ili građenje objekata, kao i licence za reviziju tehničke dokumentacije i stručni nadzor izdate fizičkim licima po propisima koji su važili do donošenja Zakona o izgradnji objekata, treba usklađivati sa licencama propisanim pomenutim zakonom odnosno Pravilnikom o bližem načinu i postupku izdavanja, mirovanja i oduzimanja licenci za obavljanje djelatnosti u oblasti izgradnje objekata i načinu vođenja registra licenci. Navedeno usklađivanje treba vršiti na osnovu licence izdate po propisima koji su važili do donošenja Zakona odnosno Pravilnika, izvršenog uvida u

Postupajući po predmetnom zahtjevu, Ministarstvo je, na osnovu raspoloživih dokaza, utvrdilo da su ispunjeni uslovi propisani Zakonom i Pravilnikom, i odlučilo kao u dispozitivu rješenja.

UPUTSTVO O PRAVNOJ ZAŠTITI: Protiv ovog rješenja može se pokrenuti upravni spor tužbom kod Upravnog suda, u roku od 20 dana od dana prijema istog.

OVLASČENO SLUŽBENO LICE

Petar Vučinić

Na osnovu člana 124 Zakona o uređenju prostora ("Službeni list Crne Gore", br. 019/25, 028/25 i 049/25), i evidencije
Registra članova Komore arhitekata i planera Crne Gore izdaje se

POTVRDA O ČLANSTVU

KURTAGIĆ EMIR

IME I PREZIME

Rožaje

MJESTO ROĐENJA

ARHITEKTA

STRUČNA KVALIFIKACIJA

ČLAN KOMORE OD
03.11.2021.

ČLANSTVO VAŽI DO
31.12.2026.

Podgorica, 29.01.2026.

PREDSJEDNIK KOMORE
mr Novica Mitrović

Crna Gora
Ministarstvo prostornog planiranja,
urbanizma i državne imovine

Adresa: IV proleterske brigade broj 19
81000 Podgorica, Crna Gora
tel: +382 20 446 200
fax: +382 20 446 215

Broj: UPI 09-332/25-1072/2

Podgorica, 17.06.2025. godine

HASAN KURTAGIĆ

ROŽAJE
Jaha Kurtagića broj 3

U prilogu ovog akta, dostavljamo vam rješenje, broj i datum gornji.

SAGLASAN:

Dušan Savićević, direktor

OBRADIO:

Petar Vučinić, načelnik

MINISTAR

Slaven Radunović

Crna Gora
Ministarstvo prostornog planiranja,
urbanizma i državne imovine

Adresa: IV proleterske brigade broj 19
81000 Podgorica, Crna Gora
tel: +382 20 446 200
fax: +382 20 446 215

Broj: UPI 09-332/25-1072/2

Podgorica, 17.06.2025. godine

Ministarstvo prostornog planiranja, urbanizma i državne imovine, postupajući po zahtjevu Hasana Kurtagića, broj UPI 09-332/25-1072/1 od 03.06.2025. godine, za izdavanje licence za licenciranog inženjera, na osnovu člana 107 Zakona o izgradnji objekata ("Službeni list CG", br. 019/25 od 04.03.2025), člana 15 Uredbe o organizaciji i načinu rada državne uprave, ("Službeni list Crne Gore", br. 98/23, 102/23, 113/23, 71/24, 72/24, 90/24, 93/24, 93/24, 104/24, 117/24 i 39/25) člana 4 Pravilnika o bližem načinu i postupku izdavanja i mirovanja licenci za obavljanje djelatnosti u oblasti izgradnje objekata i načinu vođenja registra licenci ("Službeni list CG", br. 42/25), Stručnog uputstva br.06-333/25-6008/1 od 08.05.2025. godine i čl. 18 i 46 stav 1 Zakona o upravnom postupku ("Službeni list CG", br. 56/14, 20/15, 40/16, 37/17), donosi

RJEŠENJE

Hasanu Kurtagiću, diplomiranom građevinskom inženjeru – konstruktivnog smjera, iz Rožaja, izdaje se

LICENCA

za izradu tehničke dokumentacije i izvođenje radova u svojstvu odgovornog projektanta i odgovornog inženjera građenja

na neodređeno vrijeme.

Obrazloženje

Aktom broj UPI 09-332/25-1072/1 od 03.06.2025. godine, ovom ministarstvu, obratio se Hasan Kurtagić, zahtjevom za izdavanje licence za licenciranog inženjera. Uz zahtjev je dostavljena sledeća dokumentacija: rješenje Ministarstva održivog razvoja i turizma, broj UPI 107/7-233/2 od 20.02.2018.godine, kojim se Hasanu Kurtagiću, diplomiranom građevinskom inženjeru – konstruktivnog smjera, izdaje licenca ovlašćenog inženjera za obavljanje djelatnosti izrade tehničke dokumentacije i građenje objekta; lična karta; potvrda o članstvu u Inženjerskoj komori Crne Gore, broj 05 – 1877 od 16.05.2025.godine.

Ministarstvo prostornog planiranja, urbanizma i državne imovine, razmotrilo je podnijeti zahtjev sa priloženom dokumentacijom, te je izvršen uvid u dokumentaciju dostupnu u Arhivi Ministarstva održivog razvoja i turizma, pravnog prethodnika ovog ministarstva, zavedenu pod brojem UPI 107/7-233/1 od 29.01.2018.godine, i odlučilo kao u dispozitivu rješenja, a ovo iz sledećih razloga:

Naime, članom 156 stav 1 Zakona o izgradnji objekata propisano je da je privredno društvo, pravno lice odnosno preduzetnik, kao i fizičko lice koje je, do stupanja na snagu zakona steklo licencu u oblasti izgradnje objekata, dužno je da u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona pribavi licencu u skladu sa pomenutim zakonom.

Odredbom člana 78 stav 2 Zakona o izgradnji objekata propisano je da rukovođenje izradom dijela tehničke dokumentacije, u svojstvu odgovornog projektanta, može da vrši licencirani arhitekta odnosno licencirani inženjer odgovarajuće struke, dok je stavom 3 propisano da licencirani arhitekta odnosno licencirani inženjer iz st. 1 i 2 ovog člana može da bude fizičko lice koje posjeduje najmanje VII1 nivo kvalifikacije obrazovanja i najmanje tri godine radnog iskustva na stručnim poslovima izrade tehničke dokumentacije i/ili građenja objekta, položen stručni ispit i koje je upisano u registar iz člana 122 zakona.

Nadalje, članom 85 st. 1, 2 i 3 istog zakona propisano je da rukovodilac građenja može da bude licencirani arhitekta, licencirani građevinski inženjer, licencirani inženjer elektrotehnike ili licencirani mašinski inženjer. Izvođenje dijela radova, u svojstvu odgovornog inženjera građenja može da vrši licencirani arhitekta odnosno licencirani inženjer odgovarajuće struke. Licencirano lice iz st. 1 i 2 ovog člana može da bude fizičko lice koje posjeduje najmanje VII1 nivo kvalifikacije obrazovanja i najmanje tri godine radnog iskustva na stručnim poslovima izrade tehničke dokumentacije i/ili građenja objekta, položen stručni ispit i koji je upisan u registar iz člana 122 zakona.

Članom 107 stav 7 prethodno navedenog zakona propisuje se da se licenca za fizičko lice izdaje na neodređeno vrijeme.

Članom 157 propisano je da lica koja su položila stručni ispit, po propisima koji su bili na snazi u vrijeme njihovog polaganja odnosno stekla ovlašćenje ili licencu u oblasti izgradnje objekta, nijesu obavezni da polažu stručni ispit u skladu sa ovim zakonom.

Shodno članu 3 Pravilnika o bližem načinu i postupku izdavanja i mirovanja licenci za obavljanje djelatnosti u oblasti izgradnje objekata i načinu vođenja registra licenci ("Službeni list CG", br. 042/25 od 30.04.2025), propisano je da se uz zahtjev za izdavanje licence za izradu tehničke dokumentacije i izvođenje radova za odgovornog projektanta i odgovornog inženjera građenja podnosi: 1) fotokopija lične karte, odnosno pasoša; 2) dokaz o stručnoj spremi 3) dokaz o najmanje tri godine radnog iskustva na stručnim poslovima izrade tehničke dokumentacije i/ili građenja objekta 4) dokaz o položenom stručnom ispitu i 5) dokaz da je upisan u registar Komore arhitekata i planera Crne Gore, odnosno Inženjerske komore Crne Gore.

U cilju praktične primjene novih zakonskih rješenja Ministarstvo prostornog planiranja, urbanizma i državne imovine dalo je Stručno uputstvo br. 06-333/25-6008/1 od 08.05.2025. godine, u kojem je navedeno da licence za izradu tehničke dokumentacije i/ili građenje objekata, kao i licence za reviziju tehničke dokumentacije i stručni nadzor izdate fizičkim licima po propisima koji su važili do donošenja Zakona o izgradnji objekata, treba usklađivati sa licencama propisanim pomenutim zakonom odnosno Pravilnikom o bližem načinu i postupku izdavanja, mirovanja i oduzimanja licenci za obavljanje djelatnosti u oblasti izgradnje objekata i načinu vođenja registra licenci. Navedeno usklađivanje treba vršiti na osnovu licence izdate po propisima koji su važili do donošenja Zakona odnosno Pravilnika, izvršenog uvida u

Postupajući po predmetnom zahtjevu, Ministarstvo je, na osnovu raspoloživih dokaza, utvrdilo da su ispunjeni uslovi propisani Zakonom i Pravilnikom, i odlučilo kao u dispozitivu rješenja.

UPUTSTVO O PRAVNOJ ZAŠTITI: Protiv ovog rješenja može se pokrenuti upravni spor tužbom kod Upravnog suda, u roku od 20 dana od dana prijema istog.

OVLAŠĆENO SLUŽBENO LICE

Petar Vučinić

INŽENJERSKA KOMORA CRNE GORE

Broj:05-189

Podgorica, 15.01.2026. godine

Na osnovu člana 114, 120, 122 i 123
Zakona o izgradnji objekata
(„Službeni list Crne Gore“, br.19/25)
i evidencije Registra članova Inženjerske komore Crne Gore, izdaje se

POTVRDA

o članstvu u Inženjerskoj komori Crne Gore

HASAN H. KURTAGIĆ, diplomirani inženjer građevinarstva, prebivalište ROŽAJE,
član je Inženjerske komore Crne Gore do 31.12.2026. godine.

Reg.br. 1548

OVLAŠĆENO SLUŽBENO LICE
Ljiljana Vulić, dipl.pravnica

SOCIJALISTIČKA FEDERATIVNA REPUBLIKA JUGOSLAVIJA
Republika Socialiste Federative e Jugosllavisë

UNIVERZITET U PRIŠTINI
Universiteti i Prishtinës

PRIRODNO-MATEMATIČKI FAKULTET U PRIŠTINI
Fakulteti i Shkencave Matematike Natyrore i Prishtinës

DIPLOMA

O VISKOJ ŠKOLSKOJ SPREMI
Mbi kualifikimin superior shkollor

REKTOR UNIVERZITETA I DEKAN PRIRODNO-MATEMATIČKOG FAKULTETA UNIVER-
Rektori i Universitetit dhe dekan i Fakultetit të Shkencave Matematike Natyrore të Universitetit të
ZITETA U PRIŠTINI, SVOJIM POTPISIMA I PEÇATOM UNIVERZITETA, POTVRĐUJU
Prishtinës, me nënshkrimet e veta dhe vulën e Universitetit vërtetojnë se
DA JE

Agović Š. Ago

ROĐEN-A 25. 12. 1953. U Rožaju UPISAN-A ŠKOLSKE 72-73
I-e lindur më në I-e regjistruar në vitin shkollor

GODINE, DANA 30. 10. 1976. POLOŽIO-LA SVE PROPISANE ISPITE NA PRIRODNO-
më I dha të gjitha provimet e parapara për të mbaruar Fakultetin e Shkencave
-MATEMATIČKOM FAKULTETU, ODSEK biologija
Matematike Natyrore degen

SMER SA PROSEČNOM OCENOM U TOKU STUDIJA
drejtimin me notë mesatare gjatë studimeve
8,26 NA DIPLOMSKOM ISPITU I ISPUNIO-LA SVE PREDVIĐENE USLOVE
në provimin e diplomës dhe plotësoi të gjitha kushtet e parashikuara për

ZA STICANJE VISOKE ŠKOLSKE SPREME.

të marrë kualifikimin superior shkollor.

NA OSNOVU OVOGA IZDAJE MU-JOJ SE OVA DIPLOMA KOJOM STIČE SVA
Mbi këtë bazë të përmendurit i lëshohet kjo diplomë me të cilën i fiton të gjitha të drejtat e parashi-

PRAVA PREDVIĐENA ZAKONOM KAO I STRUČNI NAZIV

kuara me ligj si dhe titullin profesional.

profesor biologije

PRIŠTINA,
Prishtinë, më

20. 01. 1977. Br. 427
Nr.

DEKAN
Dekani

REKTOR
Rektori

[Signature]

Ul. Rifata Burdžovića bb, Rožaje, tel/fax: 051-274-615, web: www.arhidesign.me, e-mail: arhidesign@t-com.me
— Žiro račun: 510-70093-57 CKB banka, PIB: 0 2 9 1 5 8 5 5, PDV: 62/31-00654-9

Broj: 09-1/06

Datum: 24.06.2026.godine.

Na osnovu člana 19. Zakona o procjeni uticaja na životnu sredinu ("Sl. list CG", br. 75/18) donosim sljedeće:

RJEŠENJE

o formiranju multidisciplinarnog tima za izradu
PROCJENE UTICAJA NA ŽIVOTNU SREDINU PROJEKTA
"POSLOVNI OBJEKAT – POGON ZA PROIZVODNJU NAMJEŠTAJA "

Sastav tima:

Denisa Čolović, dipl.ing.metalurgije

Emir Kurtagić, dipl.ing.arh.

Hasan Kurtagić, dipl.ing.grad.

Ago Agović, profesor biologije

Koordinator za izradu Elaborata:

Denisa Čolović, dipl.ing.metalurgije

Multidisciplinarni tim se prilikom izrade Elaborata procjene uticaja na životnu sredinu mora pridržavati Zakona o procjeni uticaja na životnu sredinu (Sl. list CG, br. 75/18) i drugih zakonskih i podzakonskih propisa koji regulišu ovu oblast. Članovi Multidisciplinarnog tima ispunjavaju uslove predviđene članom 19. Zakona o procjeni uticaja na životnu sredinu (Sl. list CG, br. 75/18).

Za koordinatora izrade Elaborata određujem Denisu Čolović, dipl.ing.metalurgije.

Izvršni direktor,
Binasa Kajević

Binasa Kajević

2. OPIS LOKACIJE

Na osnovu Urbanističko-tehničkih uslova broj UPI 07-332/26-202/3 od 07.05.2026.godine, izdatih od Sekretarijata za uređenje prostora i zaštitu životne sredine opštine Rožaje, na osnovu PUP-a Rožaje ("Sl.list CG-opštinski propisi" br.31/12 ibr.2/17), urađena je tehnička dokumentacija za izgradnju Poslovnog objekta - pogona za proizvodnju namještaja, nosiocu projekta DOO "CREATIVE" Rožaje.

Predmetna lokacija se nalazi na dijelu katastarskih parcela br. 311/1 i 782/2 KO koljeno I. Obzirom da je stupio novi Zakon o uređenju prostora ("Sl. list CG" br. 19/25) a plan je ostao isti postupak će se nastaviti po novom zakonu sa istim smjernicama. Urbanističko-tehnički uslovi su dati u prilogu I.

Predmetna lokacija je upisana u Posjedovnom Listu-izvod br. 392-prepis na ime Husović (Dano) Ismet kao sopstvenik-posjednik 1/1. Ukupna površina predmetnih parcela je 7531 m².

Prostorno-urbanističkim planom opštine Rožaje ("Sl.list CG-opštinski propisi" br.31/12 ibr.2/17) površina koja obuhvata katastarsku parcelu br. br. 311/1 i 782/2 KO koljeno I, označena je kao površina namjenjena za naselje. Ukupna površina predmetne parcele je 7531 m².

Geografske koordinate predmetne lokacije su 42°52'45.9804"N i 20°16'34.7664"E. Nadmorska visina lokacije je približno 1055mnm.

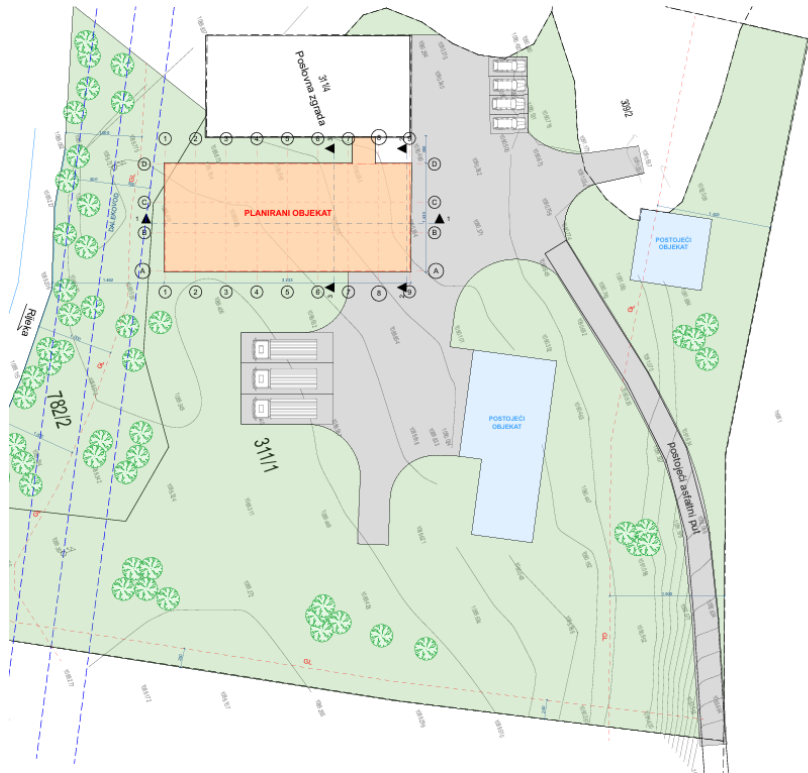
Predmetna lokacija se nalazi u ruralnom, slabo naseljenom području. Najbliži objekat se nalazi na susjednoj parceli od predmetne lokacije na udaljen oko 70 m.

Prema urbanističko-tehničkim uslovima predmetni objekat sa južne strane je oivičena rijekom Županicom, a sa sjeverne strane magistralnim putem Rožaje – Berane.

Predmetna lokacija se nalazi van zone vodoizvorišta i ista ne pripada zaštićenom području.

*Slika1. Geografski položaj lokacije objekta (oivičen crvenom linijom)
Preuzeto sa Geoportal CG*

Slika2. Situacija terena i položaj parcela

Slika 3. Prikaz parcele i postojeći objekat

Na predmetnoj lokaciji nijesu registrovana nepokretna kulturna dobra, nema močvarnih i šumskih djelova. Uvidom u raspoloživu dokumentaciju utvrđeno je da na lokaciji nema vidljivih ostataka materijalnih i kulturnih dobara koji bi ukazivali na moguća arheološka nalazišta.

Slika 4. Skretanje na pristupni asfaltirani put sa magistralnog puta Rožaje-Berane

Do lokacije se dolazi pristupnim asfaltiranim putem skretanjem sa magistralnog puta rožaje – Berane.

2.1. Kopija plana katastarskih parcela na kojima se planira izvođenje projekta

Izgradnja predmetnog objekta je planirana na dijelu katastarskih parcela br. 311/1 i 782/2 KO Koljeno I, u zahvatu PUP-a opštine Rožaje, upisana u Posjedovnom Listu-izvod br. 392-PREPIS na ime Husović (Dano) Ismet kao sopstvenik-posjednik 1/1. Ukupna površina predmetnih parcela je 7531 m².

Vlasnik firme DOO "Creative" Rožaje, Husović Ismet je vlasnik katastarske parcele br. 311/1 KO Koljeno I, opština Rožaje na kojoj se planira izgradnja predmetnog objekta i za koju su izdati UTU. Takođe je vlasnik susjedene parcele br.311/4 KO Koljeno I, opština Rožaje na kojoj se nalazi postojeći objekat (P=357m², u procesu legalizacije), u kome se obavlja pomenuta djelatnost, i koji planira da spoji sa predmetnim objektom, tako da čini kompleks. Kopija plana katastarske parcele na kojoj se planira izvođenje projekta i situacioni plan lokacije za objekat za koji se sprovodi postupak procjene uticaja, dati su u prilogima.

2.2. Podaci o potrebnoj površini zemljišta

Površina potrebna za izgradnju planiranog predmetnog objekta je bruto 478m².

2.3. Prikaz pedoloških, geomorfoloških, geoloških i hidrogeoloških i seizmoloških karakteristika terena

2.3.1. Pedološke karakteristike

Kvalitet zemljišta u prvom redu zavisi od geološke podloge, odnosno od vrste stijena na kojima su nastala.

Zemljišta prostora Opštine Rožaje formirana su pod uticajem: geološke podloge, klime, reljefa, biljnog i životinjskog svijeta, kao i pod uticajem čovjeka. Najveće rasprostranjenje imaju zemljišta iz klase – nerazvijenih, humusno akumulativnih, kambičnih, aluvijalnih i deluvijalnih. Iz klase nerazvijenih zemljišta - zastupljen je jedino kamenjar (litosol) i to isključivo na južnim i jugozapadnim djelovima teritorije Opštine. Ovo zemljište je veoma plitko i po svom razvoju je blizu geološkoj podlozi. Krečnjačko dolomitski kamenjari se naročito zapažaju u supadinama Žljijeba, Hajle i Štedima. Sadrže male količine hranjivih materija koje su biljkama pristupačne. Pošumljavanjem kamenjara postigla bi se intenzivnija akumulacija humusa i evolucija kamenjara u razvijenija zemljišta.

Humusno akumulativna automorfna zemljišta - su veoma rasprostranjena i to: krečnjačko dolomitna crnica (kalkomelanosol) i rendzina-na južnom, jugozapadnom, sjevernom i sjeveroistočnom dijelu teritorije opštine.

Kalkomelanosol - je rasprostranjen u planinskom području na tvrdim krečnjacima i dolomitima. To je tip plitkog zemljišta, dubine najviše do 30 cm. Bogato je humusom i ima tamnosmeđu do crnu boju. To su, prije svega, travne površine-dobri planinski pašnjaci koji zauzimaju veliki prostor na južnoj, jugozapadnoj i sjevernoj strani ovog područja (Turkova livada, Mala Gora, Brahim Breg, Kula, Vlahovi, Cmiljevica, Piskavica, Gradina idr.). Na ovom tipu zemljišta u višim vlažnim područjima nailazimo na bukovo-jelove šume (osobito u rejonu izvorišta Ibra).

Rendzine - su se razvile na rastresitom karbonatnom supstratu (na glacijo-fluvjalnim nanosima) i naročito je dobro zastupljena na terasama i nanosima u Rožajama, Ibarcu i na čeonj moreni kod Zeleni. Zbog ekoloških uslova djelimično služi za ekstenzivniju poljoprivrednu proizvodnju, a djelimično i za prirodnu vegetaciju (livade).

Kambična tla - u odnosu na predhodna dva tipa automorfnih zemljišta, predstavljaju dalji razvojni stadijum u evoluciji. Usljed veće vlažnosti u uslovima dobre aeracije, nastaju u tlu vrlo povoljni hidrotermički uslovi za intenzivniji tok pedogenetskih procesa.

Najrasprostranjenija su: distrično smeđa (distrični kambisol), smeđe krečnjačko (kalkokambisol) i manjim dijelom crvenica (terra rosa).

Distrično smjeđa tla - formiraju se na kisjelim stijenama pa se i nazivaju "kisjelo smeđa tla".

Rasprostranjenost ovog tipa tla vezana je za prostiranje kisjelih i silikatnih stijena na brdskom i planinskom području. Šume (listopadne, mješovite ili četinarske) predstavljaju prirodnu vegetaciju za ove tipove zemljišta.

Smeđe krečnjačko zemljište - (kalkokambisol) rasprostranjeno je na krečnjačko dolomitskim podlogama, a i u područjima u kojima se smjenjuju sa krečnjačko dolomitnom crnicom naročito u višim zonama. Javlja se na raznim nadmorskim visinama i na blažim formama reljefa. Prirodna vegetacija ovog tipa tla je listopadna, mješovita ili četinarska šuma ili travne zajednice.

Crvenica - se nalazi na čvrstim krečnjacima i dolomitima, uglavnom iz doba trijasa, jure i krede. "Terra rosa" se obično javlja u izdvojenim partijama i pokriva krečnjake (mezozojske starosti). Naročito je primjetan na krečnjačkoj zaravni Kamenice istočno od Rožaja.

Iz pregleda tipova zemljišta može se zaključiti:

- U suštini na krečnjaku se veoma teško formira zemljište, naročito na čiste krečnjake, kakvi se javljaju u nižim djelovima prostora Opštine;

Na nešto višim krečnjačkim terenima, zbog prisustva glina i drugih sastojaka, te slabije vodopropusnosti, formirala su se kvalitetnija zemljišta. Ona su, ipak, rastresita pa su idelna kao šumska zemljišta. Na pojedinim djelovima koji su nešto ravniji, ova zemljišta se mogu koristiti kao pašnjačka, livadska, a i oranička.

- U zonama škriljaca, zemljište se lakše formira zbog veće rastvorljivosti stijena, ali se ovo zemljište teško održava. Naime, zbog slabe vodopropusnosti, čak nepropusnosti podloge, sav atmosferski talog površinski otiče. Ova zemljišta zato, posebno na velikim nagibima, ne stižu da se učvrste, zbiju i usitne, pa su to loša, jalova i veoma skeletna zemljišta. Na ravnim terenima, preko škriljaca se razvijaju veoma pogodna i kvalitetna zemljišta. Na njima, na nagibima treba gajiti kulture koje ga učvršćuju i obogaćuju (krmno bilje, krompir itd.);

Najrasprostranjenija su zemljišta koja pogoduju razvitku šumske vegetacije, travnih zajednica i malim dijelom zemljišta za ekstenzivnu poljoprivrednu proizvodnju.

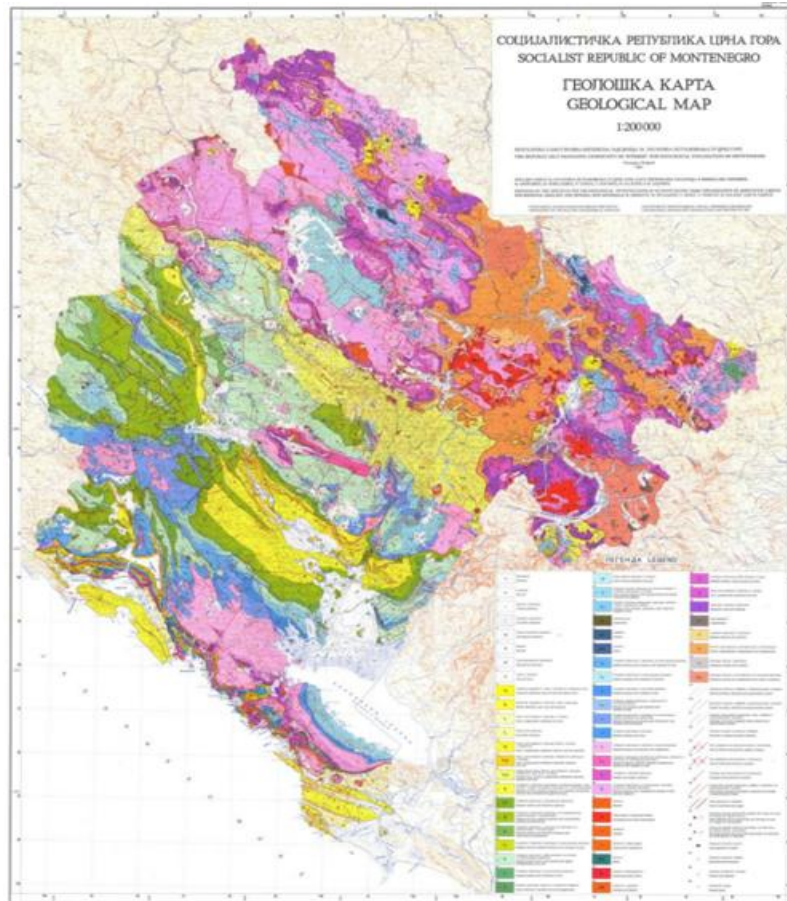
2.3.2. Geološka građa terena

Čitav prostor crnogorskih brda i površi, na čijem sjeveroistočnom rubu leži opština Rožaje, izgrađen je od tri glavne vrste stijena:

1. Krečnjaka, koji zauzima najveći prostor opštine, planinsko područje, južno od puta preko Turjaka, magistralom, regionalnim putem do Bijele Crkve i dalje do granice opštine. Viši krečnjački tereni i tereni izgrađeni od eruptiva su slabo propusni, mahom su ispućali i razbijeni, a često i glinoviti, pa je površina karsta obrasla humusom i bujnom vegetacijom, što je važno u ekološkom, vizuelno-estetskom i komercijalnom smislu. Područje je bogato izvorima bistre vode, ali zbog vegetacije, rijetke su erozivne pojave. Ispod 1200 mm krečnjak je jako porozan i vodopropusan, sa čestim podzemnim tokovima.

2. Paleozojskih škriljaca, koji grade područje brda i niskih planina, na lijevoj obali Ibra, sjeverno od krečnjačkih terena. Najveći dio grada leži na ovim stijenama, koje su zbog mekoće podložne klizanju na višim nagibima (lijeva obala Ibra, Klekovača). Ove stijene izgrađuju i dolinu Županice, Ibra i Ibarca, u krečnjačkom prostoru opštine. Stijene su vodu nepropusne ili slabo propusne, te se u njihovom prostoru javlja veći broj stalnijih, bogatijih površinskih tokova.

3. Serpentina, koji čine osnovnu građu na jugu opštine, između Hajle i Kule. U okoline Seošnice, Kalača, Čosovice, uz granicu, u vidu sočiva, javljaju se andezit i daciti – površinske eruptivne stijene. Aluvijalne naslage prisutne su u dolini Županice, od Bogaja do Dimiškina mosta, a izgrađuju ih gline, pretežno svjetlo sive boje. Zastupljene su, takođe, i masne gline, koje su se upotrebljavale za izradu cigle i crijepa (Skarepača). Erozivni oblici reljefa na planinama i njihovim podgorinama i ogroman morenski materijal sa obje strane Ibra, (grad, Bandžovo Brdo, Carine, Ibarac, Golo Brdo, Zeleni) tragovi su posljednjeg pleistocenskog glacijala. Morenski materijal izrađen je od pjeskovitih glina sa zaobljenim valucima i blokovima različitog petrografskog sastava i dimenzija.

Slika 5. Geološka karta Crne Gore

2.3.3. Hidrogeološke karakteristike terena

Hidrogeološka svojstva terena su svakako u direktnoj vezi sa litološkim sastavom i tektonskim sklopom terena.

Slivno područje Ibra na prostoru Crne Gore geološki je vrlo složeno. U graničnim krajevima na visokim planinama, kao i sredinom regije u pravcu jugoistok- sjeverozapad, preovladavaju sedimenti srednjeg i gornjeg trijasa i srednje i gornje jure. Obično su to krečnjaci i dolomiti sa megalodonima i rožnacima. U jugozapadnim djelovima, kao i na sjeverozapadu, oko gornjeg toka rijeke Bukovice preovladavaju paleozojski škriljci. Za vrijeme pleistocena, na okolnim visokim planinama bila je razvijena glacijacija, pa je veći dio doline gornjeg toka Ibra i njegovih pritoka pokriven morenskim naslagama, a nizvodno od Rožaja su moćne naslage fluvioglacijalnog nanosa.

Područje grada Rožaja je generalno izgrađeno od fluvioglacijalnih i aluvijalnih nanosa koji su intergranularne poroznosti i uglavnom srednje do slabe vodopropusnosti. Propusnost zavisi od procentualnog učešća glinovite komponente koja je promjenljiva. Vode generalno gravitiraju prema rijeci Ibar. Dublje u podlozi terena su krečnjaci sa rožnacima, pukotinske poroznosti i srednje do dobre vodopropusnosti. Generalno lokacija je izgrađena od dobro propusnih sedimenata gdje se vode dreniraju prema sjeveru i sjeveroistoku, odnosno prema Ibru.

Na lokaciji istraživanja u opštini Rožaje izdvojene su vodopropusne i slabo vodopropusne sredine. Grupu vodopropusnih stijena - hidrogeoloških kolektora čine dvije podgrupe:

- vodopropusne stijene - hidrogeološki kolektori sa intergranularnom porožnošću
- vodopropusne stijene - hidrogeološki kolektori sa pukotinskom i kavernožnom porožnošću

Vodopropusne stijene - hidrogeološki kolektori sa intergranularnom porožnošću

Ovoj grupi pripadaju kvartarne tvorevine: aluvijalni i glaciofluvijalni sedimenti oko korita rijeke Ibar i njenih pritoka.

Vodopropusne stijene - hidrogeološki kolektori sa pukotinskom i kavernožnom porožnošću

Ovoj grupi stijena pripadaju čvrste stijene karbonatnog sastava koje izgrađuju oko 60% prostora Crne Gore. U podlozi je osnovna stijena od krečnjaka, vodopropusna, pukotinske poroznosti. Slabije vodopropusna je površinska zaglinjena deluvijalna zona i dobro vodopropusne aluvijalne i glaciofluvijalne stijenske mase.

2.3.4. Hidrološke karakteristike terena

Teritorija opštine Rožaje pripada području koje je izuzetno bogato vodama, evidentirano je 183 izvorišta sa ukupnim kapacitetom 674.98 l/sec .

Ibar izvire na sjevernoj padini planine Hajle (2403 mnm) iz 6 izvora, od kojih su dva stalna. Ukupna dužina rječnog toka je 273.8 km, od toga je na teritoriji Crne Gore 35 km sa prosječnim proticajem od 6.8 m³/s. Površina sliva Ibra je 8059 km², od toga je na prostoru Crne Gore 413.6 km². Ibar izvire oko 11 km uzvodno od Rožaja, teče istočno kroz Ibarac, Rožaje, Radetinu i Bać a kod sela Špiljani ulazi u Srbiju tako da Gornji tok Ibra pripada teritoriji opštine Rožaje (Crna Gora). Od Rožajskih pritoka Ibra najveću površinu sliva imaju Županica i Bukovička rijeka. Glavne pritoke su Županica, Lovnička rijeka, Ibarac, Grahovska, Bukovička, Balotička i Baćka rijeka. Visinska razlika njegovog glavnog toka je 480 m pa on, u odnosu na to i na količinu vode, predstavlja i značajan energetski potencijal. Na području opštine Rožaje oblik sliva Ibra do hidrološke stanice Bać je lepezast sa prilično razvijenom hidrografijom i izraženim mogućnostima za brzo formiranje poplavnih talasa.

Zvanično izvorište Ibra je Vrelo Ibra-ima srednji kapacitet 400 l/sec a zahvaćeno je 100 l/sec, nalazi se u podnožju ogranka Hajle - Dermandola, na 1270-1268 mnm, na završetku toka rijeke Suhovare. Sa njegovog izvorišta, se snabdijevaju vodom uže gradsko jezgro i prigradska naselja Rožaja. Osim izvorišta Ibra značajna su izvorišta : Čosovsko vrelo (60 l/sec), Plunačke rijeke (30 l/sec) i Malisorsko vrelo (10 l/sec). Izvorske vode su vrlo kvalitetne sa aspekta zdravstveno higijenske ispravnosti, te ispunjavaju standarde kvaliteta voda za piće (preko 90%).

Slika 6.. Hidrografiska karta Crne Gore

2.3.5. Seizmološke karakteristike terena

Saglasno karti seizmičke rejonizacije Crne Gore područje istraživanja nalazi se u zoni sedmog(VII) stepena MCS skale.

Slika 7. Karta seizmičke rejonizacije Crne Gore (Seizmološki zavod Crne Gore, 1982)

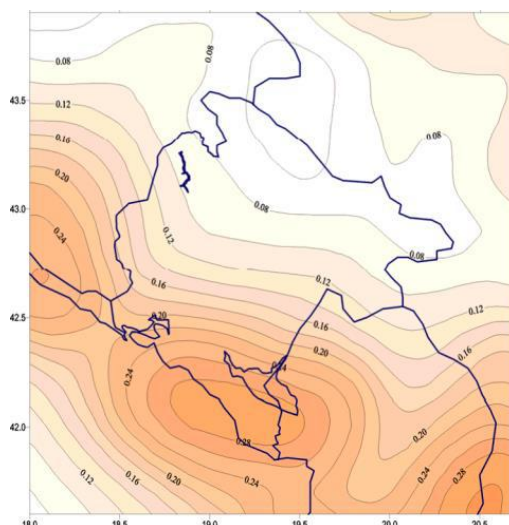
Na osnovu sadržaja Privremene seizmološke karte za Crnu Goru (Zajednica za seizmologiju SFRJ, 1987.) istražno područje nalazi se u zoni osmog (VIII) stepena seizmičkog intenziteta, kao što je to prikazano na sledećoj slici. Ova karta je osnovna prateća podloga važećim Tehničkim normativima za izgradnju objekata u seizmičkim područjima na teritoriji Crne Gore i izražava očekivani maksimalni intenzitet zemljotresa sa povratnim periodom vremena od 500 godina, sa vjerovatnoćom realizacije od 63%.

Slika 8. Privremena seizmološka karta SFRJ (dio za Crnu Goru), 1987.

Prema karti seizmičkog hazarda Crne Gore za povratni period od 475 godina (vjerovatnoća prevazilaženja 10% u 50 godina) stijenska masa na lokaciji rijeke može da ima maksimalno horizontalno ubrzanje (agR) u intervalu između 0.08 i 0.10 (g).

Na sledećoj slici prikazana je simplifikovana karta seizmičkog hazarda Crne Gore i okoline:

Karta seizmičkog hazarda Crne Gore, za povratni period od 100 godina, sa parametrom očekivanog maksimalnog ubrzanja tla (u delovima sile zemljine teže) uz vjerovatnoću od 70% neprevazilaženja događaja (B.Glavatović, 2004)

Očekivana prosječna maksimalna ubrzanja u karakterističnoj zoni, za povratne periode vremena (T) od 50, 100 i 200 godina su prikazana u sledećoj tabeli .

Karakteristična seizmogeološka zona	Povratni period (t) god.	Prosječno max ubrzanje tla $a_{max}(g)$	Koeficijent seizmičnosti K_s
Glaciofluvijalni sedimenti (fgl)	50	0,136	0,034
	100	0,166	0,042
	200	0,194	0,049

Tabela – Seizmičke karakteristike istražnog područja

2.4. Podaci o izvoru vodosnabdijevanja

Rijeka Ibar je glavna rijeka ovog područja i to njen izvorišni dio. Rijeka Ibar je ne samo hidrološka, već i reljefna okosnica ovog kraja. Vrelo Ibra se nalazi oko 11 km jugozapadno od Rožaja i vrlo je pristupačno, jer do njega vodi relativno dobar šumski put. Nadmorska visina vrela je 1270 m.

Voda izvorišta "Vrelo Ibra" je bistra, bezbojna, bez ukusa i mirisa, a u ljetnjem periodu nije ni mnogo tvrda. Osim toga i pH indeks je nešto snižen. Naime, na samom izvorištu prosječna vrijednost pH indeksa je 5.7. Uredbom o klasifikaciji i kategorizaciji voda rijeka Ibar je svrstana uzvodno od Rožaja u A1, S, I kategoriju. Temperatura vode je 5.5°C. Po ovoj vrijednosti ona spada u dosta hladne vode, ali za razliku od površinskog toka ne mrzne.

Na izvorištu isticanje je vrlo jako i oduvijek kolebljivog kapaciteta. Ibar je ljeti izuzetno malovodna rijeka, gotovo potok, izuzev perioda sa padavinama.

Ne postoji opasnost od ugroženosti vrela. Oko vrela je određena zaštitna zona. Oko samog izvora nalazi se zona neposredne zaštite (zona strogog nadzora), oko njega je uža zona zaštite (zona ograničenja) koja se nalazi u zoni šire zaštite (zoni nadzora).

Katastrom izvorišta opštine (1979. godine) evidentirano je 183 izvorišta, ukupnog izmjerenog kapaciteta 674.98 l/sec. Ovaj hidrološki resurs je važna egzistencijalna i razvojna komponenta ovog prostora (voda za piće, voda kao roba, voda kao prirodno stanište, voda kao medijum za rekreaciju itd.).

Za racionalno korišćenje ovih potencijala biće potrebna posebna elaboracija-studija (kaptaža, bazenske i druge akumulacije, tretman, povezivanje u više sistema, itd.).

Najveća izvorišta kaptirana u funkciji snabdjevanja sa vodom za piće i sanitarne upotrebe:

- Vrelo Ibra (400 lit/sec) je kaptirano (1981. godine) za gradski vodovod kojim se snabdijevaju domaćinstva, mali dio privrede i javne ustanove u gradu i prigradskim naseljima,
- Izvorište Plunačke rijeke (30 lit/sec) je kaptirano (1965.godine), takođe za snabdijevanje gradskog i prigradskog dijela.
- Malisorsko vrelo (10 lit/sec) je kaptirano (2004. godine) za potrebe napajanja naseobina u području Županice.
- Čosovsko vrelo (60 lit/sec) nije kaptirano i predstavlja izvor sa kojeg je moguće planirati vodovod za područje jugozapada opštine u sistemu sa drugim izvorima na ovom prostoru.

Zbog siromaštva izvorišta najosjetljivije je snabdijevanje naselja vodom za piće na potezu Grahovo –Bijela Crkva -Biševo, te područja koja imaju najviše potencijala za razvoj poljoprivrede, posebno farmerstva, vodom za poljoprivredne potrebe i navodnavanje. Blizina Bukovičke rijeke i Ibra pruža realnu mogućnost da se potrebe ovih agrodestinacija zadovolje izgradnjom akumulacije na ovim vodotocima, a Grahovo je moguće snabdjeti vodom iz gradskog sistema.

Objekat će se priključiti na spoljnu vodovodnu mrežu koja je izgrađena do predmetne parcele.

2.5.Prikaz klimatskih karakteristika

Rožajsko područje se nalazi na sjeveroistoku Crne Gore. Po geografskom položaju, razvijenosti reljefa i nadmorskoj visini, rožajsko područje pripada kontinentalnom tipu klime sa izrazitim planinskim odlikama. Zbog visokih planina koje ga okružuju, rožajsko područje ima pomalo specifičnu, modifikovanu planinsku klimu - mali broj dana sa vjetrovima smanjene jačine, smanjenu oblačnost i rijetku maglovitost. Planinske barijere: Prokletije, Komovi i Bjelasica-sprečavaju direktni mediteranski uticaj na ovo područje. Ove promjene klime posljedica su ne toliko razlika u geografskoj širini i udaljenosti od mora između pojedinih djelova sjeverne Crne Gore, koliko izrazite disekcije reljefa i naglih promjena nadmorske visine.

Reljef je raščlanjen, ali u osnovi Rožaje ima karakter visoke kotline u dolini rijeke Ibar. Gradsko naselje je nadmorske visine 1000-1050 mnm, okruženo planinskim vijencima sa vrhovima preko 2000 mnm: Hajla 2403 m, Štedim 2277 m, Žlijeb 2352 m itd.

Rožajska kotlina je najotvorenija dolinom rijeke Ibar, odnosno pravcem sjeveroistok-jugozapad.

Klimatske karakteristike i meteorološki parametri predstavljaju bitan faktor za definisanje stanja životne sredine i procjene mogućih uticaja koji nastaju funkcionisanjem objekta. Oni se

najčešće definišu preko prostornih i vremenskih varijacija, strujanja, temperature i vlažnosti, kao i inteziteta zračenja.

Po geografskom položaju i nadmorskoj visini, rožajski kraj pripada umjereno-kontinentalnoj zoni. Relativno toplo i suvo doba, traje 4 mjeseca (VI, VII, VIII i IX) i relativno hladno i vlažno doba, traje 8 mjeseci (I, II, III, IV, V, X, XI i XII).

1. Srednja godišnja temperature vazduha je 6.0 °C, srednja maksimalna 17.6 °C, a srednja minimalna -7.0 °C i srednja dnevna 1.5 °C.
2. Godišnji broj dana sa temperaturom više od 30 °C iznosi 4, a sa temperaturom manje od 0 °C iznosi 166 dana.
3. Srednja godišnja vrijednost padavina iznosi 905.0 mm, maksimalna dnevna 262.0 mm, minimalna dnevna i srednja dnevna 39.0 mm.

	Jan	Feb	Mar	Apr	Maj	Jun	Jul	Avg	Sep	Okt	Nov	Dec	God.suma
Srv	71.0	49.0	57.0	73.0	92.0	89.0	86.0	73.0	72.0	71.0	85.0	90.0	905.0
Max	134.0	108.0	117.0	124.0	144.0	243.0	262.0	152.0	204.0	176.0	209.0	154.0	262.0
Min	10.0	10.0	2.0	21.0	31.0	33.0	15.0	20.0	14.0	0.0	18.0	1.0	0.0
std	39.3	26.5	29.5	25.5	32.1	47.9	59.9	32.0	49.2	47.7	39.1	39.1	39.0

Tabela. Prosječne mjesečne sume padavina i standardna devijacija (Period 1961-1990)

Izvor: PP Crne Gore, Sektorska studija (SS-AE) 4.1. Prirodne karakteristike, 2005

Sa približnom proporcijom promjenljivosti padavine rastu za 100 mm na svaki 100 mm. NaŠtedimu (1850 mm) količina vodenog taloga može se računati na oko 2000 mm.

U opštini Rožaje mogu se primijetiti slijedeće klimatske karakteristike:

1. Visina i zadržavanje sniježnog pokrivača, koji je veći od 30 cm, je važan faktor turističke valorizacije rožajskog prostora.
2. Vjetrovi - Područje Rožaja nije karakteristično sa učestalim vazдушnim strujanjima. Najveću učestalost imaju: zapadni -22%, istočni - 9%, jugozapadni -sjevernoistočni - 3%, jugoistočni - 3%, a najmanju sjeverni i južni - 12%. Sjeverni vjetrovi u Crnoj Gori formiraju se kao razlika u vazдушnom pritisku nad Pešterom kao i Rožajskim djelom Crne Gore i južnim Jadranom, tako da je njihova jačina i učestalost proporcionalna blizini mora. Isti je slučaj samo u obrnutom smjeru kod južnih vjetrova koji kreću iznad južnog Jadrana i kako prodiru dublje u kontinent Crne Gore, tako su sve slabiji jer je i sve manja razlika u vazдушnom pritisku. Za neposrednu okolinu grada, Plunaca i Balotića karakteristični su i lokalni vjetrovi: danik i noćnik. Javljaju se preko ljeta uslijed nejednakih temperatura i razlike u zagrijavanju između podgorine i visokih predjela. Prvi piri ka Prokletijama i prenosi im topliji vazduh, a drugi sa njih na niže kao čist i svjež.
3. Tišine ili kalme - 62%, su posebna odlika klime Rožaja i desne strane Ibra, odnosno ovog prostora. Ove pojave traju po nekoliko dana i prisutne su tokom cijele godine. Najmanje ih je u proljeće, a najviše u toku zime.
4. Insolacija - Rožaje nije karakteristično po maglama, već klasičnoj oblačnosti ili vedrini. Južne ekspozicije su sunčanije od sjevernih, a osunčavanje je najduže preko ljeta, odnosno juna, jula i avgusta. Sijanje sunca je oko 1500 časova godišnje (ili oko 4 časa dnevno) što je za planinske krajeve znatna vrijednost. Značajan je pokazatelj da tokom 300 dana godišnje sija sunce, a samo 65 dana je bez sunca. Ova karakteristika je skoro idealna za iskorišćavanje sunčeve energije u svim oblicima. Nekih godina, zavisno od učestalosti vjetrova, planinska područja imaju više vedrih dana od nižih oblasti.
5. Temperature inverzije uslovljava mikro reljef i riječni tokovi, pa u zimskom periodu, na primjer, srednje dnevne temperature na Bandžovom brdu ili Šušterima su veće nego u

gradskom jezgru Rožaja, na obalama Ibra. Ovom pojavom je naročito zahvaćen prostor samog grada.

Prosječna godišnja temperatura kreće se oko 7°C. Njena modifikacija zavisi od nadmorske visine, pa se u odnosu na standardni temperaturni gradijent, u idealnoj atmosferi, u kom slučaju temperatura pada za svakih 100m visine za 1°C, ovdje može približno usvojiti da je ta veličina oko 0,6°C. Po takvoj proporciji, na Štedimu kao najvrednijem turističkom potencijalu, srednja godišnja temperatura može se iskazati na oko +2.2°C.

Apsolutni maksimum temperature vazduha od 36 °C, zabilježen je u avgustu 1956, a minimum od -32 °C u januaru 1985. godine.

Najtopliji mjeseci su jul, avgust i septembar, a najhladniji decembar, januar i februar. Jesen je u temperaturnom pogledu toplija od proljeća. Jesen duže traje od njegove sezone.

2.6. Podaci o relativnoj zastupljenosti, dostupnosti i regenerativnom kapacitetu prirodnih

resursa

Predmetna lokacija se nalazi u ruralnoj zoni. S obzirom da ne postoje konkretni podaci za predmetno područje, pedološke, geološke, hidrološke i seizmološke karakteristike terena se usvajaju na osnovu uopštenih podataka za opštinu Rožaje, shodno Prostorno urbanističkom planu opštine Rožaje do 2020.godine. Tereni opštine Rožaje izgrađeni su od tri glavne vrste stijena i to: krečnjaka, paleozojskih škriljaca i serpentina. Zemljišta prostora Opštine Rožaje formirana su pod uticajem: geloške podloge, klime, reljefa, biljnog i životinjskog svijeta, kao i pod uticajem čovjeka. Najveće rasprostranjenje imaju zemljišta iz klase – nerazvijenih, humusno akumulativnih, kambičnih, aluvijalnih i deluvijalnih. Ovakve pedološke karakteristike područja od davnina su determinisale bavljenje stanovništva stočarstvom i zemljoradnjom (uzgoj kultura koje odgovaraju za ovakvo zemljište i klimu), a takođe čine značajnu osnovu za razvoj šumarstva. Može se konstatovati da su prirodni resursi u okruženju na zadovoljavajućem nivou, u smislu očuvanosti, te ih treba i dalje pažljivo koristiti.

2.7. Prikaz apsorpcionog kapaciteta prirodne sredine

Kao što je već prethodno rečeno, lokacija projekta obuhvata slabo naseljen prostor u ruralnom području. Na predmetnoj lokaciji ne postoje močvarna područja, a sa južne strane je oivičena rijekom Županicom. Na samoj lokaciji i u neposrednoj blizini izgradnje planiranog objekta ima poljoprivredno obradivih površina . Međutim, realizacija predmetnog projekta neće bitnije uticati na upotrebu poljoprivrednog zemljišta u široj okolini. Na samoj predmetnoj lokaciji nema planinskih i šumskih oblasti. U okviru IPA projekta "Uspostavljanje NATURA 2000 u Crnoj Gori" završeno je mapiranje Natura 2000 staništa na 8 područja na sjeveru Crne Gore uključujući kanjone rijeka Pive i Tare i Komarnice, dolinu rijeke Lima i izvorište rijeke Ibar. Uz obalu rijeke Ibar prepoznato je NATURA 2000 staništa - 91E0* Aluvijalne šume crne jove i gorskog jasena (*Alno-Padion*, *Alnion incanae*, *Salicion albae*).

Na lokaciji na kojoj je planirana izgradnja predmetnog objekta i u njenoj blizini nema zaštićenih vrsta kako po nacionalnom tako i po EU zakonodavstvu, niti su zastupljena zaštićena prirodna dobra, rijetke i ugrožene vrste i njihova staništa . Na samoj lokaciji, kao ni u njenom bližem okruženju ne postoje zaštićeni objekti i objekti kulturno-istorijske baštine. Predmetni objekat zadovoljava uslove sa aspekta kvaliteta segmenata životne sredine.

2.8. Opis flore i faune, zaštićenih prirodnih dobara, rijetkih i ugroženih divljih biljnih i životinjskih vrsta i njihovih staništa

Flora

Uzimajući u obzir sve prirodne uslove koje karakterišu rožajski kraj, može se sa sigurnošću konstatovati da obiluje velikom raznovršnošću biljnog svijeta. Na rožajskim planinama, pored uobičajenih, vrlo su česte i tercijarne i endemične vrste flore. Navedeno je 27 ovakvih vrsta biljaka (Markišić (2002), od kojih spominjemo neke: *Ramondia serbica* – raste u klisuri Bukovičke rijeke, *Pinus heldreichii* Christ – raste na Lazanskim kršima, *Pinus peuce* Griseb. – raste na Hajli, Ahmici, Štedimu, Kuli, Belegu i Sjenovi, *Pancicia serbica* – široko rasprostranjena u gorskom pojasu svih planina, *Taxus baccata* L. i td. Nije mali broj endemičnih i reliktnih biljnih vrsta, koje moraju biti zaštićene. Planinski pašnjaci na kojima dominira busika (*Nardus stricta*) i borovnica (*Vaccinium myrtillus*) nijesu precizno određeni nadmorskom visinom, već, drugim-mikro klimatskim, mikro edafskim i ekološkim faktorima. Floristički sastav Rožaja formiran je pod uticajem edafskih i klimatskih osobenosti ovog prostora. Najznačajniju vrstu biljnih zajednica i vegetacionog pokrivača u Rožajama predstavljaju vrste dendroflore, odnosno šumski eko sistemi. Zbog velikih visinskih razlika između najniže i najviše tačke (maksimalno 1.630 m), vegetacija je zonalno raspoređena na rožajskim planinama. Raspored drvenastih vrsta, skoro zakonito, prati mikro-klimatogenu visinsku zonalnost:

Qurcius ceris, Juniperus comunis, Ostriya Careinifolija-u njižim pozicijama sliva Ibra, asocijacije-fagetum montanum, Picetum Excelza, Pinetum Heldraih, Pinetum Peuce, Picetum Subalpinum, Fagetum Subalpinum i na samim vrhovima Hajle, Ahmice i Rusolije- bor Krivulj (*Pinus Montana*) i klečica (*Juniperus nana*).

Planinski pašnjaci na kojima dominira busika (*Nardus Stricta*) i borovnica (*Vaccinium Mirylis*) nijesu precizno određeni nadmorskom visinom, već, drugim-mikron klimatskim, mikro edafskim i antropogenim faktorima.

Posebna vrijednost rožajskog kraja su ljekovite, jestive i aromatične bilje i gljive.

Ljekovite biljke- registrovano je preko 300 biljnih vrsta koje se u farmakologiji označavaju kao ljekovite: hajdučka trava, uva, divlji duhan, kim, đurđevak, bukva, jasen, lincura žuta, kantarion, bunika, kleka, crni sljez, kamilica, gorka deteljina, gladiševina, jorgovan, vimenjak, malina, zova, lipa, borovnica, čemerika, divizma, dan i noć i dr.

Jestive biljke-mogu se koristiti kao povrće, začim i voće, izvor biološki visokovrijedne i hemijski nezagađene hrane: samoniklo voće (lijeska, drijen, jagoda, divljaka, kruška, trešnja, trjina, ribizla, kupina, malina, borovnica...), zeljaste jestive biljke (sedmolist, kozlac, loboda, krasuljak, vodopija, medveđa šapa, graholika, divlja nana, kačun, štalalj, pucavac, kostriš, maslačak, kopriva...) i začinske biljke (sporiš, lukovi, kim, bradavičak, majčino zelje, divlja nana, divlji čaj, majčina dušica...).

Medonosne biljke- ima ih u svim kopnenim ekosistemima i u svim vegetacijskim pojasevima. Med od njih je visokog kvaliteta: drveće (jela, klen, gorski javor, breza, grab, bukva, jasen, smrča, munika, molika, bijeli bor...), žbunje (kiseljak, drijen, lijeska, glog, bagrem, šipurak...), zeljaste biljke (čičak, divlji duhan, konjski rep, crni sljez...).

Pečurke- Najvažnije vrste pečurki na planinama oko Rožaja su: poljski šampinjon, livadski šampinjon, anis šampinjon, biserka, crni vrganj, mrežasti vrganj, žuti vrganj, velika puhara, šumska puhara, stožasti smrčak, visoki smrčak, pravi smrčak, bukovača, slinavka, kestenjasti vrganj i dr.

Na predmetnoj lokaciji nisu zabilježene endemične, rijetke, ugrožene ili zaštićene biljne vrste.

Fauna

Raznoliki uslovi staništa i različiti tipovi klime, u zavisnosti od nadmorske visine, u ovom regionu omogućavaju egzistenciju brojnim vrstama životinjskog svijeta, gdje se posebno izdvaja raznolikost insekata, ptica, sitnih i krupnih sisara, po kojima ovaj region spada među najbogatije djelove Balkana.

Životinjski svijet na teritoriji Rožaja odražava opšte osobenosti ovog dijela Crne Gore. Zec, lisica, jazavac, kuna zlatica, vjeverica, srna, vuk, međed, divokoza-su stanovnici i ovog prostora.

Divlji golub, jrebica, tetrijeb, veliki tetrijeb, soko, ptice pjevačice, suri orao-su najzastupljenije vrste ptica.

Ribe-Rožajske rijeke nastanjuju slijedeće vrste riba: potočna pastrmka i mladica, lipljan i potočna mrena. Staništa riba su ugrožena nepropisnim ribolovom, zagađenjem voda organskim i neorganskim materijama, devastacijim vodotoka i sl.

Veći dio faune ugrožen je prije svega od strane čovjeka (ilegalni lov, uništavanje staništa, eksploatacija šuma, izgradnja šumskih puteva, nedostatak rezervata za određene vrste, odsustvo organizovanog prehranjivanja u zimskom periodu i sl.). Potencijalni prirodni rezervati su u Gornjem Ibru, Vuča, Bukovica, Gornja i Donja Crnča.

Značajni potencijali biodiverziteta se već iskorišćavaju (šume, jestivo, aromatično i ljekovito bilje, riblji fond, lovne vrste) ili se u budućnosti mogu koristiti i njihovo održivo korišćenje treba da prate uži strukovni programi razvoja (stanje, sanacija, razvoj).

2.9. Pregled osnovnih karakteristika predjela

Pejzažne karakteristike rožajskog kraja odlikuju izuzetne prirodne i kulturne vrijednosti pejzaža.

Rožajsko područje predstavlja jednu od 21 pejzažne jedinice u državi. Pejzaž rožajskih predjela je veoma živopisan i složen. Rožajskom morfologijom, vizuelno-estetski, dominiraju najveći: Hajla, Ahmica i Rusolija, na čijm padinama su se formirali, skoro kompaktni, šumskiekosistemi sa svojim-ljetnjim, jesenjim i zimskim koloritom. Pitomi prevoji Brahim breg i Štedim, su najvisočiji i sa najviše fascinacija, od cvjetnih livada ljeti do sniježnih idila zimi. Na ovom desnom priobalju Ibra su i hidrografski objekti: Bjeluha, Morača, Ibarac, Bukeljka, Lazanjska rijeka, Crnja, Plunska rijeka, Balotska rijeka, Njeguški potok, Magarica, sa svojim dolinama, klisurama, kanjonima i skoro iskonski čistom vodom u čijoj se bistrini "igraju" autohtone riblje vrste kao jedan od najvećih darova prirode.

Na obalama ovih vodotoka ili visočije u njihovim slivovima-mozaično su pozicionirana pitoreksna seoska naselja, sa svojom šarmantnom arhitekturom tradicionalnih ali i savremenih formi.

Na lijevom slivu Ibra, svojom vizuelnošću dominiraju-Bisernica, Smiljevica, Rožajski vrh i Gospodin vrh kao i doline Županice, Lovnice, Grahovske rijeke, Paućinske rijeke te skoro na krajnjem sjeveru Opštine izazovnim kanjonom Bukovice. Centralna i estetska arterija rožajskog kraja je rijeka Ibar od svog pjenušavog izvorišta do surovog i atraktivnog kanjonskog dijela.

Samo gradsko jezgro Rožaja je mozaik starog i novog doba. Širi pejzaž je vrlo kvalitetan i atraktivan. Dominiraju visoke planine, polja i rijeke.

2.10. Pregled zaštićenih objekata i dobara kulturno-istorijske baštine

Zaštita kulturnih dobara i kulturnog nasleđa je u domenu rada Ministarstva kulture i medija Crne Gore. Pod okriljem Ministarstva djeluju Zavod za zaštitu spomenika i kulture Crne Gore i Javna ustanova Centar za arheološka istraživanja Crne Gore. Preme zakonskoj evidenciji zaštićenih spomenika kulture u Crnoj Gori (357) po kategorijama i vrstama u opštini Rožaje nije registrovan nijedan spomenik kulture I,II ili III kategorije.

U I kategoriju svrstani su spomenici kulture od izuzetnog značaja, u II kategoriju spadaju spomenici kulture od velikog značaja, a u III kategoriju svrstani su spomenici kulture od lokalnog značaja. Razne civilizacije ostavile su svoje brojne tragove na prostoru opštine Rožaje. Na to ukazuju brojni arheološki lokaliteti iz latinskog, ilirskog, rimskog, osmanlijskog i srednjovjekovnog vremena. Nažalost arheološka znamenja su malo istražena i nimalo zaštićena.

Evidentirani arheološki lokaliteti

- 01 - Ilirsko naselje, Brezovačko brdo
- 02 - Manastirski kompleks Lučice, Lučice
- 03 - Grac - Crnča
- 04 - Crkva - Gusinjski, Suho Polje
- 05 - Crkva - Kaluđerski laz
- 06 - Groblje - Biševo
- 07 - Groblje - Dragolovac, Ibarac
- 08 - Crkva - Gospodin vrh
- 09 - Groblje - Vuča

Potencijalni arheološki lokaliteti su malo istraženi i nimalo zaštićeni. Manja istraživanja su izvršena za Lučice i Grac.

Na predmetnoj lokaciji nijesu registrovana nepokretna kulturna dobra. Uvidom u raspoloživu dokumentaciju utvrđeno je da na lokaciji nema vidljivih ostataka materijalnih i kulturnih dobara koji bi ukazivali na moguća arheološka nalazišta.

2.11. Podaci o naseljenosti, koncentraciji stanovništva i demografskim karakteristikama u odnosu na planirani projekat

Od 1948. godine do danas, Rožaje bilježi konstantan porast broja stanovnika. Taj broj se u tom periodu udvostručio. U periodu od 1991-2003 nastupila je stagnacija, odnosno mali pad. Teritoriju opštine Rožaje (2011) naseljava 22964 stanovnika ili 3.7% ukupne crnogorske populacije, odtoga u gradskom dijelu 9567. Takođe, srazmjerno rastu broja stanovnika, rastao je i broj domaćinstava.

Prema Popisu iz 2011. godine, broj domaćinstava rožajske opštine je 5.684 ili 2.9% od ukupnih u Crnoj Gori. Broj članova po domaćinstvu je 4.2, što je čini opštinom sa najvećim prosječnim brojem članova po domaćinstvu.

Opština Rožaje pripada opštinama koje su na pragu demografske starosti (30-34 godine) Prosječna starost u 2011-oj godini iznosi 31.7 godina.

Stanovništvo prema popisima								
	1948	1953	1961	1971	1981	1991	2003	2011*
Crna Gora	377189	419873	478894	529604	584310	615035	620145	625266
Rožaje	11047	12668	14700	16018	20227	22976	22963	23312
Domaćinstva prema popisima								
	1948	1953	1961	1971	1981	1991	2003	2011*
Crna Gora	83639	92152	106569	121911	142692	163274	180517	194795
Rožaje	1771	1949	2278	2673	3364	4340	5004	5684

Tabela . Uporedni podaci sa ranijih popisa (broj stanovnika i domaćinstva)
(MONSTAT-Prvi rezultati popisa stanovništva, domaćinstava i stanova u CG, maj 2011*)

Godina	Stanovništvo		Domaćinstva		Stanovi	
	2003.	2011.	2003.	2011.	2003.	2011.
Rožaje	22 693	+23 312	5 004	5 684		6 676
Gradska	9 121	+9 567	2 114	2 479		2 778
Ostala	13 572	+13745	2 890	3 205		3 898
Dacići	299	+375	53	94		91

Tabela . Stanovništvo, domaćinstva i stanovi, 2003-2011.(MONSTAT)

Uže područje lokacije pripada ruralnoj zoni, slabo naseljeno područje.

2.12. Podaci o postojećim privrednim i stambenim objektima, kao i o objektima infrastrukture

Okruženje lokacije na kojoj se planira izgradnja objekta nalazi se u slabo naseljenom području, odnosno u ruralnoj zoni opštine Rožaje. Na predmetnoj lokaciji nalazi se porodična stambena kuća u vlasništvu Investitora, kao i objekat površine 250 m² . Na susjednoj parceli nalazi se već izgrađeni objekat u kome se obavlja proizvodnje vrata i namještaja, udaljen 3.5m od planiranog objekta. Na udaljenosti oko 70 m na susjednoj parceli nalazi se objekat slične namjene (brenta). Seoska škola OŠ "Bratstvo i jedinstvo" Skarepača nalazi se na udaljenosti oko 450m, a najbliža stambena kuća je na 150 m udaljenosti. Područje projekta je snabdjeveno elektro i vodovodnom mrežom. Lokaciju projekta karakteriše zaravnjeni prostor, sa blagim nagibom i ima pristup sa magistralnog puta Rožaje-Berane.

3.OPIS PROJEKTA

Projekat poslovnog objekta - pogon za proizvodnju namještaja, Nosioca projekta, uradiće se na osnovu urbanističko tehničkih uslova izdatih od Sekretarijata za uređenje prostora i zaštitu životne sredine opštine Rožaje, br. UPI 07-332/26-202/3 od 07.05.2026. godine, na osnovu člana 143 Zakona o planiranju prostora i izgradnji objekata ("Službeni list CG", broj 19/25, 28/25 i 49/25), Uredbe o povjeravanju dijela poslova Ministarstva održivog razvoja i turizma jedinicama lokalne samouprave ("Sl. list CG" br. 12/24), za izradu tehničke dokumentacije za izgradnju Poslovnog objekta na dijelu katastarskih parcela br. 311/1 i 782/2 KO koljeno I. Obzirom da je stupio novi Zakon o uređenju prostora ("Sl. list CG" br. 19/25) a plan je ostao isti postupak će se nastaviti po novom zakonu sa istim smjernicama. Urbanističko-tehnički uslovi su dati u prilogu I.

Sekretarijat za planiranje i uređenje prostora opštine Rožaje izdao je rješenje br. UPI 07-322/26-295/4 od 18.06.2026. godine (dato u Prilogu) kojim se zahtijeva izrada Elaborata procjene uticaja na životnu sredinu za planirani objekat. S obzirom da je u obrazloženju ovog rješenja navedeno da Investitor na susjednoj parceli (br.311/4 KO Koljeno I, opština Rožaje) već ima izgrađen objekat u kome se obavlja navedena djelatnost i da planira da isti spoji sa novoizgrađenim objektom, tako da čine jedan kompleks i na taj način proširi kapacitet proizvodnje, ovim Elaboratom biće obrađeni svi tehnološki procesi i njihovi uticaji na životnu sredinu, a posmatrane parcele (br.311/1, 782/2 i br.311/4 KO koljeno I) će se smatrati jednom i u nastavku Elaborata se označavati "Predmetna lokacija".

Planirana namjena novog objekta je Poslovni objekat – pogon za proizvodnju namještaja.

Izgradnja predmetnog objekta je planirana u naselju Baza, na katastarskim parcelama br. 311/1 i 782/2 KO Koljeno I, opština Rožaje, u zahvatu PUP-a opštine Rožaje. Ukupna površina predmetnih katastarskih parcela je 7531 m².

Teren, na kome se planira izgradnja predmetnog objekta je u blagom nagibu te je neophodno izvesti dio zemljanih radova kao i radova na stabilizaciji iskopa. Oblik parcele je nepravilnog oblika i u jednom dijelu parcele se nalazi izgrađen porodični stambeni objekat te se na slobodnom dijelu parcele predviđa izgradnja poslovnog objekta. Parcela je oivičena sa sjeverne strane magistralnim putem Rožaje-Berane, dok je sa južne strane oivičena rijekom Županicom. Sa istočne strane nalazi se privatna parcela, dok se sa zapadne strane nalaze parcele koje su u vlasništvu investitora. Lokacija objekta je adekvatno uključena u saobraćaj. Ulaz u parcelu je predviđen sa magistralnog puta Rožaje –Berane.

U blizini planiranog objekta, kako je već pomenuto nalazi se rijeka Županica sa južne strane čija je udaljenost veća od propisanih 10m.

3.1.Opis fizičkih karakteristika cijelog projekta

Planirani objekat je namjenjen za proizvodnju namještaja. Planirani gabariti objekta pravougaone osnove su dimenzija približno 32.30 m x 14.30 m, objekat je pozicioniran na parceli kao slobodnostojeći objekat, na najmanjoj udaljenosti 3.5m prema susjednom objektu koji je takođe u vlasništvu investitora.

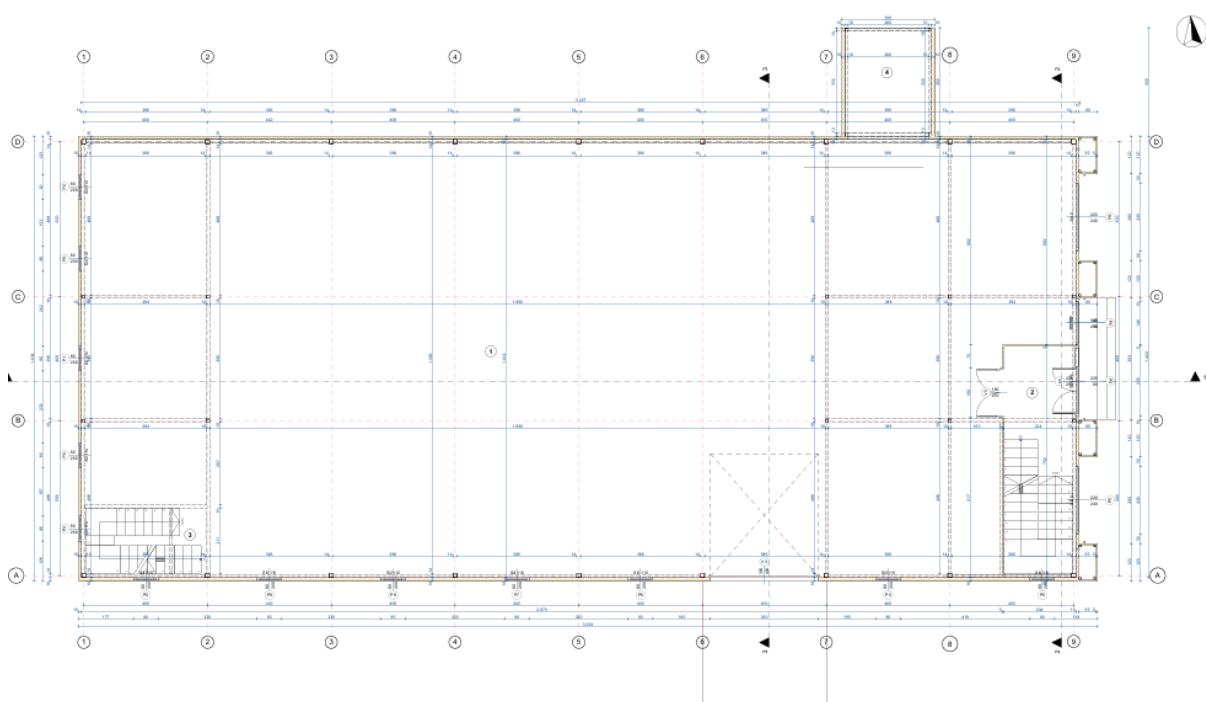
Prema projektnom zadatku investitora, poslovni objekat je isprojektovan kao Montažno demontažna čelična konstrukcija koja je organizovana na dvije etaže.

U prizemnoj etaži predviđen je proizvodni pogon, dok je spratna etaža podijeljena na dva dijela. U jednom dijelu se nalazi administrativni blok i to: kancelarija za direktora, izložbeni salon, priručna čajna kuhinja i sanitarni čvorovi.

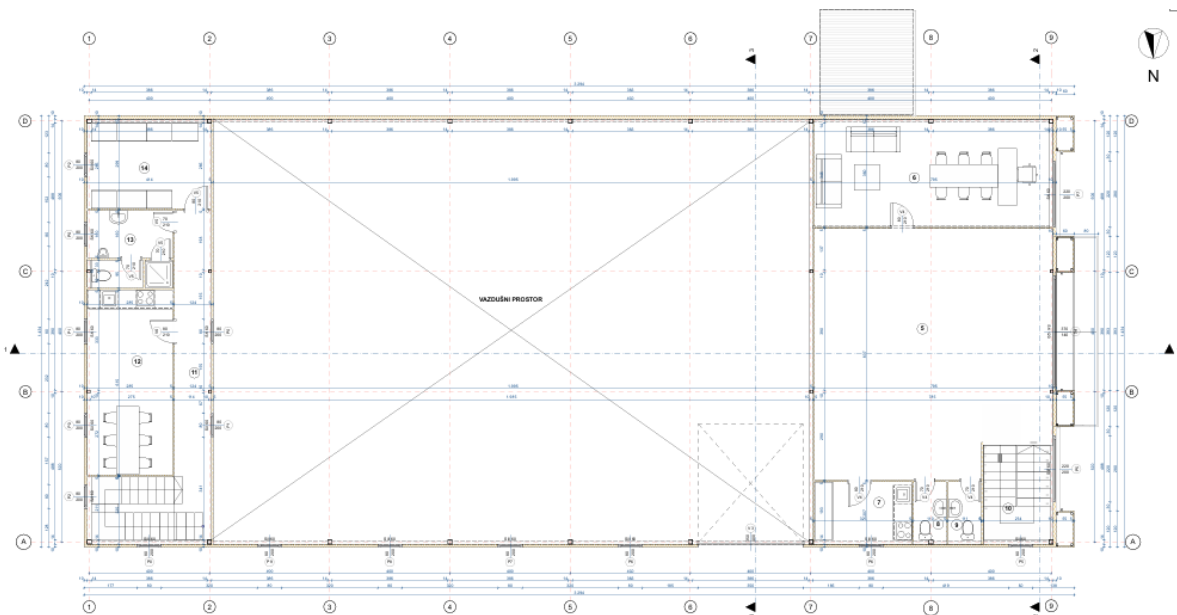
U drugom spratnom dijelu predviđene su prostorije za radnike i to: Garderoba, sanitarni čvor i priručna kuhinja za radnike . Do spratne etaže dolazi se stepeništem iz centralnog hola prizemlja.

3D prikaz objekta planiranog objekta uz postojeći objekat

Osnova prizemlja

Osnova prvog sprata

ANALIZA POVRŠINA

PRIZEMLJE								
Broj prostorije	Naziv prostorije	Površina (m ²)	Svijetla visina (m')	Zapremina (m ³)	Obrada			
					Pod	Zid	Plafon	
1	Proizvodni pogon	427	2,4	1024,8	Industrijski pod	Sendvič pan.	Sendvič pan.	
2	Hol i stepenište	17,4	2,4	41,76	Keramičke ploč.	Sendvič pan.	Sendvič pan.	
3	Stepenište	9,3	2,4	22,32	Metalne ploče	Sendvič pan.	Sendvič pan.	
4	Komunikacija	9,8	2,4	23,52	Industrijski pod	Sendvič pan.	Sendvič pan.	
NETO POVRŠINA PODA - NFA		463,5	POV. POD UNUTR. KONSTRUKCIJOM - ICA		2,6			
BRUTO POVRŠINA PODA - GFA		478,6	POVRŠINA ETAŽE					478,6
UNUTRAŠNJA POVRŠINA PODA - IFA		487,6	NETO POVRŠINA PROSTORIJA					463,5
POV. SPOLJAŠNJE KONSTR. - ECA		12,5						

SPRAT								
Broj prostorije	Naziv prostorije	Površina (m ²)	Svijetla visina (m')	Zapremina (m ³)	Obrada			
					Pod	Zid	Plafon	
5	Izložbeni prostor	63,5	2,4	152,4	Laminat	Sendvič pan.	Sendvič pan.	
6	Kancelarija	28,5	2,4	68,4	Laminat	Sendvič pan.	Sendvič pan.	
7	Priručna kuhinja	6,6	2,4	15,84	Laminat	Sendvič pan.	Sendvič pan.	
8	WC muški	2,2	2,4	5,28	Ker. Pločice	Sendvič pan.	Sendvič pan.	
9	WC ženski	2,2	2,4	5,28	Ker. Pločice	Sendvič pan.	Sendvič pan.	
10	Stepenište	7,9	2,4	18,96	Čel. ploče	Sendvič pan.	Sendvič pan.	
11	Stepenište i hodnik	20,3	2,4	48,72	Laminat	Sendvič pan.	Sendvič pan.	
12	Kuhinja za radnike	17,3	2,4	41,52	Laminat	Sendvič pan.	Sendvič pan.	
13	Kupatilo	7,3	2,4	17,52	Ker. Pločice	Ker. Pločice	Sendvič pan.	
14	Garderoba	12,3	2,4	29,52	Laminat	Sendvič pan.	Sendvič pan.	
NETO POVRŠINA PODA - NFA		168,1	POV. POD UNUTR. KONSTRUKCIJOM - ICA		1,9			
BRUTO POVRŠINA PODA - GFA		178,5	POVRŠINA ETAŽE					178,5
UNUTRAŠNJA POVRŠINA PODA - IFA		168,1	NETO POVRŠINA PROSTORIJA					168,1
POV. SPOLJAŠNJE KONSTR. - ECA		8,5						

REKAPITULACIJA POVRŠINA	
Oznaka mjere površine	P(m ²)
NETO POVRŠINA	631,6
BRUTO POVRŠINA	657,1

Poslovni objekat je pravougaone osnove, dimenzija 32.30m x 14.30m, spratne visine otvorenog prostora od 6.0 m, pozicioniran na parceli investitora kao slobodnostojeći objekat neposredno pored postojećeg pogona za proizvodnju namještaja i to na udaljenosti od 3.5m. Ovakva pozicija omogućava investitoru da se u slučaju potrebe za integracijom proizvodnje u oba objekta, organizuje toplu veza između dva objekta. U postojećem objektu u kome se sada obavlja djelatnost, predviđeno je lakiranje namještaja u komori za lakiranje i farbanje, sa suvim filterima, koji zadržavaju čestice boje i prašinu. Proces obuhvata pripremu površine, nanošenje laka (ručno ili prskalicom) i sušenje.

Pored toga, koristiće se i mašina za obradu kamena, za rezanje radnih ploča (npr. kuhinjskih) i drugih elemenata, prema dimenzijama i zahtjevima kupca.

Na kraju se vrši pakovanje proizvoda, koje uključuje zaštitu elemenata (folija, karton, stiropor) i pripremu za transport ili skladištenje.

Za potrebe proizvodnje namještaja Investitor projekta će koristiti kao magacin (skladišni prostor), još jedan postojeći objekat, koji se nalazi takođe na katastarskoj parceli br.311/1 KO Koljeno I, opština Rožaje. Njegova osnovna namjena biće skladištenje sirovina, repromaterijala, pločastih materijala (iverica, MDF, šperploča), poluproizvoda i gotovih proizvoda, čime će se obezbjediti kontinuitet proizvodnog procesa i optimizacija logistike unutar fabrike.

Lokacija ima izlaz na javnu površinu s obzirom da se kompletna graniči sa magistralnim putem Rožaje-Berane. Za rješavanje stacionarnog saobraćaja na parceli investitora, a u skladu sa uslovima i načinom obezbeđenja prostora za parkiranje vozila, projektnim rješenjem su predviđene dvije parking zone i to za teretni saobraćaj gdje je predviđeno 3 parking mjesta i kolski saobraćaj gdje je predviđeno 4 parking mjesta od kojih je jedno parking mesto za lica sa posebnim potrebama što zadovoljava traženi kriterijum prema planskoj dokumentaciji. Nivelaciono rješenje projektovanog kolovoza je uslovljeno kotama nivelete kolovoza postojećeg puta i planiranog objekta te je u skladu sa tim i predviđen plato koji povezuje kako postojeće objekte tako i planirani objekat. Planirani objekat ima odvojen ulaz za pješake od ulaza za teretna vozila. Plato i komunikacije unutar parcele predviđene su u asfaltnom zastoru koji je otporan atmosferske prilike.

U objektu će se predvidjeti sve standardne instalacije koje podrazumijeva ovaj tip objekata: instalacije vodovoda i kanalizacije, kao i instalacije jake struje i dr.

Izbor materijala za proizvodni objekat, izvršiće se prema važećim propisima, standardima, klimatskim uslovima i zahtjevima investitora. Objekat će se izvoditi od čelične konstrukcije sa temeljnom ab pločom i sa čeličnim krovnim nosačima, a sve po statičkom proračunu.

Opis konstrukcije objekta

Objekat je u osnovi planiran pravougaonog oblika osnih dimenzija cca 32.30m x 14.30m. Poslovni objekat je projektovan kao montažno-demontažni objekat sa nosećom konstrukcijom od čeličnih profila gdje su vertikalni nosači čelični stubovi, dok su horizontalni nosači čelične grede i čelične ramovske konstrukcij. Čelični stubovi postavljaju se na armiranobetonske temeljne grede, koji su povezani temeljnom pločom debljine 30cm. Stubovi su kutijasti čelični profili dimenzija 140/140/6mm. Svaki stub je oslonjen na temelj preko ležišne ploče i 4 ankera Ø16. Horizontalne rešetkaste konstrukcije su takođe od čeličnih kutijastih profila različitih dimenzija u skladu sa statičkim proračunom. Rešetkaste konstrukcije se oslanjaju na već prethodno postavljene vertikalne stubove. Pod je projektovan u vidu armirano-betonske ploče

debljine $d=20\text{cm}$, kao konstruktivni element, preko koga se postavljaju sloj ferobetona ili industrijskog samorazlivajućeg poda. Svi konstruktivni elementi međusobno su stabilisani spregovima u horizontalnom i vertikalnom pravcu. Objekat je zatvorenog tipa. Krovni pokrivač je krovni sendvič panel debljine 10cm . Krovni panel se oslanja na sekundarne nosače HOP $140\times 120\times 5\text{mm}$ i HOP $140\times 80\times 5\text{mm}$ koji se postavljaju na osnovnom razmaku od 1.41 m . Pad krovne ravni je dvostran, nagiba 170 .

Materijalizacija i obrada

Završna obrada predmetnog objekta projektovana je tako da se zadovolje propisi o minimalnim tehničkim uslovima za ovakvu vrstu objekata, odnosno da se zadovolje svi higijensko-tehnički uslovi kako bi se obezbjedilo lako i racionalno održavanje objekta. Kao fasadni elementi objekta predviđeni su sendvič paneli debljine $d=10\text{cm}$. Kao i krovni pokrivač. Na fasadi postavljena je AL stolarija kako bi dala dovoljno svjetlosti za obavljanje proizvodnog procesa. Kao završna obrada prizemnog dijela objekta, obzirom da se tu odvija proizvodni proces predviđena je od nehabajućeg materijala kao što je samorazlivajući industrijski pod u tonu koji to investitor odabere.

U sanitarnim čvorovima predviđene su keramičke pločice koje se postavljaju na prethodno izrađenim gips-kartonskim zidovima, dok se u ostalim administrativnim prostorijama kao što su kancelarije i izložbeni prostor kao podna obloga postavlja brodski pod na prethodno postavljenoj podkonstrukciji u skladu sa detaljima projekta.

Ozelenjavanje slobodnih površina planirano je prije svega na površinama u blizini objekta staza a prije svega zasađivanjem sadnicama visokim i niskim rastinjem koji se mogu domicilno naći na ovom području. Ovakvom funkcionalnom organizacijom kako parcele tako i njenog uređenja ozelenjavanjem postiže se skladan efekat jedinstvene cjeline.

Proračun i dimenzionisanje

Analiza opterećenja, statičko-dinamička analiza i dimenzionisanje, biće urađeni u svemu prema odgovarajućim tehničkim propisima i standardima, a shodno svim specifičnostima predmetne konstrukcije.

Konstrukciju je potrebno analizirati sa svim opterećenjima predviđenim za ovakvu vrstu objekata i to:

- sopstvena težina sa dodatnim stalnim opterećenjem
- snijeg
- vjetar
- seizmičko opterećenje
- temperaturna promjena

Proračun opterećenja od snijega izvršiti u skladu sa MEST EN1991-1-3/NA.

Analiza objekta na dejstvo sila vjetra izvršiti u skladu sa MEST EN1991-1-4/NA

Kombinacije opterećenja uraditi za realne situacije.

Seizmičko opterećenje sračunati prema eurokodu EC8 - metoda poprečnih sila za odnos $a_g R/g=0.05$.

Proračun konstrukcije uraditi prema eurokodu EC8 a dimenzionisanje elemenata za armirano betonsku konstrukciju prema EC2 a za čeličnu konstrukciju prema EC3.

3.2. Opis prethodnih/pripremnih radova za izvođenje projekta

Prethodni radovi

Za potrebe realizacije predmetnog projekta od prethodnih radova realizovani su sljedeći radovi:

-Geodetski radovi

Pripremni radovi i organizacija gradilišta

Rad na ovoj poziciji obuhvata formiranje gradilišta i ostale radove neophodne za početak i nesmetano odvijanje radova, kao što su obilježavanje položaja objekta, sva geodetska mjerenja, tj. prenošenje podataka sa projekta na teren i obrnuto, izradu ograde gradilišta i sve neophodne iskope.

U toku izvođenja radova na izgradnji objekta potrebno je obezbijediti lokaciju gradilišta od neovlašćenog pristupa gradilištu, osim zaposlenim i licima koja će biti angažovana na izvođenju radova. Iz tih razloga neposredno na prilazu gradilištu, mora se postaviti tabla na kojoj će pored informacije o Izvođaču i Investitoru radova, biti ispisano i sljedeće:

- gradilište,
- zabranjen pristup nezaposlenim licima.

Kao što je navedeno u opisu lokacije za realizaciju projekta neće se koristiti se cijela površina lokacije, već samo 478 m² površine potrebne za izgradnju objekta (478 m²) i uređenje terena (1405 m²).

Prilikom izvođenja radova na izgradnji objekta usljed rada mašina i druge građevinske opreme dolaziće do emisije izduvni gasova u atmosferu, a takođe će doći do povećanja buke i vibracija koje su periodičnog karaktera i ograničene su na predmetnu mikrolokaciju.

Tokom eksploatacije objekta ovi uticaji neće biti prisutni.

Zemljani radovi

Prije početka zemljanih radova Izvođač je dužan da lokaciju gradilišta na kojoj je planirana izgradnja predmetnog objekta očisti od korova, drveća i šiblja.

Zemljani radovi obuhvataju iskop zemlje svih kategorija sa utovarom i prevozom viška materijala na deponiju o trošku izvođača radova. Pozicija obuhvata iskop primjenom specijalizovane građevinske mehanizacije ili drugih pomoćnih sredstava, utovar materijala i transport.

Prije početka radova na iskopu Izvođač će, zajedno sa nadzornim organom, snimiti stvarno stanje na terenu i unijeti ga u tehničku dokumentaciju.

Nakon geodetskog obilježavanja vrši se iskop u punoj saglasnosti sa planovima iz projekta. Izvođač je obavezan da preduzme sve neophodne mjere predostrožnosti da se strane iskopa održe u granicama dimenzija datih u projektu.

Izvođač je dužan da izvođenje svih radova organizuje tako da tim radovima ne ugrozi ljudstvo, postojeće objekte i instalacije u zoni izvođenja radova.

Svi radovi na iskopu moraju biti geodetski snimljeni, zapisnički primljeni i evidentirani kroz građevinsku knjigu.

Iskopani material se utovara i deponuje duž trase formirajući pravilne figure. Višak materijala transportovati na deponiju koji će odrediti nadzorni organ, istovariti i isplanirati.

Građevinski radovi

Svi građevinski radovi moraju se izvesti prema planovima, tehničkom opisu, predmjeru i predračunuradova, važećim tehničkim propisima i standardima, kao i uputstvu nadzornog organa, uz punu kontrolu.

Na gradilište će se dopremiti građevinski materijal u skladu sa programom njegove isporuke u tačno određenim rokovima i količinama i to: armatura, građa (rezana, daske, fosne), beton i dr. Prilikom dopremanja građevinskog materijala treba voditi računa da se time dodatno ne zagađuje životna sredina, a rasuti materijal treba dovoziti u kamionima pokrivenim ceradom.

Građevinski radovi obavljaju se tako da se njihovim izvođenjem ne zagađuje životna sredina, a u slučaju povećane buke, pojave prašine, koje mogu ugroziti okolni prostor i stanovništvo, preduzimaju se mjere za njihovo otklanjanje ili dovođenje u dozvoljene granice. Radi smanjenja aerozagađenja okolo objekta radove treba izvoditi u uslovima kada nema jakog vjetrova. U slučaju povećane buke pored postavljanja ograde okolo objekta, radove treba izvoditi samo u dnevnim uslovima.

Na gradilištu će se izvoditi slijedeći građevinski radovi: tesarski, betonski i ab radovi, zidarski, montažni i završni zanatski radovi i transport.

Tesarski radovi obuhvataju poslove ručne pripreme i obradu drvene građe, razupiranje rovova i kanala, izradu i postavljanje oplata za betoniranje objekata, izradu i postavljanje radnih podova, merdevina, privremenih objekata i slično.

Betonski i ab radovi obuhvataju izvođenje svih ab elemenata na objektu. Zaposleni koji rade na armiračkim poslovima moraju koristiti odgovarajuća lična zaštitna sredstva. Pošto se radovi izvode na visini radnici moraju biti zaštićeni od pada sa visine.

Zidarski radovi obuhvataju zidanje zidova opekarskim proizvodima, malterisanje unutrašnjih površina, malterisanje spoljašnjih zidova, oblaganje površina i izradu cementnog estriha ispod laminata i td.

Radna snaga i mehanizacija

U zavisnosti od faze građenja u toku izgradnje proizvodnog objekta u određenim vremenskim intervalima biće angažovana radna snaga koju u osnovi sačinjavaju: šef gradilišta, građevinski poslovođa, rukovodioci građevinskih mašina, šoferi, betonirci, armirači, zidari, tesari, izolateri, stolari, bravari, limari, moleri, keramičari, parketari, fasaderi i gipsari.

Takođe za izgradnju proizvodnog objekta u određenim vremenskim intervalima biće angažovana i građevinska mehanizacija koju u osnovi sačinjavaju: rovokopači, utovarivači, kamioni, automikseri, pumpa za beton, kranska dizalica, kao i sitne mašine i uređaji.

Za sva korišćena sredstva rada mora postojati odgovarajuća dokumentacija o primjeni mjera i propisa iz zaštite na radu od ovlašćene institucije. Rukovanje i održavanje navedenih sredstava rada može se povjeriti samo licu koje je stručno osposobljeno za takav rad i ispunjava određene uslove u smislu stručne, zdravstvene i druge podobnosti o čemu se mora voditi evidencija. Sve građevinske mašine i prevozna sredstva moraju biti opremljena protivpožarnim aparatima.

Ostalo

Dinamika realizacije pojedinih faza biće definisana šemom organizacije gradilišta. Gradilište će biti snabdjeveno električnom energijom i vodom prema važećim propisima i telefonskim vezama. Voda će se koristiti za potrebe radnika i za kvašenje sitnog otpada da bi se spriječilo dizanje prašine. Električna energija će se koristiti za rad određenih uređaja i aparata u toku izgradnje objekta.

U fazi izgradnje objekata kao otpad javlja se materijal od iskopa i građevinski otpad.

U toku realizacije projekta doći će do emisije štetnih gasova u vazduh usljed rada građevinske mehanizacije, dok neprijatnih mirisa neće biti.

Takođe, u toku realizacije projekta doći će do povećanje nivoa buke uslijed rada mašina, transportnih sredstava i drugih alata, i to sa najvećim stepenom na samoj lokaciji izvođenja projekta, ali je njihovo dejstvo ograničenog karaktera i trajaće do završetka izgradnje objekta.

Vrsta opreme	Nivo buke u dB
Buldožer	95-105
Utovarivač	92
Bager	95
Kamion	91

Ukupni nivo buke koji nastaje usled istovremenog rada građevinski mašina iznosi 98-100 dB. Uzimajući u obzir udaljenost najbližih stambenih objekata kao i frekvenciju saobraćaja na lokalnom putu, jasno je da neće doći do povećanih uticaja sa stanovišta buke.

Vibracije, u toku realizacije projekta, nastaju uslijed rada građevinske mehanizacije i neće biti značajne van lokacije objekta. Svi pripremni radovi imaju privremeni karakter.

Izvođač je dužan da po završetku radova gradilište kompletno očisti, ukloni sav građevinski otpad, mehanizaciju, radne prostorije i da prema projektu izvrši uređenje terena.

Planirani početak radova na izgradnji objekta je jul 2026. godine, a završetak oktobar 2026. godine.

3.3. Opis glavnih karakteristika funkcionisanja projekta

Na susjednoj parceli se već nalazi jedan poslovni objekat (u vlasništvu Investitora), u kome Investitor obavlja pomenutu djelatnost. Trenutno postojeći objekat se sastoji iz dva dijela, jedan dio je prostor za lakiranje a u drugom dijelu se nalaze mašine za rezanje, presovanje i kantovanje pločastog materijala, mašina za rezanje kamena, i standardne stolarske mašine. Novi objekat se postavlja tako da predstavlja proširenje postojećih kapaciteta i čini jedinstvenu cjelinu sa njima. Sa ovakvom organizacijom moguće je i udruživanje procesa formiranjem tople veze između objekata ali i fleksibilniji prostor koji omogućava lako usklađivanje poslova ukoliko se mijenja tehnologija ili dodaje nova tehnologija proizvodnom procesu. U planiranom objektu investitor planira proširenje kapaciteta proizvodnje.

Tehnološki proces proizvodnje u najkraćem obuhvata:

1. Dopremanje iverice, medijapana i masiva
2. Rezanje
3. Sklapanje namještaja po mjeri

Kapacitet proizvodnog procesa koji obuhvata: dopremanje, rezanje, i sklapanje namještaja je:

- 120 m³ iverice na mjesečnom nivou;
- 40 m³medijapana na mjesečnom nivou;
- 5 m³ masiva (bukva, čamovina) na mjesečnom nivou;

Na osnovu čega možemo konstatovati da se radi o manjem proizvodnom pogonu.

Na osnovu svega iznjetog se vidi da je sirovina za proces proizvodnje u predmetnom pogonu drvenog porijekla, tj, oplemenjena iverica, medijapan (MDF), drvni masivi (bukva, čamovina itd). S obzirom na namjenu, kapacitet i vrstu projekta ne očekuje se neka značajna eksploatacija prirodnih resursa.

U toku funkcionisanja projekta, najznačajniji energent je električna energija koja će se koristiti za osvjtljenje objekta i za rad mašina koje će biti instalirane u proizvodnom pogonu.

Tokom funkcionisanja projekta osnovni energenti će biti električna energija i voda iz privatne vodovodne mreže i sa novog priključka. Za potrebe projekta koristi se električna energija u skladu sa uslovima Elektrodistribucije grada.

Voda sa navedenog vodovoda korišće se za piće, sanitarne potrebe i protivpožarnu mrežu. U toku funkcionisanja projekta korišće se određene količine vode, za ličnu upotrebu radnika i održavanje prostora. Pri tome se stvaraju otpadne (sanitarne i fekalne) vode. Fekalna kanalizacija iz objekta se odvodi do revizionog šahta odakle se priključuje na septičku jamu sa povremenim režimom pražnjenja. Za potrebe evakuacije atmosferskih voda predviđeno prikupljanje atmosferskih voda sa krovnih površina koje slivanjem dospijevaju na kolsku površinu odakle se odvođe preko slivnih rešetki i separatora masti u upojni bunar.

Za potrebe rada građevinskih mašina u toku izgradnje, a kasnije motornih vozila za prevoz sirovina i gotovih proizvoda, interni prevoz i manipulaciju u toku funkcionisanja projekta korišće se dizel gorivo koje će se obezbjeđivati na benzinskim stanicama.

3.4.Detaljan opis planiranog proizvodnog procesa

Planirani proces proizvodnje organizovan je kao linearni tehnološki tok, pri čemu je obezbijeđen jednosmjerni tok materijala, od prijema sirovina do isporuke gotovih proizvoda, čime se minimizira mogućnost ukrštanja proizvodnih faza i doprinosi efikasnijoj kontroli uticaja na životnu sredinu.

Osnovne faze procesa obuhvataju:

1. Prijem i skladištenje sirovina
 - doprema pločastih materijala (iverica, MDF, šperploča), okova i repromaterijala
 - skladištenje u za to predviđenom objektu, u suvim i zaštićenim uslovima
2. Primarna obrada materijala
 - krojenje (rezanje) pločastih materijala
 - formatizacija i početna priprema elemenata
 - izvođenje operacija u zatvorenom prostoru uz primjenu sistema za otprašivanje
3. Mašinska obrada i dorada
 - glodanje, bušenje, kantiranje i druge operacije obrade

- oblikovanje elemenata prema tehničkoj dokumentaciji
- kontrola dimenzija i kvaliteta obrade
- 4. Brušenje i priprema za završnu obradu
 - fino brušenje površina
 - priprema elemenata za lakiranje ili druge vrste površinske zaštite
- 5. Završna obrada (lakiranje)
 - odvija se u postojećoj trokomornoj lakirnici
 - nanošenje zaštitnih i dekorativnih premaza
 - sušenje u kontrolisanim uslovima
- 6. Montaža i finalizacija proizvoda
 - sklapanje elemenata u finalni proizvod
 - ugradnja okova i završna kontrola kvaliteta
- 7. Pakovanje gotovih proizvoda
 - Obmotavanje i umotavanje proizvoda zaštitnim folijama
 - Zaštita kartonskim omotima
- 8. Skladištenje gotovih proizvoda i otprema
 - privremeno odlaganje gotovih proizvoda u skladišnom objektu
 - priprema za transport i isporuku kupcima

Na predmetnoj parceli Investitor već ima izgrađena dva objekta, i to:

1. Postojeći poslovni objekat - pogon za proizvodnju namještaja,
2. Prizemi objekat površine 250m² planiran za skladišni prostor

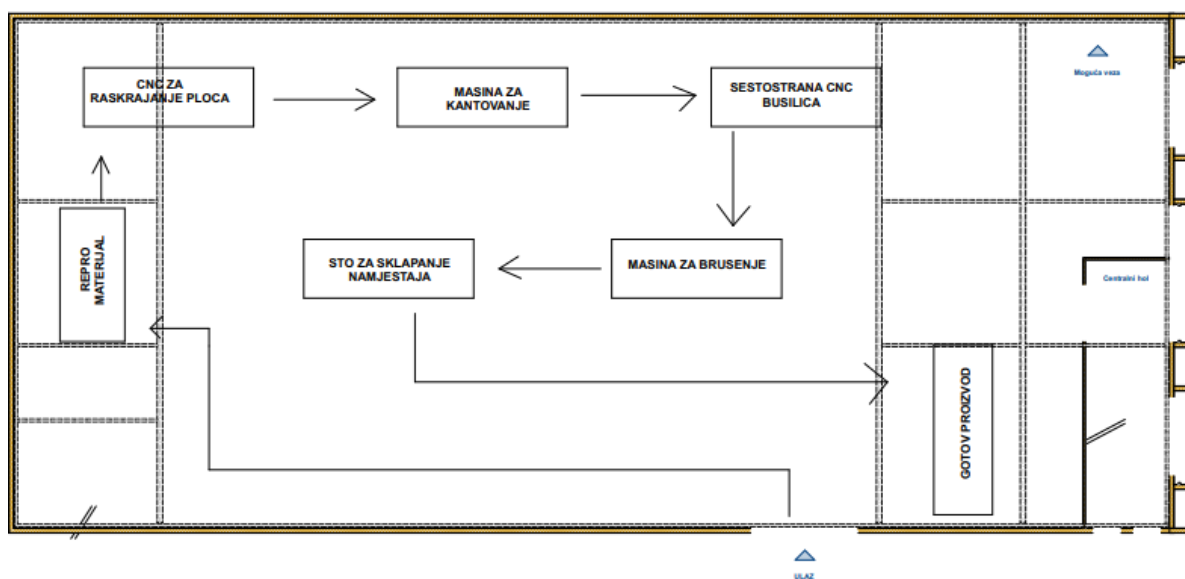
Treći objekat, čija je izgradnja planirana, biće namijenjen za odvijanje osnovnog proizvodnog procesa, odnosno biće centralni prostor za obradu materijala i izradu namještaja. Njegovim stavljanjem u funkciju i povezivanjem toplom vezom sa postojećim objektom, proširiće se kapacitet, zaokružiće se tehnološka cjelina pogona i unaprijediti organizacija rada.

U planiranom predmetnom objektu površine cca 657.1 m² biće postavljeno i instalirano postrojenje za proizvodnju namještaja. Ukupna površina prostora objekta planirana je za administrativni dio (Sprat) i proizvodni pogon (prizemlje). U administrativnom dijelu objekta planirani su izložbeni prostor, kancelarija, priručna kuhinja, WC muški, WC ženski, stepenište, stepenište i hodnik, kuhinja za radnike, kupatilo i garderoba.

Slika 8. Prikaz etaža poslovnog objekta- Idejno rješenje

U proizvodnom pogonu je planirana proizvodnja namještaja, tj. odvijace se sve tehnološke faze procesa. Šematski prikaz svih faza dat je u nastavku.

Slika9 . Šematski prikaz faza tehnološkog procesa proizvodnje namještaja

Opis tehnološkog procesa proizvodnje namještaja

Proizvodni proces započinje prijemom i skladištenjem sirovog materijala (iverica, MDF, šperploča i ostali pločasti materijali) u prostoru predviđenom za repromaterijal.

Prijem i skladištenje sirovina

- doprema pločastih materijala (iverica, MDF, šperploča), okova i repromaterijala
- skladištenje u za to predviđenom objektu, u suvim i zaštićenim uslovima

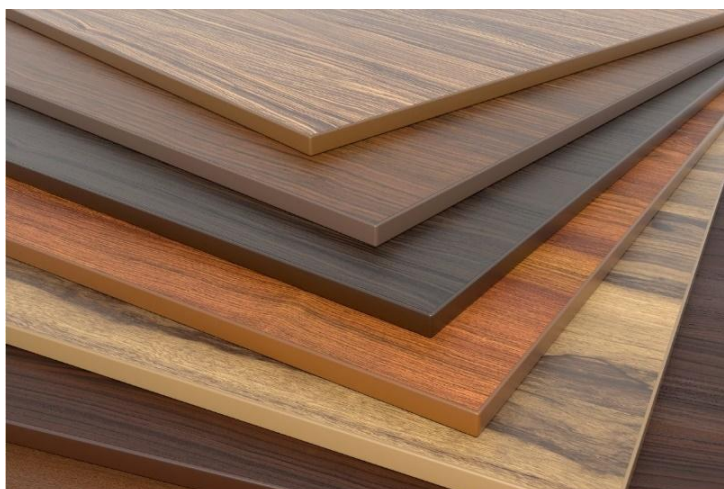
Dopremanje gotove iverice, medijapana i masiva vrši se sopstvenim transportnim sredstvima po potrebi, u manjim količinama i skladištiće se u radionici.

Karakteristike iverice

Iverica se izrađuje od sitnih komada (ivera) različite vrste drveta (bukva, grab, lipa...) koji se međusobno spajaju sintetičkim vezivima pod pritiskom u tri sloja. Unutrašnji sloj je od krupnijih ivera a spoljašnji slojevi su od sitnijih ivera. Ovakva iverica se još naziva i "sirova iverica" i ona kao takva nema upotrebu u proizvodnji nameštaja, već zahteva doradu tj. oblaganje površina ali pojavom oplemenjenih iverica taj proces se sve ređe koristi.

Oplemenjena iverica

Oplemenjena iverica je (kao i što naziv kaže) iverica koja je oplemenjena melaminskim folijama. Folije mogu biti jednobijne ili dezeni drveta, kamena, mermera... površina ove iverice je otporna na kiseline, vlagu, paru, ogrebotine, udarce... Pored svojih dobrih osobina ona je i veoma dekorativna i sprema je za obradu (sečenje) bez ikakvih posebnih priprema. Ploče od iverice i sirove i oplemenjene izrađuju se u više različitih dimezija. Najčešće za proizvodnju nameštaja u upotebi su ploče dimezija oko 2750 x 2070 (u zavisnosti od proizvođača) debljine 10, 18 i 25 mm. Melaminske folije kojima je obložena iverica su od 80 do 110 g/m².

Slika 10. Oplemenjena iverica- univer

Medijapan (MDF) ploče

Medijapan (MDF – Medium Density Fibreboard) je drveni pločasti materijal proizveden od usitnjenih drvenih vlakana srednje gustine, koja se povezuju upotrebom sintetičkih veziva, uz primjenu visokog pritiska i temperature.

Slika 11. Medijapan-MDF ploče

Osnovne komponente MDF ploča su:

- drvena vlakna (dobijena mehaničkom preradom drveta)
- urea-formaldehidne smole (UF smole) – najčešće korišćeno vezivo
- manje količine dodataka:
 - parafin (otpornost na vlagu)
 - aditivi za poboljšanje mehaničkih i površinskih svojstava

Kod MDF ploča višeg kvaliteta mogu se koristiti i druge smole (npr. melamin-urea-formaldehidne ili smole sa smanjenom emisijom formaldehida).

- MDF ploče su relativno stabilne kao gotov proizvod
- emisije štetnih materija su niske, posebno kod ploča koje ispunjavaju standard E1 (ili E0) za formaldehid
- koriste se široko u enterijerima (namještaj, kuhinjski elementi)

Investitor u svojoj proizvodnji koristiće medijapan ploče sa MDI vezivima koje nose oznaku NAF (No Added Formaldehyde). To znači da u procesu proizvodnje uopšte nije dodavan formaldehid. Nakon što se ploča ispresuje i smola očvrstne, medijapan je stabilan i ne emituje toksična isparavanja u prostoriju. Potpuno je bezbedan za kućnu upotrebu, čak i za dečije sobe.

Šper ploče

Šper ploča (engl. *plywood*) je izuzetno čvrst, lagan i stabilan višeslojni drveni materijal koji nastaje unakrsnim lijepljenjem neparnog broja slojeva furnira pod velikim pritiskom i visokom temperaturom. S obzirom na to da se smjer vlakana svakog susjednog sloja postavlja pod uglom od 90°, ovaj materijal je maksimalno otporan na savijanje, cijepanje i skupljanje.

Slika 12. Šper ploče

Glavne vrste šper ploča prema materijalu

Sastav šper ploče direktno utiče na njenu težinu, izgled i primjenu:

Breza: Najkvalitetnija i najotpornija šper ploča. Zbog izuzetne gustine vlakana ima visoku nosivost i glatku teksturu. Koristi se za namještaj vrhunskog kvaliteta i podove vozila.

Topola: Izuzetno lagan materijal, manje gustine (oko 450 kg/m³). Lako se obrađuje i najčešće se primjenjuje u unutrašnjoj stolariji i industriji ambalaže.

Bor: Karakteriše se izraženom prirodnom teksturom drveta. Često se koristi u građevinarstvu, ali i kao vodootporna varijanta za spoljne radove uz adekvatnu zaštitu.

Standardne dimenzije i debljine

Najčešći formati tabli na tržištu Crne Gore i regiona su 2500 x 1250 mm i 2440 x 1220 mm.

Raspon debljine je veoma širok i prilagođen različitim projektima:

Tanke ploče (3–4 mm): Za maketarstvo, hobi projekte, školske radove i poledine.

Srednje ploče (9–15 mm): Za izradu fioka, pregrada, ambalaže i lakših konstrukcija.

Debele ploče (18–30 mm): Za radne stolove, gazišta stepenica, teški nameštaj i građevinske oplate.

Drvena masa

Osnovna sirovina za proizvodnju unutrašnjih i spoljašnjih vrata u predmetnom pogonu je drvena masa, prvenstveno bukovina (*Fagus sylvatica*) i čamovina (četinarsko drvo – najčešće bor i smreka). Izbor ovih vrsta drveta zasniva se na njihovim mehaničkim, tehnološkim i ekonomskim karakteristikama, ali i na dostupnosti na lokalnom i regionalnom tržištu.

Bukovina (bukovo drvo)

Bukovina predstavlja tvrdo listopadno drvo koje se široko koristi u proizvodnji kvalitetnijih vrata i elemenata koji zahtijevaju veću čvrstoću i otpornost. Odlikuje se ujednačenom strukturom, dobrim mehaničkim svojstvima i visokom gustinom. Zahvaljujući tim svojstvima, bukovina omogućava izradu vrata stabilne konstrukcije, visokog kvaliteta završne obrade i dugog vijeka trajanja.

Tehnološki, bukovina je pogodna za obradu (rezanje, glodanje, brušenje), ali zahtijeva pažljivo sušenje zbog sklonosti ka deformacijama i pucanju ukoliko se proces ne obavlja kontrolisano. U proizvodnji vrata često se koristi za izradu masivnih elemenata, ramova (štokova) i furnira.

Čamovina (četinarsko drvo – bor i smreka)

Čamovina je meko drvo koje karakteriše manja gustina, laka obradivost i povoljnija cijena u odnosu na bukovinu. Zbog tih osobina često se koristi u proizvodnji konstrukcionih dijelova vrata, unutrašnjih ispuna, kao i kod ekonomičnijih modela vrata.

Ovo drvo ima dobru elastičnost i relativno stabilna dimenziona svojstva, naročito nakon pravilnog sušenja. Međutim, u poređenju sa bukovinom, čamovina ima manju otpornost na mehanička oštećenja i habanje, zbog čega se često kombinuje sa drugim materijalima (pločasti materijali, furniri, laminati).

U procesu prerade bukovine i čamovine u fabrici vrata nastaju nusproizvodi (piljevina, strugotina, otpadno drvo), koji se mogu dalje koristiti kao energent (biomasa) ili sirovina za proizvodnju pločastih materijala (iverica, MDF), čime se smanjuje količina otpada i negativan uticaj na okolinu.

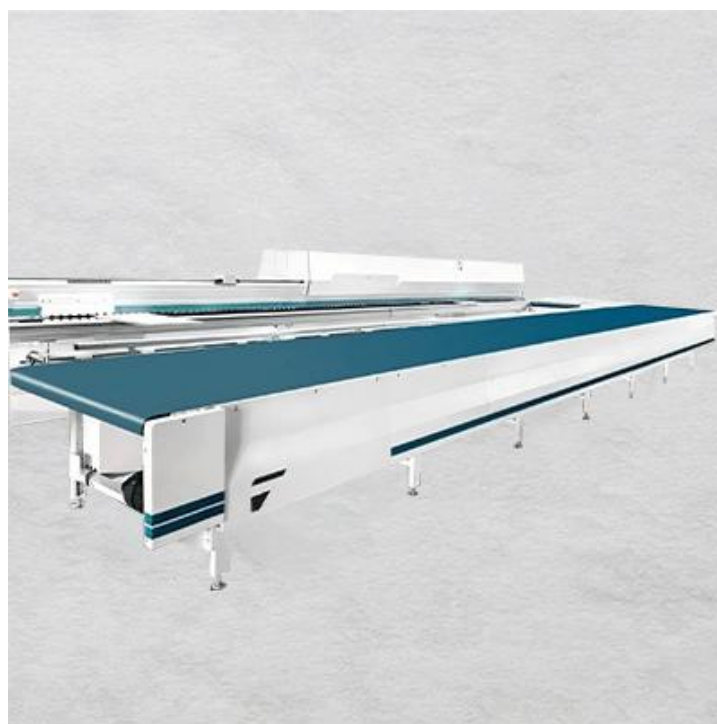
Na predmetnoj lokaciji će se vrši istovar i utovar sirovina i gotovog namještaja, pri čemu će se koristiti transportna sredstva nosioca projekta.

Materijal se potom transportuje u proizvodni pogon, gdje započinje prva faza tehnološkog procesa na CNC mašini za raskrajanje ploča. U ovoj fazi vrši se automatsko i precizno rezanje ploča na unaprijed definisane dimenzije, u skladu sa proizvodnom dokumentacijom.

Slika 13 . Mašina za raskrajanje ploča

Nakon raskrajanja, elementi se, prema potrebi, obrađuju na mašini za kantovanje ivica, gdje se automatski nanosi i obrađuje ABS ili drugi kant materijal radi zaštite i završne obrade ivica.

Slika 14 . Mašina za kantovanje

Elementi koji zahtijevaju bušenje, glodanje ili izradu otvora za spojni okov, šarke i druge elemente prolaze obradu na šestostranoj CNC bušilici. Ova mašina automatski i precizno izvodi sve potrebne operacije u skladu sa unaprijed definisanim programom.

Slika 15 . Šestostrana CNC bušilica

Po potrebi, elementi se dodatno obrađuju na mašini za brušenje, u zavisnosti od vrste proizvoda i zahtjeva završne obrade.

Slika 16 . Mašina za brušenje

Na osnovu analize tehničkih karakteristika proizvodne opreme i primenjenih mera zaštite, može se zaključiti da pogon za proizvodnju nameštaja ispunjava najviše ekološke standarde u pogledu očuvanja kvaliteta vazduha i radne sredine.

Sve izabrane operativne mašine unutar pogona opremljene su savremenim, integrisanim unutrašnjim sistemima za skupljanje prašine i odsisavanje piljevine direktno na mestu njenog nastanka. Ovakvo tehničko rešenje garantuje hermetičnost procesa, čime se efikasno sprečava bilo kakvo oslobađenje čestica u radni prostor.

Zahvaljujući visokoefikasnim filtracionim jedinicama i zatvorenom ciklusu odvođenja otpadnog materijala, emisija prašine u spoljašnju sredinu svedena je na nulu. Pogon ne generiše suspendovane čestice niti zagađujuće materije koje bi mogle dospeti u atmosferu, čime je u potpunosti eliminisan negativan uticaj na okolinu i lokalni ekosistem. Implementirani sistemi potvrđuju ekološku održivost proizvodnje i maksimalnu bezbednost kako za zaposlene, tako i životnu sredinu.

Nakon završetka mašinske obrade, elementi se prenose na stolove za sklapanje, gdje se vrši montaža namještaja i ugradnja okova.

Slika 17. Ilustracija - detalji ugradnje okova

Gotovi proizvodi se potom pakuju korišćenjem odgovarajućih zaštitnih materijala, kao što su streč folija, karton i drugi ambalažni elementi, čime se obezbeđuje njihova zaštita od mehaničkih oštećenja i spoljašnjih uticaja. Nakon pakovanja, odlažu se u prostor predviđen za skladištenje gotovih proizvoda, odakle se pripremaju za transport, isporuku i ugradnju kod krajnjeg kupca.

Slika 18. Ilustracija - detalji pakovanja finalnih proizvoda

Slika 19. Detalji upakovanih gotovih proizvoda (ilustracija)

Prihvat i uskladištenje sirovine vršice se u posebnom već izgrađenom objektu koji trenutno nije u potpunosti priveden namjeni, ali je planirano njegovo uređenje i adaptacija za potrebe skladištenja sirovina, repromaterijala i gotovih proizvoda. Na ovaj način će se obezbijediti adekvatni uslovi za čuvanje materijala i optimizaciju logističkih tokova unutar pogona. Planirani skladišni prostor površine 250m² je gabarita 10.40 m x 26.80m, nalazi se na predmetnoj katastarskoj parceli i u vlasništvu je Investitora.

Kao što je već pomenuto na predmetnoj lokaciji, Investitor ima već izgrađena dva objekta:

1. Postojeći poslovni objekat - pogon za proizvodnju vrata i namještaja,
2. Prizemi objekat površine 250m² planiran za skladišni prostor

Investitor u postojećem poslovnom objektu već obavlja pripremu elemenata za lakiranje, završno brušenje, nanošenje boja i premaza i sušenje elemenata namještaja i vrata. Nanošenje boja i premaza obavlja se u postojećoj komori za lakiranje koja je urađena u svemu po

propisima. Komora je trokomorna, izvedena sa sistemom suvih filtera, koji obezbjeđuju efikasno zadržavanje čestica boje i drugih zagađujućih materija iz otpadnog vazduha.

Slika 20 . Prvi i drugi dio komore za lakiranje

Slika 21. Treći dio komore za lakiranje

Postojeći sistem ventilacije je projektovan tako da omogućava ravnomjerno strujanje vazduha kroz radni prostor, uz adekvatan dovod svježeg i odvod zagađenog vazduha, čime se postižu

optimalni uslovi za kvalitetan proces lakiranja, kao i zaštita zdravlja zaposlenih. Komora je opremljena sistemom za dovod svježeg, filtriranog vazduha kapaciteta protoka od približno 18.000–25.000 m³/h, čime se obezbjeđuju optimalni uslovi za kvalitetno lakiranje.

Tokom procesa rada vazduh zasićen česticama laka prolazi kroz višestepeni sistem filtracije ukupne efikasnosti do 98%. Prvi stepen čine kartonski filterski ulošci tipa “paint stop” sa efikasnošću zadržavanja krupnih čestica do 90%, koji hvataju raspršeni lak. Drugi stepen čine fini filterski ulošci od staklenih ili sintetičkih vlakana klase filtracije G3–G4, koji zadržavaju preostale sitne čestice prije ispuštanja vazduha u atmosferu, čime se značajno smanjuje emisija čvrstih čestica u radni i spoljašnji prostor.

Komora posjeduje sve potrebne tehničke karakteristike, uključujući odgovarajuću rasvjetu, protivpožarnu zaštitu i kontrolu parametara rada (temperatura, brzina strujanja vazduha), te se kao takva može zadržati u daljoj eksploataciji bez potrebe za značajnim intervencijama. Održavanje postojećeg sistema vršiće se u skladu sa važećim propisima, uz redovnu zamjenu suvih filtera i kontrolu efikasnosti ventilacionog sistema.

Lakovi i premazi koji se koriste u proizvodnom procesu su na vodenoj bazi, ekološki prihvatljivi i ne predstavljaju opasnost po životnu sredinu. Riječ je o materijalima sa smanjenim sadržajem štetnih materija (npr. niskim emisijama isparljivih organskih jedinjenja – VOC), koji ispunjavaju važeće ekološke standarde i doprinose zaštiti zdravlja zaposlenih i krajnjih korisnika.

Upravljanje otpadom organizovano je u skladu sa važećom zakonskom regulativom i principima dobrih ekoloških praksi — ambalažni otpad se selektivno prikuplja, privremeno skladišti na propisan način i predaje ovlašćenoj nadležnoj službi na dalje zbrinjavanje. Isto važi i za suve filtere, koji se tretiraju kao industrijski otpad i zbrinjavaju u skladu sa propisanim procedurama zaštite životne sredine.

Uzimajući u obzir sve navedeno, može se zaključiti da ovaj dio proizvodnog procesa nema negativan uticaj na životnu sredinu.

Drugi dio postojećeg objekta će se sastojati od tri cjeline, i to:

1. U jednom dijelu planirana je primjena tehnologije obrade mermera i granita uz korišćenje mokrog režima rada mosne pile, koji podrazumijeva kontinuirano hlađenje i ispiranje alata vodom tokom procesa rezanja, brušenja i obrade. Ovakav način rada značajno smanjuje emisiju praškastih materija, jer se čestice mineralne prašine vezuju za vodu i izdvajaju u vidu taloga u višestepenom taložniku. Talog predstavlja mineralni mulj koji se u većini slučajeva smatra inertnim otpadom jer se sastoji od:

- kalcita (CaCO₃ – kod mermera),
- silikata i kvarca (kod granita),
- sitnih mineralnih čestica bez opasnih dodataka (ako se ne koriste hemikalije).

Otpadna voda iz proizvodnog procesa usmjerava se ka sistemu za taloženje, gdje se vrši:

- mehaničko odvajanje čvrste faze (mineralnih čestica) od tečne faze,

- taloženje mulja na dnu taložnika,
- izdvajanje bistre vode, koja se po potrebi vraća u proces (recirkulacija), čime se smanjuje potrošnja vode i opterećenje životne sredine.

Mulj se zatim suši i privremeno skladišti na vodonepropusnoj površini. Ovakav mulj koji se smatra inertnim otpadom, investitor može iskoristiti u sopstvene svrhe kao sekundarnu sirovinu za sanaciju degradiranih terena, nasipanje ili nivelaciju terena ili predati ovlašćenoj nadležnoj službi koja upravlja građevinskim otpadom ili lokalnom građevinskom preduzeću gdje se može koristiti kao sekundarna sirovina kao dodatak u proizvodnji cementa, betona i maltera.

Slika 22 . Sistem rada mosne pile sa trostepenim taložnikom-ilustracija

Mokri režima rada mosne pile, koji podrazumijeva kontinuirano hlađenje i ispiranje alata vodom tokom procesa rezanja i obrade, odvija se u zatvorenom sistemu. To znači da se izbistrena voda iz taložnika ponovo vraća u proces pomoću potopne pumpe. Dopunjavanje sistema vodom vrši se periodično uslijed gubitaka nastalih isparavanjem vode u toku rada.

Proizvodni proces nije kontinuiran niti serijski organizovan, već se odvija prema potrebama i zahtjevima kupaca. U pogonu će se izrađivati pojedinačni elementi od kamena, kao što su radne kuhinjske ploče, obloge i drugi elementi za enterijer, u zavisnosti od specifičnih narudžbi.

S obzirom na ograničen obim proizvodnje, primjenu mokrog postupka obrade u zatvorenom recirkulišućem ciklusu i organizaciju rada u zatvorenom prostoru, može se konstatovati da će uticaj predmetne djelatnosti na kvalitet vazduha i životnu sredinu u cjelini biti ograničen i pod kontrolom, uz primjenu predviđenih tehničkih i organizacionih mjera zaštite.

2. Drugi dio postojećeg poslovnog objekta biće fizički odvojen od prethodno opisanog dijela u kojem se vrši obrada granita. U ovom segmentu investitor planira korišćenje postojeće opreme i mašina za obradu drveta i pločastih materijala, uključujući CNC mašinu, diht-abrihter, standardne stolarske mašine, hidrauličnu toplu presu za furniranje, vakuum presu, kao i ostalu prateću opremu.

Tačan raspored mašina i organizacija radnih zona u ovom dijelu objekta biće definisani u budućnosti, u zavisnosti od tehnoloških potreba proizvodnje, obima posla i optimalnog toka materijala. Na ovaj način planira se funkcionalno povezivanje i objedinjavanje svih faza proizvodnog procesa u oba objekta, čime će se postići efikasnija organizacija rada i racionalnije korišćenje raspoloživih kapaciteta.

3. U trećem dijelu ovog prostora Investitor planira pakovanje gotovih elemenata i komada namještaja i pripremu proizvoda za skladištenje i transport. Pakovanje će se vršiti ručno, umotavanjem ili zatvaranjem proizvoda koristeći materijale poput folije, kartona ili strapa (traka).

Najčešće funkcije uključuju oblaganje namještaja zaštitnom folijom kako bi se spriječila oštećenja, grupisanje više komada u jednu cjelinu, kao i osiguravanje stabilnosti tokom transporta. Završni elementi, poput ploča, vrata ili manjih dijelova, mogu se dodatno zaštititi rubnim zaštitama ili kartonskim omotima. Upakovani proizvodi će se odlagati u već pomenutom skladišnom prostoru.

Tokom procesa pakovanja nastaje određena količina ambalažnog otpada, koji obuhvata ostatke streč folije, kartona, zaštitnih rubnika i druge prateće ambalaže. Ovaj otpad se ne smatra opasnim, ali zahtijeva pravilno upravljanje kako bi se smanjio njegov negativan uticaj na životnu sredinu.

U cilju odgovornog postupanja, ambalažni otpad se selektivno razdvaja prema vrsti materijala (plastika, karton, papir i sl.), te se odlaže u za to predviđene i jasno označene kontejnere unutar proizvodnog prostora. Nakon prikupljanja, otpad se predaje ovlašćenim operaterima za sakupljanje i reciklažu, čime se omogućava njegovo ponovno iskorišćenje i smanjenje količine otpada koji završava na deponijama.

Primjenom ovakvog sistema upravljanja ambalažnim otpadom doprinosi se očuvanju životne sredine, racionalnom korišćenju resursa i usklađenosti sa važećim propisima iz oblasti upravljanja otpadom.

3.5. Prikaz vrste i količine potrebne energije i energenata, vode, sirovina i drugog potrošnog materijala koji se koristi za potrebe tehnološkog procesa sa posebnim osvrtom na količine i karakteristike opasnih materija

U toku funkcionisanja projekta, najznačajniji energent je električna energija, koja će se koristiti za osvjtljenje fabrike, napajanje elektromotornih pogona i upravljanje radom postrojenja. Potrošnja električne energije odnosi se prvenstveno na rad mašina za obradu drveta (krojne pile, kantarice, CNC mašine, brusilice i sl.), kao i na prateću opremu poput kompresora, ventilacionih sistema i sistema za otprašivanje.

Potrošnja vode u predmetnom objektu neće imati veće razmjere, iz razloga što će se u toku funkcionisanja projekta koristiti određena količina vode sa navedenog vodovoda za piće, sanitarne potrebe zaposlenih, održavanje radnih i manipulativnih površina, kao i za potrebe protivpožarne zaštite. U tom procesu nastaju otpadne (sanitarne i fekalne) vode. Fekalna kanalizacija iz objekta se odvodi do revizionog šahta, odakle se dalje priključuje na vodonepropusnu septičku jamu sa periodičnim pražnjenjem od strane ovlašćenog preduzeća.

Atmosferske vode ne predstavljaju značajan rizik po zemljište i vodene tokove, uz adekvatno prikupljanje i tretman. Za potrebe evakuacije atmosferskih voda predviđeno prikupljanje atmosferskih voda sa krovnih površina koje slivanjem dospijevaju na kolsku površinu odakle se odvođe preko slivnih rešetki i separatora masti u upojni bunar.

Sirovinu za proizvodnju namještaja u predmetnom pogonu predstavljaju: iverica, medijapan (MDF), šper-ploče i drvni masivi (bukovina, čamovina i druge vrste drveta). Pored osnovnih sirovina, u procesu proizvodnje koriste se i pomoćni materijali kao što su ljepila (pretežno disperziona ili poliuretanska), kant trake (PVC, ABS), okovi, kao i boje i lakovi na vodenoj bazi.

Boje i lakovi koji se koriste su ekološki prihvatljivi, sa smanjenim sadržajem isparljivih organskih jedinjenja (VOC), čime se značajno umanjuje negativan uticaj na kvalitet vazduha i zdravlje zaposlenih. U poređenju sa konvencionalnim premazima na bazi rastvarača, ovaj tehnološki izbor predstavlja ekološki prihvatljivije rješenje.

U okviru tehnološkog procesa koriste se materije koje mogu imati određena opasna svojstva, kao što su ljepila i sredstva za površinsku obradu. Iako su emisije štetnih supstanci smanjene zbog primjene ekološki prihvatljivih sredstava, navedene materije zahtijevaju pažljivo rukovanje. Skladištenje se vrši u originalnoj ambalaži, u namjenski određenim, suvim i ventilisanim prostorijama, uz primjenu mjera zaštite od požara i nekontrolisanog isticanja.

Primjenom savremenih tehnoloških rješenja, posebno upotrebom ekološki prihvatljivih boja i lakova i sistema filtracije, predmetni pogon se svrstava u ekološki prihvatljivije objekte u oblasti prerade drveta.

3.6. Prikaz procjene vrste i količine: očekivanih otpadnih materija i emisija koje mogu izazvati zagađivanje vode, vazduha, tla i podzemnog sloja zemljišta, buku, vibracije, svjetlost, toplotu, zracenje (jonizujuća i nejonizujuća), proizvedenog otpada tokom izgradnje i funkcionisanja projekta

3.6.1. Emisije produkata sagorijevanja prilikom rada građevinske mehanizacije

Ispuštanje gasova na lokaciji prilikom izgradnje objekta nastaje usljed rada mehanizacije u toku iskopa zemlje, odvoza iskopanog materijala i građevinskog otpada, kao i dovoza potrebnog građevinskog materijala za izgradnju predmetnog objekta. Imajući u vidu da se radovi izvode u ograničenom vremenskom periodu, odnosno da su privremenog i povremenog karaktera, to količina gasova neće biti velika. Iako vozila u izduvnim gasovima izbacuju oko 200 različitih supstanci, analiziraju se samo one koje su zakonski sankcionisane i čije se koncentracije prate u životnoj sredini.

3.6.2. Otpad

Otpad se javlja u fazi izgradnje i u fazi eksploatacije objekta. Klasifikacija otpada vrši se na osnovu kataloga otpada koji je dat u Prilogu 1 Pravilnika o klasifikaciji otpada i katalogu otpada ("Sl. list CG", br. 59/13, 83/16). Otpad se klasifikuje u zavisnosti od mjesta nastanka i porijekla u 20 grupa koje se obilježavaju sa dvije cifre od 01 do 20.

U fazi izgradnje objekata kao otpad javlja se materijal od iskopa i građevinski otpad, odnosno na području gradilišta će se odvijati sljedeće djelatnosti koje generišu otpad (prikazane su grupe otpada sa indeksima):

- 13 Otpad od ulja i ostataka tečnih goriva (osim jestivih ulja iz grupe 05, 12 i 19);
- 15 Otpad od ambalaže; apsorbenti, krpe za brisanje, materijali za filtriranje i zaštitna odjeca, koji nije drugacije specifikovan,
- 16 Otpad koji nije drugačije specifikovan u katalogu otpada;
- 17 Građevinski otpad i otpad od rušenja (uključujući i iskopano zemljište sa kontaminiranih lokacija);
- 20 Komunalni otpad (kućni otpad i slični komercijalni i industrijski otpad), uključujući odvojeno sakupljene frakcije.

Otpadni materijal koji nastaje tokom zemljanih radova

Ukupna količina iskopa za realizaciju projekta iznosi oko 300.00m³.

Značajan dio materijala od iskopa koristiće se za potrebe nasipanja, planiranja i nivelacije terena, dok će manji dio izvođač radova pokrivenim kamionima transportovati na lokaciju, koju u dogovoru sa Nosiocem projekta, odnosno izvođačem radova odredi nadležni organ lokalne uprave. U sljedećoj tabeli su prikazane količine materijala koje su predviđene projektom prilikom izvođenja zemljanih radova.

ZEMLJANI RADOVI		
Izrada iskopa u zemljištu III ,IV i V kategorije.	m ³	300.00
Izrada nasipa ispod temelja i ab ploče od prirodne mješavine šljunka.	m ³	120.00
Utovar i odvoz viška materijala	m ³	180.00

Građevinski otpad koji nastaje u toku izvođenja radova

Građevinski otpad će se sakupljati, a izvođač radova će ga takođe transportovati na lokaciju, koju u dogovoru sa Nosiocem projekta, odnosno izvođačem radova odredi nadležni organ lokalne uprave. Od strane radnika tokom izgradnje objekta generiše se određena količina komunalnog otpada. Navedena vrsta otpada nakon privremelog skladištenja u kontejneru predaje se ovlašćenom komunalnom preduzeću.

Prema Pravilniku o klasifikaciji otpada i katalogu otpada ("Sl. list CG" br. 59/13. i 83/16.) navedeni otpad se klasira u sljedeće grupe:

Neopasni otpad:

Građevinski otpad:

17 01 beton

17 01 01 beton

17 02 drvo, staklo i plastika

17 05 zemljište

17 08 02 građevinski materijal na bazi gipsa

17 09 04 miješani otpad od građenja i rušenja

Ambalažni otpad:

15 01 Ambalaža (uključujući posebno sakupljenu ambalažu u komunalnom otpadu)

15 01 01 papirna i kartonska ambalaža

15 01 02 plastična ambalaža

15 01 03 drvena ambalaža

15 01 04 metalna ambalaža

15 01 06 miješana ambalaža

Komunalni otpad:

20 03 01 miješani komunalni otpad

Opasni otpad:

- otpadna motorna ulja, ulja za mjenjače i podmazivanje, kataloški broj 13 02,
- apsorbenti, materijali za filtere (uključujući filtere za ulje koji nijesu drugačije specifikovani), krpe za brisanje, zaštitna odjeća, koji su kontaminirani opasnim supstancama, kataloški broj 15 02 02
- filteri za ulje, kataloški broj 16 01 07
- kočione tečnosti, kataloški broj 16 01 13
- antifriz, kataloški broj 16 01 14
- baterije i akumulatori, kataloški broj 16 06

Tečne otpadne materije javljaju se u obliku upotrebijenog motornog ulja i maziva. Isto će se mjenjati i skladištiti, na mjestu i na način strogo propisan za takvu vrstu otpada, što će maksimalno doprinjeti zaštiti, odnosno bezbjednosti životne sredine. Nosilac projekta je dužan da potpiše Ugovor o preuzimanju svih vrsta otpada sa ovlašćenim preduzećem.

Otpad u toku eksploatacije

U toku funkcionisanja projekta nastajaće manja količina čvrstog komunalnog otpada usled boravka radnika u pogonu za proizvodnju (predviđene količine čvrstog komunalnog otpada po radniku su 0.3 kg po danu), a isti će se prikupljati u plastične vreće koje će se odlagati u kontejner postavljen ispred fabrike. Pošto se radi o otpadu koji nije toksičan neće biti potrebno njegovo specijalno zbrinjavanje. Ova vrsta otpada se sakuplja i takođe odvozi na lokaciju koju u dogovoru sa Nosiocem projekta odredi nadležni organ lokalne uprave. Osim komunalnog otpada na lokaciji projekta stvaraće se i drveni otpad utoku proizvodnje vrat i ostalih elemenata namještaja. Otpad koji nastaje u procesu proizvodnje obuhvata drveni otpad (piljevina, strugotina), ostatke pločastih materijala, ambalažni otpad, kao i otpad iz procesa lakiranja poput iskorišćenih suvih filtera, ostataka premaza i zaprljanih krpa. Drveni otpad se može privremeno skladištiti i koristiti kao energent ili predavati ovlašćenim preduzećima, dok se otpad iz završne obrade (bojenje i lakiranje) klasifikuje kao poseban (potencijalno opasan) i zbrinjava putem ovlašćenih kompanija, u skladu sa važećim propisima.

3.6.3. Emisije u vazduhu

Prilikom izvođenja radova na izgradnji predmetnog objekta u vazduh će se emitovati ili mogu biti emitovani:

- prašina prilikom iskopa materijala - zemljani radovi
- prašina od agregata sa manipulativne površine i pristupne saobraćajnice;
- prašina od uskladištenog materijala za nasipanje;

Za smanjenje zapašenosti koja se javlja kao posljedica podizanja prašine, vršiće se vlaženje površina (polivanje i prskanje) mjesta nastajanja, a to su: zona iskopa materijala na gradilištu, transportni i pristupni putevi. Vlaženje površina će se vršiti raspršivačima vode. Detaljna analiza usljed emisija u vazduhu data je u poglavlju 7.1.

3.6.4. Emisije buke

Buka u životnoj sredini je nepoželjan ili štetan zvuk na otvorenom prostoru koji je izazvan ljudskom aktivnošću, uključujući buku koja potiče od drumskog, željezničkog i vazdušnog saobraćaja i od industrijskih postrojenja za koja se izdaje integrisana dozvola. Izvor buke je svaki emiter nepoželjnog ili štetnog zvuka (mašina, uređaj, instalacija, postrojenje, sredstvo za rad i transport, tehnološki postupak, elektroakustični i akustični uređaj za glasno emitovanje muzike i govora i sl.).

Prilikom izvođenja radova na izgradnji predmetnog objekta izvori buke će biti generisani radom građevinske mehanizacije (rad mašina i transportnih sredstava i drugih alata) koja će biti angažovana za realizaciju predmetnog projekta, ista je privremenog karaktera sa najvećim stepenom prisutnosti na samoj lokaciji izvođenja.

Procjena i proračun emisije buke izvršen je na osnovu identifikacije izvora buke a vrijednosti zvučne snage izvora (L_w) za osnovne građevinske mašine za koje se pretpostavlja da će biti angažovane na izgradnji predmetnog objekta prikazane su u sljedećoj tabeli.

Angažovana mehanizacija	Nivo buke u dB(A)
Bager	100
Kombinovana mašina	76
Valjak	90
Kamion kiper	95
Pumpa za beton	85
Mikser za beton	95
Vibrator za beton	85
Damper za dovoz agregata	105
Utovarivač	95
Agregat	80
UKUPNO	

Detaljna procjena je data u poglavlju 7. U toku funkcionisanja projekta, buka se može javiti usled rada mašina što je uobičajeno za drvoprerađivačku industriju. Međutim, u standardnim uslovima rada i uz pravilnu instalaciju i održavanje opreme, ove emisije se uglavnom kreću u granicama propisanim važećim normativima. Takođe buka se može javiti usled rada prevoznih sredstava koja će dovoziti sirovinu i odvoziti gotove proizvode, ali je taj uticaj ograničen na prostor unutar fabrike i na platou ispred iste.

3.6.5. Vibracije

Vibracija, u toku izgradnje objekata, nastaju usljed rada građevinske mehanizacije. U narednoj tabeli date su udaljenosti na kojoj se vibracije mogu registrovati na osnovu određene vrstegrđevinske aktivnosti. Vrijednosti su zasnovane na terenskim mjerenjima i informacijama iz literature, a preuzete su iz Izvještaja o strateškoj procjeni uticaja, koja je rađena za Državni prostorni plan.

Građevinske aktivnosti	Razdaljine na kojima vibracije mogu biti registrovane (m)
Iskopavanje	10 - 15
Kompaktiranje	10 - 15
Teška vozila	5 - 10

Nivo vibracija na lokaciji projekta je veoma mali, tako da je uticaj vibracija na okolinu tokom izvođenja radova na predmetnoj lokaciji zanemarljiv. U fazi eksploatacije objekta vibracije usled rada navedenih mašina su uglavnom lokalnog karaktera i najčešće vezane za rad pojedinačnih mašina, ali se kreću u granicama propisanim važećim normativima.

3.6.6. Toplota i zračenje

Radovi koji su predviđeni projektom i tehnička rešenja koja će se koristiti za potrebe izgradnje predmetnog projekta, ne proizvode bilo kakvu toplotu i zračenja koja bi ugrožavala lokalno stanovništvo ili životnu sredinu u neposrednom okruženju predmetne lokacije.

3.7. Prikaz tehnologije tretiranja (prerada, reciklaža, odlaganje i slično) svih vrsta otpadnih materija

Sa otpadom koji nastaje u procesu izvođenja građevinskih radova na izgradnji predmetnog objekta, postupa Izvođač radova, a shodno definisanim postupcima u skladu sa Zakonom o upravljanju otpadom ("Sl. list CG", br. 64/11, 39/16).

Nosiva konstrukcija objekta izvedena je od armiranog betona i čelika, sve prirodni elementi i nezavisno u kojem su obliku zastupljeni ne zagađuju zemlju, vodu i vazduh. Nakon izgradnje objekta i uklanjanja eventualnih nedostataka, potrebno je izvršiti sanaciju gradilišta kako bi se objekat uklopio u postojeću okolinu i u što većoj mjeri zadovoljio ekološke zahtjeve. Građevinski otpad može se privremeno skladištiti na gradilištu do završetka građevinskih radova, a najduže jednu godinu. Nastali građevinski otpad sakuplja se u kontejnere postavljene na gradilištu. Građevinski otpad investitor odnosno izvođač građevinskih radova koji je ovlašćen od strane investitora, predaje sakupljaču građevinskog otpada ili neposredno postrojenju za obradu građevinskog otpada.

Sve privremene građevine koje su u okviru privremenih radova, oprema gradilišta, neutrošeni materijal, otpad i slično, treba ukloniti sa predmetne parcele i prilazima gradilištu. Prostor koji je služio kao skladište alata i mehanizacije, ukloniti, a prostor dovesti u stanje prije formiranja gradilišta. Svo korišćeno zemljište treba dovesti u uredno stanje prije izdavanja upotrebne dozvole.

Usled nepažnje radnika ili kvarova na građevinskoj mehanizaciji i mašinama moguće je izlivanje naftnih derivata u tlo ali samo u akcidentnim situacijama. U ovakvim slučajevima potrebno je sanirati mjesto izlivanja upotrebom sredstava za upijanje (npr. piljevine ili pijeska) kako bi se spriječio ili umanjio negativan uticaj na podzemne vode i tlo.

U postupku izgradnje ovog objekta nema opasnosti ili postupaka koji bi mogli uticati na zagađenje vazduha, okoline i vode, te nije potrebno sprovoditi posebne mjere zaštite okoline i propisivati posebne tehničke uslove upravljanja opasnim otpadom jer se isti ne pojavljuje kao nusprodukt procesa izgradnje predmetnog objekta.

Objekat za proizvodnju namještaja svojim radom ne zagađuje životnu sredinu i tehničko okruženje. Ni na koji način se ne zagađuju voda, zemljište, vazduh i nema toplotnih zračenja.

4. IZVJEŠTAJ O POSTOJEĆEM STANJU SEGMENTA ŽIVOTNE SREDINE

S obzirom da ne postoje posebni podaci o segmentima životne sredine za područje predmetne mikro lokacije, postojeće stanje životne sredine baziraće se na podacima za širu okolinu lokacije. Kao izvor za dobijanje ovih podataka korišćena je Informacija o stanju životne sredine u Crnoj Gori za 2021. godinu, Agencija za zaštitu životne sredine.

4.1. Kvalitet vazduha

Na osnovu uvida u Informacije o stanju životne sredine u Crnoj Gori za period od zadnjih deset godina koje je uradila Agencija za zaštitu životne sredine zaključuje se da za područje Rožaja ne postoje podaci o kvalitetu vazduha jer isti nije praćen niti postoji mjerna stanica državne mreže. U skladu sa Uredbom o uspostavljanju mreže mjernih mjesta za praćenje kvaliteta vazduha ("Sl. list CG", br. 044/10 od 30.07.2010, 013/11 od 04.03.2011, 064/18 od 04.10.2018) uspostavljena je optimalna teritorijalna pokrivenost sa podacima o kvalitetu vazduha. Definisana mjerna mjesta su reprezentativna, kako sa aspekta tipa mjerne stanice, tako i sa aspekta kompatibilnosti sa drugima makro i mikro lokacijama u okviru iste zone kvaliteta vazduha.

Pravilnikom o načinu i uslovima praćenja kvaliteta vazduha ("Sl. list CG", br. 021/11), propisan je način praćenja kvaliteta vazduha i prikupljanja podataka, kao i referentne metode mjerenja, kriterijumi za postizanje kvaliteta podataka, obezbjeđivanje kvaliteta podataka i njihova validacija.

U skladu sa novom Uredbom o uspostavljanju mreže mjernih mjesta za praćenje kvaliteta vazduha, teritorija Crne Gore podijeljena je u tri zone (tabela ispod), koje su određene preliminarnom procjenom kvaliteta vazduha u odnosu na granice ocjenjivanja zagađujućih materija na osnovu dostupnih podataka o koncentracijama zagađujućih materija i modeliranjem postojećih podataka. Granice zona kvaliteta vazduha podudaraju se sa spoljnim administrativnim granicama opština koje se nalaze u sastavu tih zona.

Zona kvaliteta vazduha	Opštine u sastavu zone
Sjeverna zona kvaliteta vazduha	Andrijevica, Bijelo Polje, Gusinje, Pljevlja, Kolašin, Mojkovac, Petnjica, Plav, Plužine, Rožaje, Šavnik i Žabljak
Centralna zona kvaliteta vazduha	Podgorica, Nikšić, Danilovgrad i Cetinje
Južna zona kvaliteta vazduha	Bar, Budva, Kotor, Tivat, Ulcinj i Herceg Novi

Opština Rožaje pripada Sjevernoj zoni kvaliteta vazduha. Područje Rožaja nema većih zagađivača vazduha. Glavni uzroci zagađenja vazduha u Rožajama su saobraćaj i grijanje, odnosno emisije gasova nastali sagorijevanjem različitih goriva koji igraju važnu ulogu u zagađenju vazduha. Industrija je u posljednje vrijeme slabo razvijena, tako da je njen doprinos zagađenju vazduha manjih razmjera. Saobraćaj je najfrekventniji u ljetnjoj sezoni. Nepovoljni efekti mogu se osjetiti na malom prostoru, uz prometne saobraćajnice, usljed smanjene brzine kretanja automobila, u relativno kratkim periodima i nepovoljnim meteo uslovima.

4.2. Kvalitet voda

Zakonom o vodama prenesena je u crnogorsko nacionalno zakonodavstvo Direktiva Evropskog parlamenta i Vijeća, Okvirna direktiva o vodama - ODV (2000/60/EC), koja je najvažniji propis za upravljanje vodama i kojom se uspostavlja evropski okvir za djelovanje u područje vodne politike. Uspostavljanje programa monitoringa voda prema ODV fokusirano je na analizu i utvrđivanje stanja površinskih i podzemnih voda.

Podaci o kvalitetu rijeke Ibar za mjerna mjesta iznad Rožaja i ispod Baća preuzeti su iz Godišnjeg izvještaja (III-21) Zavoda za hidrometeorologiju i seizmologiju Crne Gore, Fizičko-hemijske i biološke osobine površinskih voda i fizičko-hemijske i mikrobiološke osobine podzemnih vodau Crnoj Gori u 2021. godini.

4.2.1. Kvalitet površinskih voda

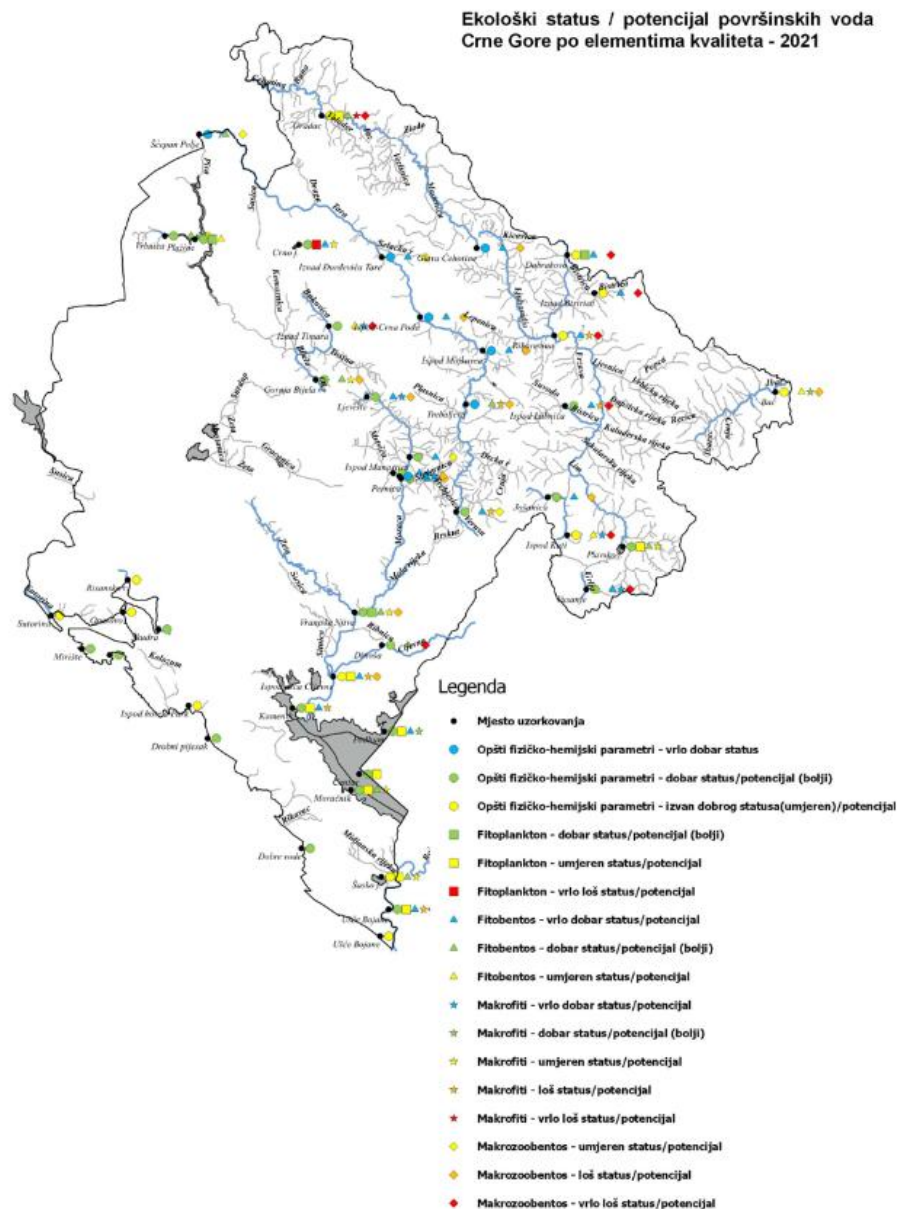
Pojam stanje površinskih voda zasnovan je na dva osnovna kriterijuma: ekološkom stanju i hemijskom stanju, zavisno od toga koje je lošije. Procjena ekološkog stanja je nivo implementacije u kojoj se na osnovu analize utvrđuje koliko (tj. do koje mjere) opaženo(zatečeno) stanje pojedinih biocenotičkih pokazatelja akvatičke zajednice i pokazatelja fizičko hemijskog kvaliteta vode odstupaju od specifičnih referentnih uslova.

Određivanje statusa kvaliteta površinskih voda, na osnovu opštih fizičko-hemijskih elemenata koji prate biološke elemente, vršeno je poređenjem srednjih vrijednosti parametara kvaliteta vode, sa graničnim vrijednostima kategorijama ekološkog statusa za opšte fizičko-hemijske parametre za rijeke, jezera i priobalne vode i bioloških elemenata-fitoplanktona, fitobentosa, makrofite i makrozoobentosa na osnovu odnosa - obima ekološkog kvaliteta – raspona za rijeke i jezera iz Pravilnika o načinu i rokovima utvrđivanja statusa površinskih voda ("Sl. list CG", broj 25/2019 od 30.04.2019.g., Prilog 7. i Prilog 8.). "Vodno telo površinskih voda" predstavlja izolovan i posebno posmatran određen element površinske vode, kao što je jezero, akumulacija, potok, rijeka ili kanal; dio potoka, rijeke, kanala ili brakične vode. ODV je predvidjela da svaka zemlja uspostavi sistem klasifikacije voda i saglasno tome definiše klasestatusa voda. "Dobar status" vodnog tijela površinskih voda ostvaren je kada su oba njegova statusa, ekološki i hemijski, ocenjeni najmanje kao "dobar". Fizičko-hemijski i hemijski elementi koji podržavaju biološke elemente uključuju: opšte fizičko-hemijske elemente kvaliteta i specifične neprioritetne zagađujuće supstance koje se ispuštaju u vodnotijelo u značajnim količinama. Analize fizičko-hemijskih parametara odrađene u uzorcima sakupljenim tokom 2021. godine su: pH vrijednost, temperatura, mutnoća, el. provodljivost, suvi ostatak, susp. materije, koncentracija O₂, %O₂, BPK₅, HPK (sa KMnO₄), alkalitet, dH⁰, HCO₃⁻, Cl⁻, SO₄²⁻, NO₃⁻, NO₂, NH₄⁺, TN, o-PO₄³⁻, u-PO₄³⁻, TOC, Ca²⁺, Mg²⁺, u-Fe, Na⁺, K⁺, salinitet.

Ibar je glavna rijeka u Rožajama i po veličini sliva spada u srednje rijeke (405km²). Smještena je u 5-om Ekoregionu, i njena dužina rječnog toka (31.3km) podijeljena je na 2 VT koji pripadaju različitim tipovima R1 i R4 (VT imaju površinu sliva malu i srednju, po nadmorskoj visini su planinska i srednjevisine, a po geološkim karakteristikama krečnjačka). Na mjernom mjestu u donjem toku - Bać (VT2) voda je pokazala umjeren status kvaliteta (73.4% određenih parametara pokazalo odličan kvalitet, tj. vrlo dobar status, 13.3 određenih parametara dobar status, dok je 13.3% određenih parametara pokazalo umjeren status).

Prikaz ocjene ekološkog statusa/potencijala površinskih voda, ukupnog statusa i statusa po elementima kvaliteta opštih fizičko-hemijskih i bioloških parametara 2021.g.

18.	Ibar	Ibar 2	R4	26.	Bać	Ekološki status kvaliteta voda					Ukupni ekološki status / potencijal na osnovu 5 elemenata	Ukupni ekološki status / potencijal bez makrozoobentoske zajednice
						Opšti fizičko-hemijski parametri	Fitoplankton	Fitobentos	Makrofite	Makrozoobentos		
						U	-	U	D	L	L	U

Prikaz ekološki status/potencijal površinskih voda CG po elementima kvaliteta radene tokom 2021.godine

Struktura i vrste izvora zagađenja nijesu se promijenili u odnosu na raniji period. Kao i u prethodnom periodu, najveći izvori zagađenja površinskih i podzemnih voda su netretirane industrijske i komunalne otpadne vode. One se u najvećem procentu u neprečišćenom ili djelimično prečišćenom obliku ispuštaju u prirodni recipijent, na koncentrisan ili difuzan način.

Uočljiv je i uticaj poljoprivrednih aktivnosti, industrije (prije svega prehrambene), kao i malih i srednjih preduzeća. Važno je pomenuti i sve veći uticaj komunalne i saobraćajne infrastrukture i distribucije goriva, kao i građevinskih radova (izgradnja građevinskih objekata i puteva) na kvalitet površinskih voda. Vodotok Ibra prvenstveno ugrožavaju otpadne vode Rožaja.

Prikaz ocjene hemijskog statusa podzemnih voda na osnovu opštih fiz. hemijskih parametara i zagađujućih supstanci, 2021.g. (prikazan u bojama u skladu sa preporukama ODV)

Opština	Kod vodnog tijela podzemnih voda ili grupe vodnih tijela podzemnih voda	Naziv vodnog tijela podzemnih voda ili grupe vodnih tijela podzemnih voda	Red. br. mjernog mjesta	Naziv mjernog mjesta	Status vode -opšti fizičko hemijski elementi kvaliteta i zagađ. supstance-	
14.	Rožaje	ME_DB_GVTPV_K_30	Gornji Ibar	44.	Vrelo Ibra	D

Fitobentos

Okvirna direktiva o vodama EU zahtijeva i analizu fitobentosa prilikom procjene ekološkog statusa/potencijala površinskih voda i nameće kao jednu od obaveznih metoda pri monitoringu voda, monitoring bentosnih zajednica silikatnih algi - na osnovu dijetomnih indeksa.

Fitobentos predstavlja zajednicu fotoautotofnih organizama (alge) koji žive na dnu vodenih ekosistema. Bentosne alge se trajno nalaze na određenim lokacijama, integrišu fizičke i hemijske karakteristike tokom vremena i idealne su za praćenje kvaliteta životne sredine.

Ibar-Bač: Identifikacijom epilitske zajednice (uzorkovane 5.07.2021.) nađeno je 26 vrsta grupisanih u 15 rodova. Najveći procenat i abudancu imaju rodovi Cocconeis (14%) sa 2 vrste, Cymbella (13.6%) sa 3 vrste, Encyonema (10.3%) sa 2 vrste, Fragilaria (8.8%) sa 3 vrste, Achnantheidum (8.0%) sa 3 vrste, Navicula (7.1%) sa 3 vrste ... Najmanju brojnost ima rod sa vrstom Eunotia biconstricta (9 jedinki-2.3%). Najveću brojnost ima vrsta Cocconeis pediculus (44 jedinki-11.0%), a najmanju vrsta Navicula praeterita (2 jedinke-0.5%). Na osnovu vrijednosti SID indeksa (SID20-16.3 i odnosa EK vrijednosti 0.64), voda pripada dobrom statusu kvaliteta po oba kriterijuma. Na osnovu vrijednosti TID indeksa (TID20-8.0 i odnosa EK 0.78) voda ima loš odnosno dobar status. Ukupna ocjena voda rijeke Ibar-Bač ekološki status na osnovu OEK (SID=0.64 i TID=0.78 indeksa) jedobar status.

Makrofite

Makrofite su biološki element kvaliteta u sastavu vodene flore i jedan od obaveznih elemenata čiju analizu nalaže Okvirna Direktiva o vodama Evropske unije (WFD 2000/60/EC) pri procjeni

ekološkog statusa rijeka i jezera, kao i pri procjeni ekološkog potencijala akumulacija.

Pod vodenim biljkama se podrazumijevaju više biljke koje su sekundarno prilagođene životu u vodenoj sredini, a alge su primarne vodene biljke i obje ove grupe se zovu opštim nazivom vodene makrofite i javljaju se u svim slatkovodnim basenima na kopnu. U njih spadaju makrofitske alge, mahovine, vodene paprati i vodene vaskularne biljke. Makrofite su krupne, golim okom vidljive biljke u vodi. One dominiraju u plitkim jezerima, sporim rječnim tokovima, kanalima, barama, močvarama, a ređe se javljaju u brzim rijekama, potocima i izvorima.

Kao i svi primarni producenti, i ove biljke reaguju na kvalitet vode u kojoj rastu, pa su dobri bioindikator stanja površinskih voda.

Ibar - na mjernom mjestu "Bač" identifikovane su 3 vrste makrofita: Fontinalis antipyretica, Mentha aquatica i Nasturtium officinale. Vrsta Fontinalis antipyretica pripada A

grupi i ima rel.brojnost 3, dok ostale dvije pripadaju grupi B i imaju rel.brojnost 2. Odnos ekološkog kvaliteta (OEK) na ovom mjernom mjestu pokazuje da je ekološki status dobar.

Makrozoobentos

Makroinvertebrate (vodeni makro beskičmenjaci) su zajednica vodenih organizama makroskopskih dimenzija (vidljivi golim okom, veličine tijela veće od 0,5 mm) i nastanjuju uglavnom dno vodenih ekosistema tokom cijelog svog života, ili dijela svog životnog ciklusa. Tu spadaju: Hirudinea (pijavice), Bivalvia (školjke), Gastropoda (puževi), Crustacea (rakovi), Insecta (vodeni insekti i larve vodenih insekata), Oligochaeta (gliste), Turbellaria (pojedine grupe crva) i Coelenterata (dupljari-žarnjaci).

Makrozoobentos se pokazuje kao najpouzdaniji pokazatelj ekološkog stanja vodenih ekosistema, od svih slatkovodnih organizama koji se koriste u biomonitoringu i jedan je od ključnih bioloških elemenata kvaliteta u ocjeni ekološkog stanja površinskih voda, posebnorijeka. Predstavlja važnu komponentu unutar biocenotičkih struktura i ciklusa hranjivih materijai važan dio lanaca ishrane.

Na strukturu zajednice bentosnih makroinvertebrata utiču veće ili manje promjene ekoloških

Na mjernom mjestu Bać, uzorkovanje urađeno 05.07.2021. utvrđeno je prisustvo 29 vrsta, kojesu grupisane u 25 rodova i 24 porodice, koje su pripale 2 sistematske grupe. Najbrojnija idominantna grupa je Insecta (insekti), i zastupljena je sa udjelom 95,8% (699 ind/m²) sa 5 rodova insekata i raznovrsnošću od 28 vrsta u uzorku. Najviše su bile prisutne Diptera sa 7 vrsta (40,3-294 ind/m²), Trichoptera sa 7 vrsta (22,9%-167 ind/m²), Plecoptera sa 6 vrsta (14,7%-107 ind/m²), Ephemeroptera sa 12 vrsta (13,0%-95 ind/m²) i Heteroptera sa 2 vrste (4,9%-36 ind/m²). Znatno manje je bila zastupljena grupa Oligochaeta sa 1 vrstom (4,2%-312 ind/m²). Od određenih 29 vrsta, 28 vrsta nađene su i na drugim mjestima, a 1 vrsta je nađena samo na ovom mjestu Helodrilus sp. (Oligochaeta, 31 ind/m²), ali nije najbrojnija ovdje. Najbrojnija vrsta je Chironomus sp. (Insecta-Diptera, abud 63 ind/m²) ali nije najbrojnija ovdje, u odnosu na ostale lokalitete (najbrojnija je na Morači-ispod ušća Cijevne, abud. 132 ind/m²).

Identifikovane vrste na ovom lokalitetu dale su sledeće stanje kvaliteta, na osnovu: 5 kriterijuma-voda je svrstana u vrlo dobar status kvaliteta (41,5%) po udjela u zajednici abudance vrsta EPT

(EPT%=50,5; OEK=1,11), struktura zajednice, brojnost i ujednačenost vrsta (ShW=3,2; OEK=0,98); prisustvo vrsta (RI=11,4; OEK=0,92), zastupljenosti grupe probirača/sakupljača-hranidbene vrste (P/S%=24,3; OEK=0,91) i zastupljenosti vrsta oligoindikatora (OSI%=38,7; OEK=0,91); na osnovu 4 kriterijuma-voda je svrstana u dobar status kvaliteta (33,3%) - vrijednosti saprobnih indikatora (SI=1,6; OEK=0,79), indeksa osjetljivosti na zagađenje (PBI=11,0; OEK=0,76), prisustva broja osjetljivih vrsta grupe insekata EPT (EPTV=19; OEK=0,72) i vrijednosti indeksa biocenotičkog područja (IBR=5,3; OEK=0,60); na osnovu 2 kriterijuma-voda je svrstana u umjeren status kvaliteta (16,7%): po ukupnom broju vrsta (UBV=29; OEK=0,58) i prisustvu vrsta ALP staništa (ALP%=41,2; OEK=0,52); i na osnovu 1 kriterijuma-voda je svrstana u vrlo loš status kvaliteta (8,3%) - odsustva tolerantnih porodica na organsko zagađenje (BMWP=137; OEK=0,20).

Na osnovu vrijednosti 12 indeksa, odnosno vrijednosti EQR, status vode za biološki element makrozoobentos na lokalitetu Ibar-Bać bio je izvan dobrog- vrlo loš. Identifikovani broj zajednica i njihova struktura i karakteristike uslovili su ovakvo stanje zbog: nedovoljnog prisustva ukupnog broja vrsta, malog prisustva vrsta ALP staništa i odsustva tolerantnih porodica na organsko zagađenje.

4.2.2. Kvalitet vode za piće

Tokom 2021. godine, na nivou države rađen je monitoring 48 podzemnih voda: izvorišta/izdani (14), kopanih bunara (8) i novih bušotina (23). Monitoring je sproveden u 2 serije. Prva serija uzorkovanje je izvršena u periodu 11.06-27.07.2021. rađeni su osnovni fizičko hemijski i mikrobiološki parametri. Druga serija rađena je u periodu 01.12-23.12. pored fizičko hemijskih i mikrobioloških parametara, rađene su i zagađujuće materije.

Izvorište Vrelo Ibra, prostor Rožaje, sa koga se voda koristi za snabdijevanje vodovoda Rožaje, pripada GVTPV Gornji Ibar. Uzorak je uzet iz preliva. Voda je pokazala, sa aspekta osnovnih fizičko hemijskih elemenata, dobar status. Kvalitet vode u 100,0% određenih parametara je pokazalo odličan kvalitet, tj. (vrlo) dobar status. Što se tiče sadržaja zagajućih supstanci koncentracije su bile ispod LOQ ($\mu\text{g/l}$ za $\text{As} < 0,20$; $\text{Cd} < 0,10$, $\text{Pb} < 0,20$, $\text{Hg} < 0,05$). Što se tiče mikrobiološkog kvaliteta u vodi je bilo prisustvo koliformnih bakterija (14-197/100ml), dok fekalne i žive bakterije nisu pronađene.

4.3. Kvalitet zemljišta

S obzirom da mikrolokacija na kojoj je planirano izvođenje projekta, kao ni šire područje lokacije, nije obuhvaćeno Programom monitoringa sadržaja opasnih i štetnih materija u zemljištu Crne Gore za 2022. godinu, nije moguće izvesti bilo kakav zaključak vezan za zagađenje zemljišta na predmetnoj lokaciji.

5. OPIS MOGUĆIH ALTERNATIVA

Opredjeljenje za djelatnost koja se prezentira ovim Elaboratom, proizašla je iz činjenice da je Nosilac projekta dugogodišnji preduzetnik i u ovoj oblasti ima veliko iskustvo i potrebu za širenjem djelatnosti.

5.1. Lokacija

S obzirom da je investitor vlasnik 1/1 parcele (kat.parcela br. 311/1 i 782/2 KO koljeno I, opština Rožaje) na kojoj se planira izvođenje projekta "Poslovi objekat –pogon za proizvodnju namještaja", isti je pažljivo odabrao lokaciju, a zatim u skladu sa propisima pribavio urbanističko tehničke uslove i izvršio pribavljanje potrebne dokumentacije neophodne za početak izgradnje predmetnog objekta da bi izgradio namjenski objekat. Investitor nije imao potrebe da razmatra neku drugu alternativu, kako iz ekonomskih (kao vlasnik parcele ne mora kupovati zemljište) tako i iz drugih razloga (saobraćajnih, ekoloških...itd). Glavni pristupni put je sa sjeverne strane, kojim je lokacija povezana na magistralni put Rožaje - Berane, čime je ostvarena dobra saobraćajna transportna komunikacija.

Položaj objekta u okviru predmetne lokacije je optimalan i zadovoljava infrastrukturne uslove predviđene namjeni, tako da sa planiranom realizacijom ispunjava norme i standarde u pogledu zaštite životne sredine.

5.2. Uticaji na segmente životne sredine i zdravlje ljudi

Sve mjere projektovane za smanjenje uticaja, izvođenja radova i funkcionisanja projekta, na životnu sredinu prate se i sprovode od strane Nosioca projekta uz poštovanja zakonske regulative o zaštiti na radu u pogledu korišćenja adekvatne opreme. Ukoliko se navedene mjere, navedene u elaboratu, budu ispoštovale navedeni negativni uticaji, biće svedeni na najmanju moguću mjeru, djelatnost će se obavljati u skladu sa zakonskim propisima te se ne očekuju se dodatni efekti na segmente životne sredine i zdravlje ljudi.

5.3. Proizvodni procesi ili tehnologija

Za predmetni projekat, koristiće se tehnologija koja se primenjuje kod realizacije ovakve vrste objekata. Projekat proizvodnje namještaja definisan je kroz Idejn projekat za predmetnu lokaciju, pri čemu je u tehnološkom smislu izabran način rada koji u potpunosti zadovoljava kriterijume neophodne, kako za njegovo bezbjedno funkcionisanje, tako i sa aspekta zaštite životne sredine. Alternativa je bilo ali je izabrana tehnologija u skladu sa tehničko-tehnološkim projektom.

5.4. Metode rada u toku izgradnje i funkcionisanja objekta

Metode rada u toku realizacije i funkcionisanja objekta biće u potpunosti u skladu sa uslovima propisanim u okviru opšte zakonske regulative, uz uvažavanje specifičnosti posmatranog objekta.

Građevinski radovi će biti izvedeni u skladu sa važećim domaćim standardima, a tamo gdje standardi nijesu definisani, biće primijenjeni međunarodni standardi.

Odabrana je oprema koja zadovoljava važeće standarde. Metode rada u toku funkcionisanja projekta su opredjeljenje namjenom projekta u pogledu sadržaja. Alternative u funkcionisanju nijesu predviđene.

5.5. Planovi lokacija i nacrti projekta

Idejni projekat je rađen na osnovu Urbanističko-tehničkih uslova i projektnog zadatka za izradu idejnog projekta definisanog od strane Naručioca projekta. U projektnoj dokumentaciji, razrađene su sve faze uz primjenu tehničko tehnoloških rješenja za objekte ove vrste i namjene.

5.6. Vrste i izbor materijala za izvođenje projekta

Osnovni materijali za izgradnju objekata su: šljunčani materijal, beton(MB30), armatura (B500B,MA500/560),čelični profili (S275).

Izabrana oprema, mora ispunjavati uslove (kapacitet i kvalitet proizvoda) , kao i da zadovolji kriterijume sa aspekta zaštite životne sredine. Presudni činioci za izbor isporučioaca opreme koji su razmatrani su kvalitet ponuđene opreme i vrijeme reakcije isporučioaca ukoliko dođe do kvara na opremi. Isporučilac ima obavezu da redovno i kvalitetno vrši servisiranje nabavljene opreme.

5.7. Vremenski raspored za izvođenje i prestanak funkcionisanja projekta

Projektu nije predviđen rok trajanja, a vremenski period izvođenja projekta zavisiće od pravovremenog pribavljanja potrebne dokumentacije za izvođenje radova, odabira izvođača radova, prijave gradnje i vremenskih uslova.

Projekat će trajati dok bude ekonomski održiv.

5.8. Datum početka i završetka izvođenja

Datum početka radova zavisi od datuma izdavanja saglasnosti nadležnog organa na prijavu građenja objekta, a datum završetka će biti definisan ugovorom između Investitora i Izvođača radova.

Planirani početak radova na izgradnji objekta je jul 2026. godine, a završetak oktobar 2026. godine.

5.9. Veličina lokacije

Površina projekta je određena u skladu sa raspoloživim prostorom i UTU. Shodno predviđenim metodama izgradnje i namjeni objekta, nijesu se mogle razmatrati alternative.

5.10. Obim proizvodnje

S obzirom da obim proizvodnje zavisi od potražnje i zahtjeva krajnjih korisnika, nije moguće tačno predvidjeti. Investitor ipak planira proizvodnju na godišnjem nivou:

- Sobna vrata 1000 komada
- Ulazna vrata 200 komada
- Kuhinje 70 komada
- Ormari 80 komada i dr.

5.11. Kontrola zagađenja

Kontrolu zagađenja u toku izgradnje i eksploatacije objekata sprovodi Nosilac projekta.

Kada je u pitanju praćenje kvaliteta vazduha, potrebno je jednom godišnje u vrijeme punog kapaciteta rada predmetnog projekta, vršiti mjerenja emisija u vazduhu. Mjerenja treba obaviti u skladu sa Uredbom o graničnim vrijednostima emisije zagađujućih materija u vazduhu iz stacionarnih izvora ("Sl. list CG", br. 10/11) i Pravilnikom o načinu i postupku mjerenja emisija iz stacionarnih izvora ("Sl. list CG" br. 39/13).

Monitoring buke će se sprovoditi dva puta godišnje u skladu sa odredbama navedenim u Zakonu o životnoj sredini ("Sl. list CG" br. 52/16), Zakonu o zaštiti buke u životnoj sredini ("Sl. list CG", br. 28/11., 01/14. i 2/18), Pravilniku o metodama izračunavanja i mjerenja nivoa buke u životnoj sredini ("Sl. list CG" br. 27/14.) i Pravilniku o graničnim vrijednostima buke u životnoj sredini, načinu utvrđivanja indikatora buke i akustičkih zona i metodama ocjenjivanja štetnih efekata buke ("Sl. list CG", br. 60/11.).

Monitoring vrši ovlašćena organizacija, a način ispitivanja je definisan standardnim metodama ispitivanja.

5.12. Uređenje odlaganja otpada

Odlaganje otpada je u skladu sa Zakonom o upravljanju otpadom ("Sl. list CG" br. 64/11 i 39/16).

5.13. Uređenje pristupa projektu i saobraćajnih puteva

Za prilaz lokaciji projekta koristiće se postojeća putna infrastruktura.

5.14. Odgovornost i proceduru za upravljanje životnom sredinom

Odgovornost za upravljanje životnom sredinom u toku realizacije i eksploatacije objekta ima Nosilac projekta.

5.15. Obuka

Svi učesnici koji su angažovani za izvođenje radova na realizaciji predmetnog objekta i u toku funkcionisanja istog, moraju biti obučeni za bezbjedan rad i za sprovođenje tehničkih mjera zaštite životne sredine.

5.16. Monitoring

U toku funkcionisanja predmetnog projekta, obavezan je program praćenja stanja životne sredine (monitoring) u skladu sa zakonskim propisima u Crnoj Gori. Monitoring se vrši tokom eksploatacije objekta prema programu koji je obrađen u poglavlju 9.

5.17. Planovi za vanredne situacije

Planovima za vanredne prilike se planiraju mjere i aktivnosti za sprečavanje i umanjenje posledica akcidentnih situacija, snage i sredstva subjekata sistema, njihovo organizovano i koordinirano angažovanje i djelovanje u vanrednim situacijama u cilju zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara.

6. OPIS SEGMENTA ŽIVOTNE SREDINE

U pogledu opisa segmenata životne sredine u ovom dijelu dat je kratak osvrt na osnovne segmente životne sredine sa akcentom na kvalitet zemljišta, vodnih resursa i vazduha. Za analizu su korišćeni raspoloživi podaci o postojećem stanju životne sredine na području grada Rožaja i njegove uže okoline.

6.1. Naseljenost i koncentracija stanovništva

Prema Popisu iz 2011. godine, na teritoriji opštine Rožaje živi 22964 stanovnika (11776 muškaraca ili 51.28% i 11188 žena ili 48.72%), sa gustinom naseljenosti od 53.16 stanovnika na km². U urbanom gradskom naselju Rožaja živi 9422 ili 41.03%, dok je 13542 ili 58.97% u ruralnom području.

Uže okruženje lokacije pripada slabo naseljenom području, uz napomenu da se u toku ljetnih mjeseci, broj stanovnika na ovom području vrlo malo povećava dolaskom ljudi iz dijaspore.

6.2. Zdravlje ljudi

U predmetnom objektu će se proizvoditi vrata i namještaj. Proizvodnja namještaja predstavlja važan segment drvne i prerađivačke industrije, ali istovremeno ima značajan uticaj na zdravlje zaposlenih, kao i krajnjih korisnika proizvoda. Izborom i primjenom savremenih tehnologija, sigurnosnih mjera i ekoloških standarda, kao i odgovornim pristupom moguće je smanjiti negativne posljedice i obezbijediti bezbjedno okruženje za sve učesnike u procesu proizvodnje i upotrebe namještaja.

6.3. Biodiverzitet (flora i fauna), posebno podaci o rijetkim i zaštićenim vrstama

Sastav flore Rožaja formiran je pod uticajem edafskih i klimatskih osobenosti ovog prostora. Za održivost i razvoj Rožajske teritorije, najveći značaj imaju vrste dendroflоре, odnosno šumski eko sistemi. Raspored drvenastih vrsta, skoro zakonito, prati mikro-klimatogenu visinsku zonalnost: *Quercus ceris*, *Juniperus comunis*, *Ostriya Careinifolija*-u nižim pozicijama sliva Ibra; asocijacije-fagetum montanum; *Picetum Excelza*; *Pinetum Heldraih*; *Pinetum Peuce*; *Picetum Subalpinum*; *Fagetum Subalpinum*; i na samim vrhovima Hajle, Ahmice i Rusolije-bor Krivulj (*Pinus Montana*) i klečica (*Juniperus nana*).

Planinski pašnjaci na kojima dominira busika (*Nardus Stricta*) i borovnica (*Vakcinium Mirylis*) nijesu precizno određeni nadmorskom visinom, već, drugim-mikron klimatskim, mikro edafskim i antropogenim faktorima. Ljekovite biljke - registrovano je preko 300 biljnih vrsta koje se u farmakologiji označavaju kao ljekovite: hajdučka trava, uva, divlji duhan, kim, đurđevak, bukva, jasen, lincura žuta, kantarion, bunika, kleka, crni sljez, kamilica, gorka deteljina, gladiševina, jorgovan, vimenjak, malina, zova, lipa, borovnica, čemerika, divizma, dan i noć idr.

Jestive biljke - mogu se koristiti kao povrće, začini i voće, izvor biološki visokovrijedne i hemijski

nezagađene hrane: samoniklo voće (lijeska, drijen, jagoda, divljaka, kruška, trešnja, trjina, ribizla, kupina, malina, borovnica...), zeljaste jestive biljke (sedmolist, kozlac, loboda, krasuljak, vodopija, medveđa šapa, graholika, divlja nana, kaćun, štalalj, pucavac, kostriš, maslačak, kopriva...) i začinske biljke (sporiš, lukovi, kim, bradavičak, majčino zelje, divlja nana, divlji čaj, majčina dušica...). Medonosne biljke- ima ih u svim kopnenim ekosistemima i u svim vegetacijskim pojasevima. Med od njih je visokog kvaliteta: drveće (jela, klen, gorski

javor, breza, grab, bukva, jasen, smrča, munika, molika, bijeli bor...), žbunje (kiseljak, drijen, lijeska, glog, bagrem, šiputak...), zeljaste biljke (čičak, divlji duhan, konjski rep, crni sljez...). Pečurke - Najvažnije vrste pečurki na planinama oko Rožaja su: poljski šampinjon, livadski šampinjon, anis šampinjon, biserka, crni vrganj, mrežasti vrganj, žuti vrganj, velika puhar, šumska puhara, stožasti smrčak, visoki smrčak, pravi smrčak, bukovača, slinavka, kestenjasti vrganj i dr.

Životinjski svijet na teritoriji Rožaja odražava opšte osobenosti ovog dijela Crne Gore.

Zec, lisica, jazavac, kuna zlatica, vjeverica, srna, vuk, medved, divokoza-su stanovnici i ovog prostora. Divlji golub, jerebica, tetrijeb, veliki tetrijeb, soko, ptice pjevačice, suri orao-su najzastupljenije vrste ptica. Značajni potencijali biodiverziteta-se već iskorišćavaju (šume, jestivo, aromatično i ljekovito bilje, riblji fond, lovne vrste) ili se u budućnosti mogu koristiti, njihovo održivo korišćenje treba da prate uži strukovni programi razvoja (stanje, sanacija, razvoj).Na osnovu Rješenja o stavljanju pod zaštitu pojedinih biljnih izivotinjskih vrsta ("Sl. list CG", br. 76/06 od 12.12.2006.godine) zaštićene su sljedeće vrste životinja koje se mogu sresti u opisanim staništima: medvjed *Ursus arctous*, sljepic *Anguis fragilis*, smukovi *Malpolon monspessulana* i *Elaphe longissima* i sljedeće vrste ptica: vidjeti *Strix aluco*, *Accipiter gentilis*, *Falco peregrinus*, *Dendrocopos leucotos*, *Dryocopos martius*. Registrovane su i *Columba palumbus*, *Cuculus canorus*, *Parus montanus*, *Sitta europea*, *Certhia familiaris*, *Troglodytes troglodytes*, *Turdus viscivorus*, *Turdus philomelos*, *Turdus merula*, *Phoenicurus phoenicurus*, *Sylvia atricapilla*, *Regulus regulus*, *Regulus ignicapillus*, *Pyrrhula pyrrhula*, *Fringilla coelebs*, *Buteo buteo*, *Accipiter nisus*, *Dendrocopos major*, *Nucifraga caryocata*.

Na predmetnoj lokaciji nijesu zabilježene endemične, rijetke, ugrožene ili zaštićene biljne vrste.

6.4. Zemljište (zauzimanje/korišćenje zemljišta, kvalitet zemljišta, geološke i geomorfološke karakteristike)

U graničnim krajevima na visokim planinama, kao i sredinom regije u pravcu jugoistok-sjeverozapad, preovladavaju sedimenti srednjeg i gornjeg trijasa i srednje i gornje jure. Obično su to krečnjaci i dolomiti sa megalodonima i rožnacima. U jugozapadnim djelovima, kao i na sjeverozapadu, oko gornjeg toka rijeke Bukovice preovladavaju paleozojski škriljci. Za vrijeme pleistocena, na okolnim visokim planinama bila je razvijena glacijacija, pa je veći dio doline gornjeg toka Ibra i njegovih pritoka pokriven morenskim naslagama, a nizvodno od Rožaja su moćne naslage fluvio-glacijalnog nanosa. Dominantni morfološki oblici u okolini lokacije korita rijeke Ibar su pojas zaravljenog tla a sa sjeverne i južne strane padine okolnih brda.Sa pedološkog aspekta na teritoriji Opštine Rožaje prisutne su različite vrste zemljišta, a najveću rasprostranjenost imaju zemljišta iz klase nerazvijenih, humusno-akumulativnih, kambičnih, aluvijalnih i deluvijalnih.Teren rožajskog područja, a samim tim i lokacije sa geološkog aspekta u osnovi je formiran od krečnjačkih rožnaca trijasa, škriljaca paleozoika i eruptivnih stijena, a mjestimično se javljaju i konglomerati i peščari.

6.5. Tlo (organske materije, erozija, zbijenost, zatvaranje tla)

Od savremenih geoloških procesa i pojava u okolini lokacije istraživanja prisutan je samo proces slabe planarne erozije. Ovoj eroziji su posebno podložni površinski otkrivene sredine (flivjoglacijal, terase). Pošto je teren relativno malog nagiba i pokriven vegetacijom to je intenzitet procesa mali. Teren je stabilan.

6.6. Voda (hidromorfološke promjene, količina i kvalitet sa posebnim osvrtom na ispušte otpadnih voda)

Ibar izvire na sjevernoj padini planine Hajle (2403 mnm) iz 6 izvora, od kojih su dva stalna. Ukupna dužina riječnog toka je 273.8 km, od toga je na teritoriji Crne Gore 35 km. Površina sliva Ibra je 8059 km², od toga je na prostoru Crne Gore 413.6 km². Ibar izvire oko 11 km uzvodno od Rožaja, teče istočno kroz Ibarac, Rožaje, Radetinu i Bać a kod sela Špiljani ulazi u Srbiju tako da Gornji tok Ibra pripada teritoriji opštine Rožaje (Crna Gora). Glavne pritoke su Županica, Lovnička rijeka, Ibarac, Grahovska, Bukovička, Balotićka i Baćka rijeka. Na području opštine Rožaje oblik sliva Ibra do hidrološke stanice Bać je lepezast sa prilično razvijenom hidrografijom i izraženim mogućnostima za brzo formiranje poplavnih talasa.

Teritorija opštine Rožaje pripada području koje je izuzetno bogato vodama, evidentirano je 183 izvorišta sa ukupnim kapacitetom 674.98 l/sec. Vrelo Ibra- ima srednji kapacitet 400 l/sec a zahvaćeno je 100 l/sec, osim izvorišta Ibra značajna su izvorišta : Čosovsko vrelo (60 l/sec), Plunačke rijeke (30 l/sec) i Malisorsko vrelo (10 l/sec). Izvorske vode su vrlo kvalitetne sa aspekta zdravstveno higijenske ispravnosti, te ispunjavaju standarde kvaliteta voda za piće (preko 90%). Proračunato na km² površine teritorije to iznosi 1, 63 l/s, odnosno 1, 63 l/s na 53.16 stanovnika (prosječna gustina naseljenosti po km²) ili 2 649.20 litara dnevno po stanovniku. Vode za piće, količinski, opština ima u izobilju. Vodovodni sistem Opštine čini organizovani gradski i prigradski vodovodni sistem i manje organizovani , grupni ili pojedinačni vodovodi na ruralnom području.

Predmetni objekat će se snabdijevati vodom sa seoskog vodovoda.

Otpadne vode iz gradske mreže se direktno ispuštaju u vodotoke-rijeka (Ibarac, Lovnička rijeka, Ibar, Crnja). Postojeća gradska kanalizaciona mreže je gravitaciona. Samo u centralnom dijelu grada, sa obe strane Ibra, u dužini od cca 400 m izgrađeni su sabirni kolektori od PVC cijevi, prečnika 300 mm. Kanalizacioni sistemi su izgrađeni separatno - jedan za fekalne i drugi za atmosferske vode. Međutim, ponegdje su kanali, koji odvođe atmosfersku vodu, povezani sa kanalizacionom mrežom za fekalne otpadne vode. Većina kanalizacija od azbestno cementnih cijevi izgrađena je u zadnjih 35 godina prošlog vijeka.

Na predmetnoj lokaciji ne postoji izgrađena fekalna kanalizaciona infrastruktura.

6.7. Vazduh (kvalitet vazduha)

Kako je i naglašeno u poglavlju 4.1. za područje Rožaja ne postoje podaci o kvalitetu vazduha jer isti nije praćen niti postoji mjerna stanica državne mreže. U skladu sa Uredbom o uspostavljanju mreže mjernih mjesta za praćenje kvaliteta vazduha ("Sl. list CG", br. 044/10 od 30.07.2010, 013/11 od 04.03.2011, 064/18 od 04.10.2018) uspostavljena je optimalna teritorijalna pokrivenost sa podacima o kvalitetu vazduha. Prema ovoj uredbi opština Rožaje pripada Sjevernoj zoni kvaliteta vazduha. Područje Rožaja nema većih zagađivača vazduha. Glavni uzroci zagađenja vazduha u Rožajama su saobraćaj i grijanje, odnosno emisije gasova nastali sagorijevanjem različitih goriva koji igraju važnu ulogu u zagađenju vazduha. Industrija je u posljednje vrijeme slabo razvijena, tako da je njen doprinos zagađenju vazduha manjih razmjera. Saobraćaj je najfrekventniji u ljetnjoj sezoni. Nepovoljni efekti mogu se osjetiti na

malom prostoru, uz prometne saobraćajnice, usljed smanjene brzine kretanja automobila, u relativno kratkim periodima i nepovoljnim meteo uslovima. Na predmetnoj lokaciji nema ovih pojava.

6.8. Klima (emisija gasova sa efektom staklene bašte, uticajima bitnim za adaptaciju)

Po geografskom položaju, razvijenosti reljefa i nadmorskoj visini, rožajsko područje pripada kontinentalnom tipu klime sa izrazitim planinskim odlikama. Zbog visokih planina koje ga okružuju, rožajsko područje ima pomalo specifičnu, modifikovanu planinsku klimu - mali broj dana sa vjetrovima smanjene jačine, smanjenu oblačnost i rijetku maglovitost.

Planinske barijere: Prokletije, Komovi i Bjelasica-sprečavaju direktni mediteranski uticaj na ovo područje. Rožajska kotlina je najotvorenija dolinom rijeke Ibar, odnosno pravcem sjeveroistok-jugozapad. Gradsko naselje je nadmorske visine 1.000-1.100mm, okruženo planinskim vijencima sa vrhovima preko 2.000 m: Hajla 2.403 m, Štedim 2.277m, Žlijeb 2.352 m itd.

Sijanje sunca je oko 1500 časova godišnje (ili oko 4 časa dnevno) što je za planinske krajeve znatna vrijednost. Značajan je podatak da tokom 300 dana godišnje sija sunce, a samo 65 dana je bez sunca. Prosječna godišnja temperatura kreće se oko 7°C.

Predmetna lokacija se nalazi na nadmorskoj visini od približno 1055mm.

6.9. Materijalna dobra i postojeći objekti

Predmetna lokacija se nalazi u ruralnom, slabo naseljenom području. Najbliži stambeni objekti se nalaze od predmetne lokacije na udaljenosti oko 150m.

6.10. Kulturno nasljeđe-nepokretna kulturna dobra, uključujući arhitektonske i arheološke aspekte

U zoni lokacije i u njoj blizini nema područja koja su zaštićena kada su u pitanju nepokretna kulturna dobra i dobra iz kulturno historijske baštine.

6.11. Predio i topografija

Pejaž predstavlja sliku ekološke vrijednosti okruženja i usklađenosti prirodnih i stvorenih komponenti. Kvalitativna i kvantitativna analiza pejzaža vrši se njegovim rastavljanjem na dvije kategorije: fizičke-materijalne karakteristike i afektivne-psihološke karakteristike.

Fizičke karakteristike se dijele na prirodne (morfologija terena, vegetacija, površinske vode) i stvorene (obrađenost i izgrađenost). U psihološke odlike spadaju životopisnost, jedinstvo, koherentnost, harmonija i drugo. Lokaciju projekta predstavlja ravan prostor, u čijoj se okolini nalaze rijetki individualni stambeni objekti. Detaljan opis pejzažnih karakteristika dat je u Poglavlju 2.

6.12. Izgrađenost prostora lokacije i njena okolina

Na predmetnoj lokaciji se nalaze izgrađeni objekti koji su u vlasništvu investitora. Dva već pomenuta objekta će se koristiti za obavljanje navedene djelatnosti, jedan u proizvodnji vrata i namještaja, a drugi kao skladišni prostor. Na predmetnoj lokaciji nalazi se I stambena porodična kuća u vlasništvu Investitora.

Najbliži izgrađeni objekti namijenjeni za individualno stanovanje se nalaze na udaljenosti od lokacije oko 150 m.

7.OPIS MOGUĆIH ZNAČAJNIH UTICAJA

U prethodno obrađenim poglavljima ovog Elaborata dat je uvid u podatke o kvalitetu vazduha i klimatskim uslovima šireg prostora predmetnog objekta. Proizvodni objekat za proizvodnju namještaja samom tehnologijom rada kao i vrstom sirovina za preradu, neće predstavljati bitan izvor zagađivanja životne sredine.

Ovim Elaboratom biće indetifikovani i analizirani uticaji karakteristični za fazu izgradnje i fazu eksploatacije objekata.

Metodologija klasifikacije i vrednovanja uticaja koja je primijenjena za potrebe ovog Elaborata bazirana je na analizi prema kojoj se razmatranje uticaja vrši u odnosu na sledeće parametre: prostorni aspekt, prema kome uticaji mogu biti lokalni, regionalni i globalni, vremenski aspekt, prema kome uticaji mogu biti povremeni ili trajni, intenzitet, prema kome se uticaji klasifikuju po gradaciji.

Prikaz mogućih značajnih uticaja koje projekat može imati na životnu sredinu (prema članu 9 Pravilnika o bližoj sadržini elaborata o procjeni uticaja na životnu sredinu ("Sl. list CG" br. 19/19)obuhvatiće kvalitativan i gde je to moguće, kvantitativan prikaz mogućih promjena u životnoj sredini za vrijeme izvođenja projekta, njegove eksploatacije i za slučaj akcidenta.

Vrednovanje uticaja izgradnje i eksploatacije objekta na pojedine segmente životne sredine izvršeno je na bazi inteziteta, odnosno nivoa procjene uticaja, kroz sledeće stavke:

- nema uticaja, nema promjene elemenata životne sredine.
- uticaj je mali, odnosno promjena elemenata životne sredine je mala,
- uticaj je umjeren, odnosno promjena elemenata životne sredine je umjerena, odnosno manjaod dozvoljenih zakonskih normi i
- uticaj je značajan, odnosno promjena elemenata životne sredine je veća od dozvoljenih zakonskih normi.

Uticaji realizacije objekta na životnu sredinu na lokaciji i u njenom okruženju mogu se javiti u fazi izgradnje i u fazi eksploatacije, uz napomenu da obje faze mogu da prate pojave akcidentnih situacija.

Efekti se ispoljavaju u okviru dvije grupe uticaja, koji prema trajanju mogu biti privremenog i trajnog karaktera.

Prvu grupu predstavljaju uticaji koji se javljaju kao posljedica izvođenja radova na izgradnji predmetnog objekta, i po prirodi su većinom privremenog karaktera.Uticaji u toku izgradnje objekta nastaju kao posljedica prisustva ljudi, građevinskih mašina, primjene različitih tehnologija i organizacije izvođenja radova. Negativne posljedice se prvenstveno javljaju, kao rezultat iskopa određene količine materijala, transporta, i ugrađivanja građevinskog materijala. Kao posljedica eksploatacije objekta tokom vremena ne mogu se javiti uticaji koji bi izazvali značajne poremećaje životne sredine izuzimajući akcidentne situacije.

Pod akcidentnim slučajevima se smatraju nepovoljni događaji nastali tokom eksploatacije projekta,bilo zbog havarija ili zbog dejstva više sile.

7.1. Kvalitet vazduha

U toku izvođenja radova

Prilikom privođenja namjeni određenog prostora, građevinskog zemljišta, i gradnje objekata na njemu dovode do promjena u životnoj sredini koje su uglavnom ograničene na neposrednu okolinu i najčešće su ograničenog vremenskog trajanja (traju koliko i sam proces izgradnje) izuzimajući nepovratnu degradaciju zemljišta. Uticaj na kvalitet vazduha u toku izvođenja radova na realizaciji predmetnog objekta neće biti izražen.

Prilikom izgradnje do narušavanja kvaliteta vazduha može doći usljed:

- uticaja izduvnih gasova iz kamiona i mehanizacije koja će biti angažovana na realizaciji predmetnog projekta,

- uticaja lebdećih čestica (prašina) koje će se dizati zbog iskopa i

- razastiranja i planiranja materijala za izgradnju objekta i usljed transporta viška iskopa prilikom prolaska kamiona i mehanizacije.

Na mikrolokaciji tokom izgradnje projekta, može doći do povremenih prekoračenja prašine i zagađujućih materija u vazduhu. Količina izduvnih gasova zavisiće prvenstveno od dinamike radova, odnosno od tipa i brojnosti mehanizacije koja će biti angažovana na izgradnji objekta, kao i od vremena korišćenja. Specifičnu emisiju zagađujućih materija karakteriše oslobađanje produkata potpunog i nepotpunog sagorijevanja motora sa unutrašnjim sagorijevanjem. Sadržaj štetnih komponenti u izduvnim gasovima zavisi od vrste goriva, režima rada, opterećenja i snage motora. Imajući u vidu da se radi o privremenim i povremenim poslovima to korišćenje poznatih modela za procjenu imisionih koncentracija gasova i PM čestica nije primjenljivo. Iz navedenih razloga proračun imisionih koncentracija gasova i PM čestica u fazi izgradnje objekta nije rađen, već su u narednoj tabeli navedene granične vrijednosti emisija gasovitim polutanata i lebdećih čestica prema Evropskom standardu za vanputnu mehanizaciju (EU Stage III B i Stage IV iz 2006. odnosno 2014. g. prema Direktivi 2004/26/EC).

Kategorija	Snaga motora kW	Datum	Emisija gasova g/kWh			
			CO	HC	NO _x	PM
L	130 ≤ P ≤ 560	Jan. 2011.	3,5	0,19	2,0	0,025
M	75 ≤ P < 130	Jan. 2012.	5,0	0,19	3,3	0,025
N	56 ≤ P < 75	Jan. 2012.	5,0	0,19	3,3	0,025
P	37 ≤ P < 56	Jan. 2013.	5,0	4,7*		0,025

*NO_x+HC

Q	130 ≤ P ≤ 560	Jan. 2014.	3,5	0,19	0,4	0,025
M	75 ≤ P < 130	Okt. 2014.	5,0	0,19	0,4	0,025

Tabela: EU faza III B, standarda za vanputnu mehanizaciju Faza III B

Nosilac projekta je obavezan da angažuje izvođača radova koji posjeduje mehanizaciju koja će po pitanju emisija gasovitim polutanaka zadovoljiti navedeni Evropski standard.

Granične vrijednosti emisija CO, SO₂, NO₂ i PM₁₀, shodno Uredbi o utvrđivanju vrsta zagađujućih materija, graničnih vrijednosti i drugih standarda kvaliteta vazduha ("Sl. list CG", br. 25/12), prikazane su u narednoj tabeli.

Granične vrijednosti imisije za neorganske materije		
Zagađujuća materija	Period usrednjavanja	Granična vrijednost za zaštitu zdravlja ljudi
CO	Maksimalna osmočasovna srednja vrijednost	10 mg/m ³
SO ₂	Jednočasovna srednja vrijednost	350 µg/m ³ , ne smije se prekoračiti više od 24 puta u toku godine
	Dnevna srednja vrijednost	125 µg/m ³ , ne smije se prekoračiti više od 3 puta u toku godine
NO ₂	Jednočasovna srednja vrijednost	50 µg/m ³ , ne smije biti prekoračena preko 35 puta godišnje
	Godišnja srednja vrijednost	40 µg/m ³
PM ₁₀	Dnevna srednja vrijednost	50 µg/m ³ , ne smije biti prekoračena preko 35 puta godišnje
	Godišnja srednja vrijednost	40 µg/m ³

Prosječne vrijednosti izduvnih gasova iz teških vozila na dizel pogon, u literaturi se dajurazličito, u zavisnosti od primenjenog modela (COPERT model, CORINAIR metodologija), ali u ovom slučaju primijenili smo US EPA koeficijente. U donjoj tabeli dati su podaci o emisiji polutanata na 1000litara/goriva koje sagori prilikom rada građevinske mehanizacije.

Emisije polutanata za različite tipove građevinske opreme (kg/1000l goriva)				
Tip opreme	CO	NO _x	CO ₂	VOC _s
Buldozer	14.73	34.29	3.74	1.58
Kamion	14.73	34.29	3.73	1.58
Kombinirka/Utovarivač	11.79	38.50	3.74	5.17

Sagorijevanjem nafte i naftinih derivata u motorima transportnih sredstava i građevinskih mašina (utovarivač, buldozeri) nastaju gasovi koji doprinose aerozagađenju na lokalnom ili globalnom nivou. Angažovanje građevinske operative, neće dovesti do značajnije promjene u imisijskim koncentracijama zagađujućih čestica. U nepovoljnim meteorološkim situacijama kratkotrajno može doći do prekoračenja dozvoljenih koncentracija. Ipak, uzimajući u obzir lokaciju projekta, zaključujemo da ta prekoračenja ne mogu negativno uticati na kvalitet vazduha.

Odvođenje izduvnih gasova iz građevinske mehanizacije pri izvođenju predmetnog objektane predstavlja poseban problem, pošto se sa aspekta morfologije terena radi o otvorenom prostoru, čime se smanjuje opasnost od zagađenja. Svakako, na to utiču i meteorološki uslovi kao što su brzina i pravac vjetrova, temperatura i vlažnost, turbulencija i topografija, a povoljna okolnost je i ta što se radi o privremenim i povremenim radovima. Takođe pri iskupu materijala do negativnog uticaja na kvalitet vazduha može doći usljed pojave prašine. Da bi se smanjila emisija suspendovanih čestica prašine u vazduhu treba koristiti vozila za utovar i prevoz sa pokrovnom ceradom, a ukoliko je potrebno treba izvršiti vlaženje otpadnog materijala prilikom iskopa, utovara i prevoza, naročito u sušnom periodu i za vrijeme vjetrova. Prašina koja se javlja prilikom rada angažovane mehanizacije utiče prije svega na radnu lokaciju i neposredno okruženje. Količinu emitovane prašine prilikom izgradnje teško je procijeniti. Procjenom vrednovanja uticaja može se konstatovati da će uticaj izgradnje objekta na kvalitet vazduha biti lokalnog karaktera i povremen, a sa aspekta inteziteta mali. S obzirom na to da su radovi privremenog karaktera, količina emitovanih gasova neće biti velika. Svakako, treba očekivati i da su stvarne imisijske koncentracije gasova i lebdećih čestica manje od graničnih vrijednosti, jer se radi o o privremenim poslovima za čiju realizaciju se neće koristiti brojna građevinska mehanizacija, a sa druge strane radi se o mašinama koje su upokretu tako da se emisija ne ostvaruje kontinuirano iz jedne tačke u istom pravcu.

U toku eksploatacije

Imajući u vidu funkciju objekta u fazi eksploatacije objekta zagađenja vazduha neće biti.

S obzirom da je u predmetnom objektu predviđena proizvodnja vrata i namještaja, u toku funkcionisanja predmetnog pogona dolazi do emisija u vazduh koje su karakteristične za drvoprerađivačku industriju, ali su uz primjenu savremenih tehnoloških rješenja svedene na minimum i drže se pod kontrolom.

Osnovni izvori emisija su:

- mehanička obrada drveta (rezanje, brušenje, bušenje),
- završna obrada (lakiranje i farbanje),
- manipulacija i transport materijala u okviru pogona.

U procesu mehaničke obrade drveta nastaju emisije prašine (drveni partikulat) u vidu piljevine i sitnih čestica. Ove emisije se efikasno kontrolišu primjenom sistema za otprašivanje i ventilaciju, koji prikupljaju čestice na mjestu nastanka i sprečavaju njihovo širenje u radni prostor i okolinu.

U procesu završne obrade proizvoda, emisije potiču uglavnom od nanošenja boja i lakova. Međutim, u predmetnom pogonu koriste se boje i lakovi, na vodenoj bazi, koji su ekološki prihvatljivi i imaju nizak sadržaj isparljivih organskih jedinjenja (VOC), čime se značajno smanjuje emisija organskih isparljivih materija u atmosferu. Dodatno, lakiranje se obavlja u zatvorenoj komori sa tri odvojene radne cjeline, opremljenoj ventilacionim sistemom i suvim filterima za prečišćavanje vazduha. Filteri efikasno zadržavaju čestice boje i laka, čime se sprječava njihovo nekontrolisano ispuštanje u spoljašnju sredinu. Emisije iz sistema za ventilaciju i lakiranje sastoje se uglavnom od filtriranog vazduha sa minimalnim sadržajem čvrstih čestica i vrlo niskim koncentracijama VOC, koje su u granicama dozvoljenih vrijednosti prema važećim propisima. S obzirom na primjenu tehnologije na vodenoj bazi i sistema filtracije, ne očekuju se značajni negativni uticaji na kvalitet ambijentalnog vazduha.

U svakom slučaju, koncentracije prašine na prostoru lokacije i okolinu moraju biti u granicama dozvoljenih vrijednosti, što će biti praćeno kroz praćenje kvaliteta životne sredine, odnosno monitoring.

Takođe broj vozila koja će koristiti predmetni objekat za dovoz sirovina, manipulaciju u radnom prostoru i odvoženje finalnih proizvoda, nije tog obima da može dovesti do povećanja aerozagađenja na ovom prostoru.

Ne postoji mogućnost uticaja na prekogranično zagađivanje vazduha kada je u pitanju eksploatacija predmetnog projekta.

Iz opisa projekta jasno je da isti neće imati uticaja na meteorološke i klimatske karakteristike područja.

Procjenom vrednovanja uticaja može se konstatovati da u fazi eksploatacije objekta zagađenja vazduha neće biti, odnosno neće biti promjene elemenata životne sredine.

U slučaju akcidenta

Moguće akcidentne situacije su kvar na filtarskom postojenju i pojava požara.

Usled kvara na filterskom postrojenju može doći do povećane emisije prašine iz proizvodnog procesa, što bi se negativno odrazilo na kvalitet vazduha na lokaciji i okruženju. Uslijed pojave

požara u predmetnom objektu javljaju se produkti razlaganja koji mogu imati toksičan uticaj na vazduh u radnoj i životnoj sredini, što se odražava na biološki organizam.

Do požara u predmetnom objektu može da dođe usljed:

- upotrebe otvorenog plamena (pušenje i sl.)
- neispravnosti, preopterećenja i neadekvatnog održavanja električnih uređaja i instalacija,
- upotrebe rešoa, grijalica i drugih grejnih tijela sa užarenim ili prekomjerno zagrijanim površinama,
- upotreba uređaja za zavarivanje, lemljenje i letovanje u toku izgradnje, rekonstrukcije objekta,
- držanja i smještaja materijala koji je sklon samozapaljenju, i
- podmetanje požara i sl.

Kvalitet vazduha umnogome zavisi od meteoroloških parametara i klimatskih karakteristika. Ovo znači da će i kvalitet vazduha biti različit u različitim godišnjim dobima i pri različitim vremenskim prilikama.

S obzirom na položaj lokacije projekta ne postoji mogućnost prekograničnog zagađenja vazduha.

7.2. Kvalitet voda

U toku izvođenja radova

Tokom izgradnje objekta za proizvodnju namještaja, negativni uticaji na vode mogu nastati samo u slučaju akcidentnih situacija izlivanja štetnih i opasnih tečnosti (ulja ili goriva iz rezervoara građevinske mehanizacije, ili boja, rastvarača i sredstava za hidroizolaciju koji će se koristiti tokom izgradnje) na zemljište i njihovom infiltracijom u zemljište i vodonosne slojeve. Mogućnost izlivanja štetnih i opasnih tečnosti biće moguća na lokaciji parkirališta za vozila i mašine, kao i na lokaciji samog projekta. Važno je istaći da je vjerovatnoća izlivanja štetnih tečnosti veoma mala a takođe i mala po obimu, i ako bi se desila bila bi privremenog karaktera i nestala bi nakon završetka radova na izgradnji. S obzirom da određeni rizik postoji, on se može svesti na najmanju moguću mjeru, ispunjavanjem predviđenih standarda izgradnje, primjenom odgovarajućih mjera zaštite površinskih voda, s obzirom da se predmetni objekat nalazi na udaljenosti oko 13 m od rijeke Županice, posebna pažnja posvećuje se procjeni mogućeg uticaja na površinske vode adekvatnom organizacijom i uređenjem gradilišta.

U svrhu same izgradnje objekta koristiće se veoma male količine vode, jer će se dopremati gotov beton iz fabrike za proizvodnju betona (betonjerke). Neznatna potrošnja vode se očekuje za lične potrebe radnika i čišćenje gradilišta.

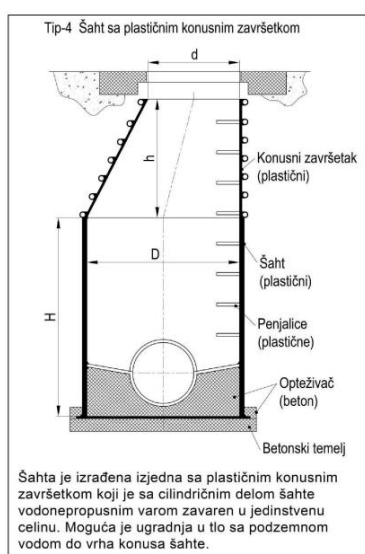
S obzirom na standarde izgradnje, kao i preduzete tehničke mjere zaštite može se konstatovati da će uticaj izgradnje objekta na površinske i podzemne vode biti lokalnog karaktera, povremen, a sa aspekta inteziteta mali.

U toku eksploatacije

Kvalitet voda može biti ugrožen funkcionisanjem projekta, a prevashodan uticaj može biti izražen usled neadekvatnog tretiranja otpadnih voda (sanitarnih i fekalnih) ili u slučaju eventualne akcidentne situacije (izlivanja/isparavanja goriva iz rezervoara ili auta zbog nepravilnog rukovanja ili havarije).

U redovnim uslovima rada, ne očekuje se direktan negativan uticaj na kvalitet vode rijeke Županice, iz razloga što tehnološki proces ne podrazumijeva ispuštanje tehnoloških otpadnih voda u recipijent. Otpadne vode koje nastaju u objektu su isključivo sanitarno-fekalne prirode i sakupljaju se u vodonepropusnoj septičkoj jami, čime se sprječava njihovo dospijevanje u vodotok.

Fekalna kanalizacija je predviđena za odvođenje fekalnih i upotrijebljenih voda od sanitarnih uređaja u objektu. Kanalizacija najkraćim putem izlazi iz objekata do revizionog silaza. Po želji Investitora kako bi jednostavnije i brže završio radove na postavljanju revizionog okna predviđena je prefabrikovana PE šahta sa dijelom za svođenje na prečnik poklopca od $d=60\text{cm}$. Nad revizionim silazima su predviđeni liveno-gvozdeni poklopci. Svi odvodi se vezuju na spoljnu internu kanalizacionu mrežu, koja se preko odgovarajućeg graničnog šahta sa kaskadom uliva u septičku jamu koja je postavljena pored prilaznog puta radi lakšeg pristupa komunalnog vozila ili kamiona cistjerne za periodično pražnjenje i čišćenja taloga.

Skica tipskog poprečnog presjeka PE šahte

Tipski primjer prefabrikovane šahte

Vertikale se završavaju ventilacionim glavama sa strane objekta, u skladu sa arhitektonskim zahtjevima. Na vertikalama su predviđene revizije za održavanje mreže. Prečnik glavnog horizontalnog odvoda je cijev $\text{Ø } 120\text{mm}$ sa padom 1,5%, punjenje cijevi je $0.6D$, a brzina tečenja 0.89 m/s , što je dovoljno za samoispiranje cjevovoda. Kompletna instalacija fekalne kanalizacije u objektu predviđena je od PVC kanalizacionih cijevi i fazonskih komada sa potrebnim materijalom za spajanje. Cijevi van objekta su od tvrdog PVC-a. Van objekta i u objektu položaj cijevi je tako projektovan da su zaštićene od mehaničkih oštećenja i uticaja mraza. Po montiranju, kompletnu mrežu fekalne kanalizacije je potrebno ispitati na date padove i nepropustljivost spojeva, pa tek onda pustiti u eksploataciju.

Septička jama

S bzirom da u blizini lokacije ne postoji izgrađena gradska fekalna kanalizacija ne postoji mogućnost povezivanja na istu pristupilo se projektovanju septičke jame koja bi prihvatila otpadne fekalne vode. U tom smislu predviđen je kompaktan dvokomorni uređaj koji se ukopava u zemlju. U uređaju otpadne vode se izlivaju u prvi sabirnik, koji sadrži tvrde materije gdje se odvaja mulj. Iz prve komore površinske vode se odlivaju u drugu komoru koja dodatno

odvaja nečistoće od otpadnih voda. Tako očišćene otpadne vode se lako ispuštaju u kanale ili u prirodu obzirom da nema hemijskih materija koji bi ugrozili tlo. Proračunom za ovaj kapacitet dobijena je zapremina septičke jame od 2.75 m³ a usvojena je modularna septička jama od 3.0m³ koja bi zahtijevala manje održavanja odnosno duže vrijeme pražnjenja.

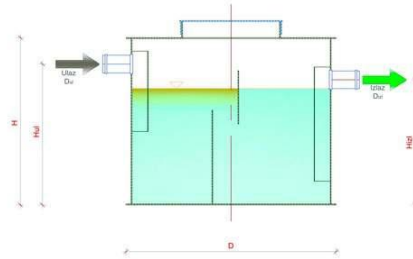
Primjer modula za prečišćavanje otpadnih voda

Kao povoljno rješenje odabrana je prefabrikovana – gotova septička jama kapaciteta od 3.0m³ koja se postavlja u već iskopanu jamu sa nabijenom ili betoniranom podlogom kako ne bi došlo do slijeganja terena. Radi se o dvokomornoj septičkoj jami dimenzija 250/163/110 cm koja ima na svakoj komori revizioni otvor. Na svakom otvoru postavlja se liveno - željezni poklopac. Na ovaj način i odabirom ovog tipa septičke jame umnogome se skraćuje vrijeme građevinskih radova na ugradnji ali se i obezbjeđuje kvalitetan smještaj otpadnih voda te se obezbjeđuje od eventualnog izlivanja ili propuštanja septičke jame.

S obzirom da se atmosferske vode smatraju neopasnim vodama ali i činjenice da se radi o parceli na kojoj se nalaze velike zelene površine predviđeno je da se atmosferska kanalizacija direktno odvodi na njih. Za odvođenje atmosferske vode sa krovnih ravni usvojeni su horizontalni oluci dimenzija 14x18 cm dok su verzikalni oluci kružnog oblika i dimenzija Ø14 cm. Vertikalnih oluka ima 6 komada na objektu. Sve vertikale se podzemno odvođe cijevima Ø160mm do retenzionog bazena.

Kao posledica odvijanja saobraćaja na platou objekta može doći do taloženja štetnih materija (goriva i ulja, kao i mehaničkih primjesa koje nastaju habanjem automobilskih guma, karoserije automobila i slično).

Koncentracije štetnih materija, kao što su ugljovodonici, druga organska i neorganska jedinjenja ugljenika, jedinjenja azota i sumpora, teški metali, itd., u atmosferskim vodama nakon spiranja sa platoa su često iznad dozvoljenih za ispuštanje u prirodni recipijent. Zbog značajnog uticaja ovakvog zagađenja podzemnih voda spiranjem sa manipulativnih površina, i činjenice da se rijeka Županica nalazi oko 15m udaljena od predmetnog objekta, moraju se primijeniti odgovarajuće mjere za njegovo suzbijanje, odnosno prečišćavanje ovih voda, odvajanjem uljnih čestica i čvrstih primjesa u separatoru.

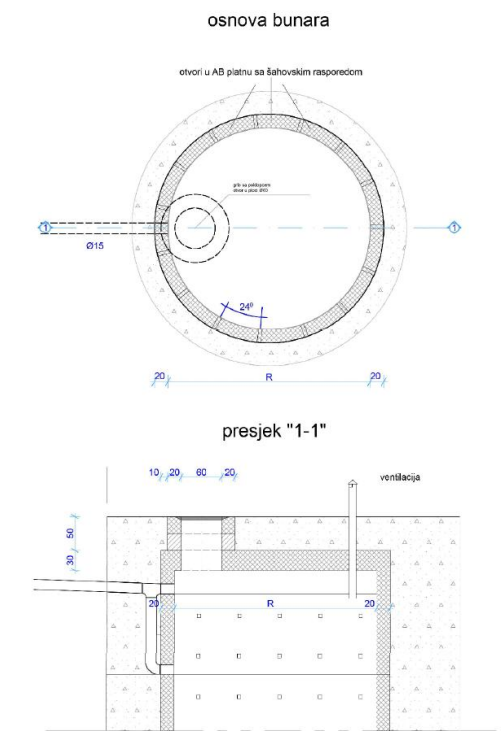

Detalj separatora masti

Za potrebe evakuacije atmosferskih voda, predviđeno je prikupljanje atmosferskih voda sakrovnih površina slivanjem niz sendvič panel, preko oluka i njihovo odvođenje preko asfaltiranih površina padovima i rigolama djelimično na zelenu površinu a djelimično preko separatora masti do upojnog bunara. Atmosferske vode sa kolske površine koja je predviđena za asfaltiranje planirano je da se sakupe i odvedu preko slivnih rešetki i separatora masti u upojni bunar.

Upojni bunar se izvodi od betonskih montažnih elemenata ili na licu mjesta na terenu. Bunar mora biti izgrađen prema detaljima iz projekta, s tim da se naročita pažnja treba posvetiti otvorima kroz koje se vrši otpuštanje voda u okolni teren. Upojni bunar je montažni element u zemlji, koji se gradi na mjestima gdje nije izgrađena kanalizacija, da bi se sakupila voda iz tehnološkog procesa, kao i sa platoa. Osnovna funkcija upojnog bunara je da se spriječi slobodno izlivanje voda u prirodu. U upojni bunar se sakuplja voda koja je prethodno prečišćena, zatim ona prolazi kroz otvore u zidu od opeke, a potom kroz sloj od lomljenog kamena i završava u okolno zemljište.

Prečišćena voda u upojni bunar se uvodi sistemom dovoda, a iz njega ističe kroz sitne otvore u zidovima upojnog bunara.

Detalj upojnog bunara

Otpadne vode koje nastaju u procesu eksploatacije objekta odvođe se iz objekta do revizionog okna odakle se dalje odvođe do septičke jame sa povremenim režimom pražnjenja, što je detaljno obrađeno u grafičkom djelu dokumentacije Projekta vodovoda i kanalizacije. Projektovana kanalizaciona mreža objekta je predviđena od savremenih materijala, koji obezbjeđuju potpunu vododrživost, pa je time spriječen svaki neželjeni uticaj na okolni teren a samim tim i na podzemne vode.

Prilikom tehnološkog postupka u samom pogonu nema stvaranja tehnoloških otpadnih voda. U sledećoj tabeli su prikazane maksimalno dozvoljene koncentracije u otpadnim vodama za ispuštanje u prirodni recipijent, na osnovu kojih se može pratiti kvalitet atmosferskih i sanitarnih voda nakon prolaska kroz separator odnosno bioprečišćivač (Pravilnik o kvalitetu i sanitarno-tehničkim uslovima za ispuštanje otpadnih voda, načinu i postupku ispitivanja kvaliteta otpadnih voda i sadržaju izvještaja o utvrđenom kvalitetu otpadnih voda, **PRILOG 1** ("Sl. Crne Gore" broj 56/19)).

PRILOG 1

GRANIČNE VRIJEDNOSTI EMISIJA OTPADNIH VODA

1. Granične vrijednosti emisija zagađujućih supstanci u otpadnim vodama

Granične vrijednosti emisija zagađujućih supstanci u otpadnim vodama date su tabeli 1 ovog priloga.

Tabela 1: GRANIČNE VRIJEDNOSTI EMISIJA ZAGAĐUJUĆIH SUPSTANCI U OTPADNIM VODAMA

PARAMETRI	ZABRANA ISPUŠTANJA U PODZEMNE VODE	IZRAŽENI KAO	JEDINICA	POVRŠINSKE VODE	JAVNA KANALIZACIJA
1	2	3	4	5	6
FIZIČKO-HEMIJSKI PARAMETRI					
1. pH vrijednost				6,5 – 9,0	6,5 – 9,5
2. Temperatura			°C	30	40
3. ΔT _s ne više od			°C	5	-
3.1. ΔT _p ne više od			°C	3 (a) 1,5 (b)	-
4. Boja				bez	-
5. Miris				bez	-
6. Taložne materije			ml/h	0,5	10
7. Ukupne suspendovane materije			mg/l	35 / 60 (c)	500
EKOTOKSIKOLOŠKI PARAMETRI					
8. Toksičnost na dafnije		LID ₅₀ *	Faktor razrjeđenja	2	-
9. Toksičnost na svjetleće bakterije		LID ₅₀ *	Faktor razrjeđenja	3	-
ORGANSKI PARAMETRI					
10. BPK ₅		O ₂	mg/l	25	500
11. HPK		O ₂	mg/l	125	700
12. Ukupni organski ugljenik (TOC)		C	mg/l	30	-
13. Teškoisparljive lipofilne materije (ukupna ulja i masti) (d)			mg/l	20	100
14. Ukupni ugljovodonići (e)	N		mg/l	10	30
15. Lakoisparljivi aromatični ugljovodonići (BTX) (f)	N		mg/l	0,1	1,0
15.1. Benzen	N		mg/l	0,1	1,0
16. Trihlorbenzeni	N		mg/l	0,04	0,04
17. Polihlorovani bifenili (PCB) (g)	N		mg/l	0,001	0,001
18. Adsorbujući organski halogeni (AOX)		Cl	mg/l	0,5	0,5
19. Lakoisparljivi hlorovani ugljovodonići (h)	N	Cl	mg/l	0,1	1,0
19.1. Tetrahlorometan	N		mg/l	0,1	0,1
19.2. Trihlorometan	N		mg/l	0,1	0,1
19.3. 1,2 – dihloretan	N		mg/l	0,1	0,1
19.4. 1,1 – dihloretan	N		mg/l	0,1	0,1
19.5. Trihloretan	N		mg/l	0,1	0,1
19.6. Tetrahloretilen	N		mg/l	0,1	0,1
19.7. Heksahloro - 1,3-butadien (HCBD)	N		mg/l	0,01	0,01
19.8. Dihlorometan	N		mg/l	0,1	0,1

20. Fenoli			mg/l	0,1	10,00
21. Deterdženti, anjonski			mg/l	1	10,00
22. Deterdženti, nejonski			mg/l	1	10,00
23. Deterdženti, katjonski			mg/l	0,2	2,0
24. Organohlorovani pesticidi					
24.1. Heksahlorobenzen (HCB)	N		mg/l	0,001	0,001
24.2. Lindan	N		mg/l	0,01	0,01
24.3. Endosulfan	N		mg/l	0,0005	0,0005
24.4. Aldrin	N		mg/l	0,001	0,001
24.5. Dieldrin	N		mg/l	0,001	0,001
24.6. Endrin	N		mg/l	0,001	0,001
24.7. Izodrin	N		mg/l	0,001	0,001
24.8. Pentahlorobenzen	N		mg/l	0,0007	0,0007
24.9. Ukupni DDT (i)	N		mg/l	0,0025	0,0025
24.10. Para-para DDT	N		mg/l	0,001	0,001
25. Triazinski pesticidi i metaboliti					
25.1. Alahlor	N		mg/l	0,03	0,03
25.2. Atrazin	N		mg/l	0,06	0,06
25.3. Simazin	N		mg/l	0,1	0,1
26. Organofosforni pesticidi					
26.1. Hlorfenvinfos	N		mg/l	0,01	0,01
26.2. Hlorpirifos	N		mg/l	0,003	0,003
27. Pesticidi fenilurea, bromacil, metribuzin					
27.1. Izoproturon	N		mg/l	0,03	0,03
27.2. Diuron	N		mg/l	0,02	0,02
28. Drugi pesticidi					
28.1. Pentahlorofenol (PCP)	N		mg/l	0,04	0,04
29. Organokalajna jedinjenja					
29.1. Tributilkalajna jedinjenja	N	TBT _{kation}	mg/l	0,00002	0,00002
30. Policiklični aromatični ugljovodoni (PAH)					
30.1. Antracen	N		mg/l	0,01	0,01
30.2. Naftalen	N		mg/l	0,01	0,01
30.3 Fluoranten	N		mg/l	0,01	0,01
30.4. Benzo(a)piren	N		mg/l	0,05	0,05
30.5. Benzo(b)fluoranten	N		mg/l	0,003	0,003
30.6. Benzo(k)fluoranten	N		mg/l	0,003	0,003
30.7. Benzo(g,h,i)perilen	N		mg/l	0,0002	0,0002
30.8. Indeno(1,2,3-cd)piren	N		mg/l	0,0002	0,0002
31. Druga organska jedinjenja					
31.1. Hloroalkani C10-C13	N		mg/l	0,04	0,04
31.2. Nonilfenol i nonilfenol etoksilati	N		mg/l	0,03	0,03
31.3. di(2-etilheksil)ftalat (DEHP)	N		mg/l	0,13	0,13
31.4. Oktilfenoli i oktilfenol etoksilati	N		mg/l	0,01	0,01
31.5. Pentabromdifeniletetri-(PBDE) (j)	N		mg/l	0,00005	0,00005
NEORGANSKI PARAMETRI					
32. Aluminijum		Al	mg/l	3	-
33. Arsen	N	As	mg/l	0,1	0,1
34. Bakar		Cu	mg/l	0,5	0,5
35. Barijum		Ba	mg/l	5	5
36. Bor		B	mg/l	1,0	10,0
37. Cink		Zn	mg/l	2	2
38. Kadmijum	N	Cd	mg/l	0,1	0,1
39. Kobalt		Co	mg/l	1	1

40. Kalaj		Sn	mg/l	2	2
41. Ukupni hrom		Cr	mg/l	0,5	0,5
42. Hrom (VI)		Cr	mg/l	0,1	0,1
43. Mangan		Mn	mg/l	2	4,0
44. Nikal	N	Ni	mg/l	0,5	0,5
45. Olovo	N	Pb	mg/l	0,5	0,5
46. Selen		Se	mg/l	0,02	0,1
47. Srebro		Ag	mg/l	0,1	0,1
48. Vanadijum		V	mg/l	0,05	0,1
49. Gvožđe		Fe	mg/l	2	10
50. Živa	N	Hg	mg/l	0,01	0,01
51. Fluoridi rastvoreni		F	mg/l	10,0	20,0
52. Sulfiti		SO ₃	mg/l	1	10
53. Sulfidi rastvoreni		S	mg/l	0,1	1,0
54. Sulfati		SO ₄	mg/l	250	200 (k)
55. Hloridi		Cl	mg/l	-	1 000 (k)
56. Ukupni fosfor		P	mg/l	2 / 1 (c)	10
57. Hlor slobodni		Cl	mg/l	0,2	0,5
58. Hlor ukupni		Cl	mg/l	0,5	1,0
59. Ukupni azot		N	mg/l	15 / 10 (c)	50
60. Amonijačni azot		N	mg/l	10 (l) / 6,7 (m)	-
61. Nitriti		N	mg/l	1 (l) / 0,7 (m)	10
62. Nitrati		N	mg/l	2 (l) / 1,3 (m)	-
63. Ukupni cijanidi	N	CN	mg/l	0,5	1,0
64. Cijanidi slobodni	N	CN	mg/l	0,1	0,1

Oznake u tabeli 1 znače:

*LID₀, LID_L - najmanje razrjeđenje otpadne vode koje nema uticaja na test organizme; određuje se najmanje četiri puta godišnje - toksičnost na dafnije određuje se u slučaju kada se otpadne vode ispuštaju u kopnene vode, a toksičnost na svjetleće bakterije u slučaju kada se otpadne vode ispuštaju u priobalne morske vode.

ΔT_p - razlika vrijednosti temperature rashladne vode na ispustu i vrijednosti temperature vode na zahvatu.

ΔT_r - razlika vrijednosti temperature na granici zone miješanja u kopnenim i priobalnim vodama (recipijentu) i vrijednosti temperature vode uzvodno od ispusta.

N - zagađujuća supstanca čije je ispuštanje u podzemne vode zabranjeno.

(a) - dozvoljena granična vrijednost odnosi se na područja cipridinidnih voda i na područja priobalnih voda, i to na granici zone miješanja (max 200 metara) koja se određuje na osnovu rezultata modeliranja pri projektovanju novog postrojenja, a nakon puštanja postrojenja u rad na osnovu mjerenja temperature u zoni miješanja minimalno u razdoblju od 2 godine.

(b) - dozvoljena granična vrijednost odnosi se na područja salmonidnih voda.

(c) - za komunalne otpadne vode u skladu sa Zakonom o upravljanju komunalnim otpadnim vodama, a za industrijske i druge otpadne vode za ispuštanja u osjetljiva područja.

(d) - teškoisparljive lipofilne materije (ukupna ulja i masti) predstavljaju sumu masti i ulja životinjskog i biljnog porijekla, kao i ukupnih ugljovodoničnika (mineralnih ulja) ekstraktabilnih n-heksanom.

(e) - ukupni ugljovodoničnici (mineralna ulja) predstavljaju sumu dugolančanih i razgranatih alifatičnih, alicikličnih, aroamtičnih ili alkil-supstituisanih aromatičnih ugljovodoničnika između C₁₀H₂₂ (n-dekana) i C₄₀H₈₂ (n-tetrakontana).

(f) - lakoisparljivi aromatični ugljovodoničnici (BTX) predstavljaju sumu benzena, etilbenzena i orto-, meta- i paraksilena.

(g) - polihlorovani bifenili (PCB) predstavljaju sumu 2,4,4'-trihlorobifenil (PCB-28), 2,2',5,5'-tetrahlorobifenil (PCB-52), 2,2',4,5,5'-pentahlorobifenil (PCB-101), 2,2',4,4',5' - heksahlorobifenil (PCB-138), 2,2',4,4',5,5' - heksahlorobifenil (PCB-153), 2,2',3,4,4',5' - heptahlorobifenil (PCB-180), 2,2',3,3',4,4',5,5'-oktahlorobifenil (PCB-194) i 2,3',4,4',5-pentahlorobifenil (PCB-118).

(h) - lakoisparljivi hlorovani ugljovodoničnici predstavljaju sumu trihlormetana, dihlormetana, tetrahlormetana, 1,2-dihlormetana, trihlormetana i tetrahloretana.

(i) - ukupna količina DDT obuhvata zbir izomera 1,1,1-trihloro-2,2 bis(p-hlorofenil)etan; 1,1,1-trihloro-2 (o-hlorofenil)-2-(p-hlorofenil)etan; 1,1-dihloro-2,2bis(p-hlorofenil)etilen; 1,1-dihloro-2,2 bis(p-hlorofenil)etan.

(j) - pentabromdifeniletri (PBDE) predstavljaju sumu kongerena 28, 47, 99, 100, 153 i 154.

(k) - dozvoljena granična vrijednost odnosi se na betonske kolektorske cijevi.

(l) - za komunalne otpadne vode za aglomeracije između 10 000 i 100 000 ES, a za industrijske i druge otpadne vode za ispuštanja u područja koja nijesu određena kao osjetljiva.

(m) - za komunalne otpadne vode za aglomeracije veće od 100 000 ES, a za za industrijske i druge otpadne vode za ispuštanja u osjetljiva područja.

Vrednovanjem uticaja može se konstatovati da u fazi eksploatacije objekta u normalnim uslovima korišćenja objekta nema uticaja na površinske i podzemne vode, odnosno neće biti promjene elemenata životne sredine.

Mogućnost uticaja na prekogranično zagađivanje voda kada je ovaj projekat u pitanju ne postoji.

7.3. Kvalitet zemljišta

U toku izvođenja radova

S obzirom na karakteristiku terena, na vrstu predmetnog objekta i veličinu zahvata neće doći do značajnije promjene topografije terena na kojem se realizuje projekat.

Tokom perioda izvođenja zemljanih i betonskih radova može doći do promjene zemljišta (sabijanja) usljed korišćenja mehanizacije i opreme. Međutim, zemljište predmetne lokacije pripada uglavnom stabilanom terenu, pa izvođenje predviđenih aktivnosti neće bitnije ugroziti njegovu stabilnost. U toku izgradnje objekta nastajće građevinski otpad (građevinski šut i materijal iz otkopa), čije neadekvatno odlaganje može dovesti do devastacije prostora prilikom izvođenja projekta. Zato je predviđeno da se u toku radova na izgradnji objekta sav građevinski otpad i višak građevinskog materijala blagovremeno uklanja sa predmetne lokacije. Ovaj uticaj će svakako biti ograničenog vremenskog trajanja, odnosno do završetka izgradnje objekta.

U toku izgradnje objekata nema kontinuiranog nastajanja bilo kakvog čvrstog otpada, čijim bi se neadekvatnim odlaganjem uslovile neke fizičke promjene na lokaciji ili zagađenje, a nema ni otpadnih voda čijim bi se neadekvatnim tretiranjem uslovila zagađenja ili promjena fizičkih karakteristika zemljišta.

U toku izvođenja radova, kvalitet zemljišta moglo bi ugroziti nekontrolisano curenje i ispuštanja ulja, maziva i goriva iz korišćene mehanizacije kao i usljed eventualnog prosipanja ulja i goriva iz mehanizacije, moglo bi doći do kontaminacije zemljišta opasnim supstancama, kao i neadekvatnim odlaganjem građevinskog otpada. Međutim, uz stalnu kontrolu mehanizacije vjerovatnoćapojave navedenog akcidenta svela bi se na minimum čime bi se izbjegao negativan uticaj.

Procjenjuje se da u toku izgradnje objekata neće doći do promjene postojećeg fizičko-hemijskog i mikrobiološkog sastava zemljišta u odnosu na postojeće stanje na lokaciji i njenoj okolini.

Vrednovanjem uticaja može se konstatovati da će uticaj izgradnje objekata na zemljište biti lokalnog karaktera, povremen, a sa aspekta inteziteta mali.

U toku eksploatacije

Dodatnog uticaja u toku eksploatacije objekta na zemljište i prirodna bogastva neće biti, odnosno osim zemljišta koje zauzima objekat neće biti dodatnog korišćenja zemljišta u toku funkcionisanja objekta.

Predmetni projekat za potrebe funkcionisanja koristiće manju površinu zemljišta na lokaciji, ali to neće imati značajnije posljedice. S obzirom da je predmetna lokacija Katastarska parcela br. 311/1 KO Koljeno I, površine $P=6153 \text{ m}^2$ po kulturi njiva 1, postoji uticaj na količinu i kvalitet izgubljenog poljoprivrednog zemljišta, ali je on neznatan. Na području izgradnje objekta nijesu evidentirana nalazišta mineralnih sirovina pa nema ni uticaja projekta na njih.

S obzirom da osnovnu ulaznu sirovinu čini drvo i drveni pločasti materijali, koji ne mogu uzrokovati značajan negativan uticaj na zemljište, mogući uticaji u toku funkcionisanja projekta na zemljište mogu se javiti usljed neadekvatnog odlaganja čvrstog otpada. Prilikom funkcionisanja projekta stvaraće se i nedrvenasti otpad iz procesa proizvodnje koji će se na lokaciji odlagati u vreće i uklanjati sa lokacije u skladu sa propisima. Ispred objekta će se postaviti kontejner u koji će se odlagati komunalni otpad. Ovaj otpad će se deponovati u jednom kontejneru a transport i deponovanje čvrstog komunalnog otpada vršiće nadležno komunalno preduzeće.

Otpad koji nastaje u toku nanošenja boja i premaza u procesu lakiranja, po klasifikaciji spada u opasni otpad. Budući da se proces lakiranja odvija u zatvorenom prostoru, unutar namjenskog i tehnički potpuno obezbijeđenom trokomornom sistemu, u redovnim uslovima rada ne postoji direktan kontakt tehnološkog procesa sa spoljašnjom sredinom, pa samim tim ni rizik od direktnog zagađenja zemljišta. Potencijalni negativni uticaj na zemljište može se javiti isključivo kao posljedica nepravilnog upravljanja otpadom ili u incidentnim situacijama (prolivanje sirovina van komore).

U slučaju neadekvatnog skladištenja opasnog otpada (npr. odlaganje zasićenih filtera ili nezatvorene ambalaže na neuređenu podlogu van objekta), atmosferske padavine mogu sprati ostatke organskih rastvarača i teških metala iz boja direktno u tlo. To može dovesti do narušavanja pedološkog sastava zemljišta i naknadne kontaminacije podzemnih voda. I tog razloga se sav opasan otpad (zasićeni filteri, otpadna ambalaža, krpe) mora privremeno skladištiti na vodonepropusnoj podlozi, u zatvorenim i označenim posudama (kontejnerima), zaštićenim od atmosferskih uticaja (kiše i sunca).

S obzirom na to da se održavanje vrši u skladu sa propisima, Investitor je u obavezi da sklopi ugovor sa licenciranim preduzećem za sakupljanje i tretman opasnog otpada, kojem će redovno predavati filtere i ambalažu uz vođenje propisane evidencije (kretanje otpada).

Iz navedenog je jasno da neće biti nikakvog nekontrolisanog odlaganja otpada na zemljište. Eksploatacija jednog ovakvog objekta, ukoliko se realizuju mjere predviđene za zaštitu okoline i zaštite na radu, neće imati negativan uticaj na zemljište, odnosno neće dovesti do promjena elemenata životne sredine.

U slučaju akcidenta

Negativni uticaji u smislu zagađenja, mogu se javiti samo u akcidentnim situacijama i to prolivanjem i prosipanjem nafte i naftinih derivata.

Akcidentne situacije se mogu desiti u slučaju kvara transportnih sredstava kada može doći do izlivanja motornih ulja. Mjesto na kome je došlo do izlivanja motornih ulja će se prekriti slojem pijeska, sačekati da pijesak odleži i isti sakupiti u određeno metalno bure i obilježiti. Nosilac otpada je dužan da zbrine ovu vrstu otpada od strane ovlašćenog društva za zbrinjavanje opasnog otpada.

U slučaju incidentne situacije prolivanje sirovina van komore, u blizini komore za lakiranje i skladišta otpada mora se stalno nalaziti interventni set za sakupljanje prosutih tečnosti (absorbensi, piljevina, pijesak ili namjenski setovi za hemikalije).

Eksploatacija jednog ovakvog objekta, ukoliko se realizuju mjere predviđene za zaštitu okoline i zaštite na radu, neće imati negativan uticaj na zemljište.

Na osnovu svega prethodno navedenog može se zaključiti da u toku eksploatacije neće doći do zagađenja zemljišta procesima na ovoj lokaciji.

Mogućnost uticaja na prekogranično zagađivanje zemljišta kada je ovaj zahvat u pitanju ne postoji.

7.4. Lokalno stanovništvo

S obzirom da se predmetna lokacija nalazi u ruralnoj oblasti, naselju Baza, broj stanovnika u ovoj oblasti nije veliki. U toku funkcionisanja projekta neće doći do značajne promjene u broju i strukturi stanovništva u ovoj zoni. Promjena se ogleda u povećanju broja ljudi na lokaciji, prvenstveno se to odnosi na broj zaposlenih koji će raditi na lokaciji, kao i na broj

korisnika usluga, što ne može imati uticaj na pogoršanje kvaliteta životne sredine. Funkcionisanjem projekta neće doći do povećanja naseljenosti, pa samim tim ni do povećanja koncentracije stanovništva, jer se radi o poslovno-proizvodnom objektu.

Vizuelni uticaj će biti prisutan i biće negativan u toku izgradnje (gradilište), dok nakon izgradnje objekta i uređenja terena će biti pozitivan.

Važno je napomenuti da se prilikom tehnološkog procesa proizvodnje namještaja, uslijed rada mašina za proizvodnju i transpotnih motornih vozila, javlja određeni nivo buke, koji može uticati na lokalno stanovništvo koje je najbliže locirano lokaciji projekta. Iz tehničkog opisa izvođenja projekta može se zaključiti da će u ovoj fazi doći do povećanog nivoa buke koja nastaje uslijed rada građevinske mehanizacije. Emisije buke generisane radom mašina koje rade na otvorenom prostoru određene su Direktivama EU (2000/14/EC i 2006/42/EC). Takođe, primijenjuju se i važeći zakonski propisi: Zakon o zaštiti od buke u životnoj sredini ("Sl. list CG" br. 28/11, 28/12 i 1/14) i Pravilnik o graničnim vrijednostima buke u životnoj sredini, načinu utvrđivanja indikatora buke i akustičnih zona i metodama ocjenjivanja štetnih efekata buke ("Sl. list CG", br. 60/11), Pravilnik o oznakama usaglašenosti za izvore buke koji se stavljaju upromet i upotrebu ("Sl. list CG", br. 13/14). S obzirom da ne raspolažemo podacima sa kojim vrstama građevinskih mašina će Izvođač izvoditi radove, na osnovu pretpostavke da se za ovu vrstu poslova angažuju standardne građevinske mašine, u sljedećoj tabeli jedat prikaz za orijentacione nivoa buke koji se emituju usled radagrađevinskih mašina.

Izmjereni nivoi buke						
	Rastojanje od izvora buke(m)					Dozvoljeni ekvivalentnivo buke u dBA
	25	50	100	150	200	
Buldozer	61	55	49	45	43	55
Utovarivač	56	50	44	40	38	
Kamion	56	50	44	40	38	
Buldozer+ kamion	59	53	47	43	41	
Utovarivač + kamion	59	53	47	43	41	
Buldozer +utovarivač + kamion	63	57	51	47	45	

Rezultati proračuna pokazuju da će u fazi izvođenja radova doći do povećanja nivoa buke u okolnom prostoru na rastojanju do: 28m - za buldozer, 16m - za utovarivač i kamion, 22m - za buldozer + kamion i za utovarivač + kamion i 35m za buldozer + utovarivač + kamion u odnosu na dozvoljene vrijednosti prema Pravilniku o graničnim vrijednostima buke u životnoj sredini, načinu utvrđivanja indikatora buke i akustičnih zona i metodama ocjenjivanja štetnih efekata buke ("Sl. list CG", br. 60/11), odnosno Odluke o utvrđivanju akustičnih zona na teritoriji Opštine Rožaje, gdje je dopušteni nivo buke je 60 dBA za dnevne, 60 za večernje i 50 dBA za noćne, za ruralnu zonu kojoj pripada lokacija projekta.

Na buku u udaljenim lokacijama, utiče više spoljašnjih faktora, kao što su brzina i pravac vjetra, temperatura i prije svega, jačina vjetra i apsorpcija buke u vazduhu (u zavisnosti od pritiska, temperature, relativne vlažnosti, frekvencije buke), reljefa zemljišta i količine i tipa vegetacije. Očekuje se da će se povećani nivo buke registrovati na udaljenjima do 55m od lokacije na kojoj se izvode radovi. Imajući u vidu okruženje projekta, možemo konstatovati da ljudi u okolnim objektima tokom izvođenja radova neće biti značajno izloženi povećanju nivoa buke. Najveći nivo buke se može očekivati u fazi zemljanih iskopa i u toku pripremnih i radova na betoniranju objekta.

Iz tehničkog opisa izgradnje i opisa funkcionisanja projekta, može se zaključiti da značajnih ugrožavajućih otpadnih materija nema.

U fazi izgradnje objekta može doći do vibracija na mikrolokaciji - mjestu rada mašina ali je njihov uticaj zanemarljiv .

U toku eksploatacije neće doći do stvaranja vibracija, toplote ili zračenja koji mogu uticati na zdravlje ljudi.

Na uticaj buke u toku funkcionisanja projekta, posebno je važno obratiti pažnju iz razloga što je Nosilac projekta planirao proizvodnju u jednoj smjeni. Ostali uticaji: vibracije, emisije zagađujućih materija, toplote i svi vidovi zračenja, neće imati uticaja na zdravlje ljudi i migracije stanovništva.

Na samoj lokaciji biće zapošljen određen broj ljudi, a normalno funkcionisanje poslovnog objekta neće imati negativan uticaj na njihovo zdravlje. Zapošljavanjem određenog broja radnika na novootvorenim radnim mjestima, predmetni projekat u toku funkcionisanja će imati određeni doprinos upošljavanju lokalnog stanovništva.

Vibracije

U toku izgradnje

Uzimajući u obzir vrstu djelatnosti i opremu koja će se koristiti prilikom njegove izgradnje postojeće vibracije usljed rada građevinskih mašina i kretanja kamiona, ali će taj uticaj ka okruženju biti neznatan. Emitovanje vibracija ka okruženju biće privremenog karaktera i nestaće sa završetkom izgradnje objekta.

U toku eksploatacije

S obzirom na vrstu djelatnosti i opremu koja će se koristiti u predmetnom objektu tokom eksploatacije, emitovanje vibracija iz predmetnog objekta ka okruženju će biti jako malo. Investitor će koristiti modernu opremu i izolacije, radne operacije će se izvoditi u planiranim intervalima. S obzirom na lokaciju pogona odnosno da se isti nalazi u ruralnoj zoni (slabo naseljenoj), procjena je da isti neće imati negativan uticaj na okruženje.

Toplota i zračenje

U toku izgradnje

Prilikom rada različitih mašina pri izgradnji objekta dolazi do neznatnog emitovanja toplote. Dakle u okolinu se neće emitovati toplota koja bi mogla izazvati štetna dejstva.

U toku eksploatacije

Djelatnost kojom će se baviti ovaj objekat je takva da u toku rada objekta ne postoji velika mogućnost emitovanja toplote ka okolini. Obzirom na vrstu djelatnost uopšte, zračenje koje se emituje iz predmetnog objekta je zanemarljivo.

Moguće emisije zagađujućih materija u fazi izgradnje projekta (prašina i druge zagađujuće materije) nisu toliko velike da bi mogle negativno ugroziti stanovništvo, iako se najbliži objekti nalaze na rastojanju oko 150m od lokacije, imajući u vidu da su uticaji ograničenog vremenskog trajanja, odnosno do završetka izgradnje objekta.

Vrednovanjem uticaja može se konstatovati da će uticaj izgradnje objekata na stanovništvo biti lokalnog karaktera, povremen, a sa aspekta inteziteta mali, dok uticaja na stanovništvo u toku eksploatacije objekta u normalnim uslovima korišćenja objekta neće biti.

7.5. Uticaj na ekosisteme i geologiju

U toku izgradnje

U toku izgradnje objekta neće biti negativnih uticaja na biljni i životinjski svijet okolnog područja.

Nema biljnih i životinjskih vrsta koje bi trebalo zaštititi. Lokacija objekta ne pokriva nalazišta minerala, paleontoloških i mineraloških pojava koje su ili bi trebalo biti zaštićene.

U toku eksploatacije

Prilikom funkcionisanja objekta, isti neće imati negativan uticaj na biljne i životinjske vrste i njihova staništa. Kako je utvrđeno nema biljnih i životinjskih vrsta koje bi trebalo zaštititi, tako da u toku eksploatacije ovog objekta neće biti uticaja na ekosisteme. Na lokaciji nema nalazišta mineralnih sirovina, pa se ne može govoriti o gubitku i oštećenju geoloških, paleontoloških i geomorfoloških osobina terena.

7.6. Namjena i korišćenje površina

Predmetna lokacija projekta nije ranije korišćena ni u kakve svrhe. Odlukom Sekretarijata za uređenje prostora i zaštitu životne sredine opštine Rožaje, donijeto je rješenje kojim se odobrava Investitoru obavljanje navedene djelatnosti.

Površina na kojoj se realizuje objekat je trajno namijenjena svrsi objekta i ista nije u funkciji prvobitne namjene.

Takođe, planirani projekat neće imati uticaja na namjenu i korišćenje površina oko lokacije objekta, niti će imati uticaj na upotrebu poljoprivrednog zemljišta, jer je eksploatacija objekta ograničena samo na predmetnu lokaciju.

U toku eksploatacije objekta (u normalnim uslovima) neće se vršiti emisija zagađujućih supstanci, kao ni supstanci koje bi zagadile zemljište i vode, te neće biti uticaja projekta na korišćenje prostora oko lokacije objekta.

7.7. Uticaj na komunalnu infrastrukturu

U toku izgradnje

Tokom same izgradnje objekta, Investitor je dužan da se pridržava planskih dokumenata, poštujući zakonsku regulativu, koristeći električnu energiju i vodu u skladu sa propisima, i odlazući otpad na već opisan i pravilnicima određen način. U tom slučaju neće doći do uticaja na komunalnu infrastrukturu u toku njegove izgradnje.

U toku eksploatacije

Predmetni objekat je lociran u ruralnoj zoni. Do predmetne lokacije dolazi se skretanjem sa magistralnog putog pravca Rožaje - Berane. Sa magistralnog putnog pravca skreće se na

pristupnu saobraćajnicu koja vodi do predmetne lokacije, tako da ne može doći do negativnih posljedica po saobraćaj.

Objekat će biti priključen na elektro mrežu u skladu sa uslovima koje je ranije propisala nadležna elektrodistribucija, bez uticaja na životnu sredinu.

Sanitarno fekalne otpadne vode iz sanitarnih čvorova će se odvoditi u vodonepropusnu septičku jamu, koja će se povremeno prazniti od nadležnog subjekta u skladu sa potpisanim Ugovorom. Tehnološki otpadne vode će prečišćavati prolaskom kroz separator ulja i masti prije ispuštanja na zelene površine i u upojni bunar. U dijelu tehničkog opisa je detaljno obrađen način vodosnadbijevanja objekta sa predviđenom potrošnjom vode. Objekat neće svojom potrošnjom uticati na vodosnadbijevanje.

U procesu proizvodnje pojavljuju se sledeće vrste otpada: drvenasti materijali (ostaci od rezanja drvenih ploča i pločastih materijala, iverice, medijapana itd.) , komunalni otpad i već pomenuti otpad iz komore za lakiranje. Osim ovih vrsta otpada, u manjoj količini može se javiti i ambalažni otpad (ostaci od streč folije, traka za pakovanje) kojom se umotavaju elementi proizvedenog namještaja.

Sav drvenasti otpad smješta se u posebne vreće i kao takav se može koristiti kao sekundarna sirovina i smatra se da je inertni materijal. Pošto se radi o otpadu koji nije toksičan, neće biti potrebno njegovo specijalno zbrinjavanje. Otpad iz komore za lakiranje preuzimaće ovlašćena institucija i odvoziti isti na dalji tretman u skladu sa zakonskim procedurama.

Količina streč folije je takođe zanemarljiva u odnosu na kapacitet proizvodnje.

Ovaj otpad će se uklanjati sa lokacije u skladu sa propisima od strane nadležnog komunalnog preduzeća na mjesto njegovog deponovanja, pa se može zaključiti da predmetni objekat sa predviđenim načinom odstranjivanja otpada neće doprinijeti stvaranju otpada u okolini.

Na osnovu procjene uticaja može se konstatovati da predmetni objekat u toku njegove eksploatacije u normalnim uslovima korišćenja neće imati negativan uticaj na komunalnu infrastrukturu.

7.8. Uticaj na zaštićena prirodna i kulturna dobra i njihovu okolinu, karakteristike pejzaža

Imajući u vidu vrstu objekta, kao i to da uzoni lokacije i u njenoj blizini nema područja koja su zaštićena kada su u pitanju nepokretna kulturna dobra i dobra iz kulturno istorijske baštine može se konstatovati da uticaj realizacije izgradnje i eksploatacije objekta na njih ne postoji. Prilikom funkcionisanja projekta, s obzirom na veličinu objekta i uređenje prostora, izgradnjom predmetnog objekta neće doći do narušavanja pejzažnog ambijenta.

U blizini predmetnog objekta, nalazi se objekat slične namjene (brenta), mnogo manjeg kapaciteta, pa se može zaključiti da nema mogućnosti za značajnije kumulativne efekte ovog projekta sa drugim.

8. OPIS MJERA ZA SPREČAVANJE, SMANJENJE ILI OTKLANJANJE ŠTETNIH UTICAJA

Mjere zaštite od mogućeg negativnog uticaja usled izgradnje i funkcionisanja predmetnog projekta, Nosioca projekta, predstavljaju najznačajniji dio Elaborata jer omogućavaju nadležnom inspeksijskom organu kontrolu nad realizacijom projekta i eventualnu intervenciju u slučaju nepridržavanja definisanih zakonskih obaveza i mjera zaštite životne sredine od strane Nosioca projekta.

Prilikom funkcionisanja predmetnog objekta ne dolazi do zagađenja životne sredine. Pri normalnom funkcionisanju, pogon za proizvodnju namještaja ni na koji način ne zagađuje vodu, vazduh ili zemljište. U manjoj mjeri i u ograničenom prostoru mogu se javiti buka i vibracije, usled rada postrojenja, ali je taj uticaj ograničen i privremenog karaktera. Konačno, može se zaključiti da tokom normalnog rada, pogon za proizvodnju namještaja ni na koji način ne ugrožava životnu i tehničku sredinu.

Prilikom funkcionisanja projekta predmetnog objekta, u cilju obezbjeđivanja optimalnog rada, zaštite životne sredine i zdravlja ljudi od eventualnog štetnog uticaja ovog zahvata, neophodno je sprovesti mjere u cilju spriječavanja ili eliminisanja mogućeg zagađenja.

U cilju zaštite životne sredine neophodno je pridržavati se važećih zakonskih propisa i normativa, pa su izdvojene mjere zaštite koje su predviđene tehničkom dokumentacijom, kao i mjere zaštite koje je neophodno dodatno sprovesti u cilju smanjenja mogućeg negativnog uticaja izgradnje i funkcionisanja predmetnog projekta na najmanju moguću mjeru.

Nosiocu projekta se nalaže da se tokom funkcionisanja projekta izbjegne ili na najmanju mjeru svede ugrožavanje i oštećenje prirode, shodno Zakonu o zaštiti prirode („Službeni list CG”, br. 54/16 i 18/19).

Sprečavanje, smanjenje i otklanjanje štetnih uticaja sagledano je preko mjera zaštite predviđenih tehničkom dokumentacijom, zakonima i drugim propisima, mjera zaštite predviđenih prilikom izgradnje objekta, mjera zaštite utoku eksploatacije objekta i mjera zaštite u akcidentu.

8.1. Mjere zaštite predviđene zakonima i drugim propisima

Projekat Poslovnog objekta - pogona za proizvodnju namještaja mora se planirati, projektovati i graditi na način kojim se:

- obezbjeđuje njegovo normalno funkcionisanje i
- smanjuje potencijalni uticaj na stanje životne sredine na lokaciji i njenom okruženju.

Opšte mjere zaštite uključuju sve one mjere zaštite životne sredine koje su predviđene zakonima i drugim propisima koje je neophodno ispoštovati pri izgradnji objekta uz preduzimanje svih potrebnih aktivnosti koje su u skladu sa opštom globalnom strategijom na očuvanju i unapređenju životne sredine.

U tom smislu neophodno je :

- S obzirom na značaj projekta, kako u pogledu njegove sigurnosti tako i u pogledu zaštite ljudi, prilikom projektovanja i izgradnje objekta potrebno je pridržavati se svih važećih zakona i propisa koji regulišu predmetnu problematiku.

- Ispoštovati sve regulative (domaće i Evropske) koje su vezane za granične vrijednosti intenziteta određenih faktora kao što su zagađenje vazduha, voda, nivoa buke, uticaj projekta na floru i faunu i dr. Mjere zaštite treba da određene uticaje dovedu na nivo dozvoljenog intenziteta u okviru konkretnog planiranog projekta.
- Obezbijediti određeni nadzor prilikom izvođenja radova radi kontrole sprovođenja propisanih mjera zaštite od strane stručnog kadra za sve faze.

U administrativne mjere zaštite ubrajamo sve one aktivnosti koje treba preuzeti da se kasnije ne dese određene pojave koje mogu ugroziti željena očekivanja i zakone.

U ove mjere zaštite spadaju sledeće:

- sankcionisati moguću individualnu izgradnju u neposrednom okruženju koji nijesu u skladu sa planskom dokumentacijom,
- obezbijediti instrumente, u okviru ugovorne dokumentacije koju formiraju investitor i izvođač o neophodnosti poštovanja i sprovođenja propisanih mjera zaštite.

Mjere zaštite predviđene prilikom izgradnje objekta

Mjere zaštite životne sredine u toku izgradnje objekata obuhvataju sve mjere koje je neophodno preduzeti za dovođenje kvantitativnih negativnih uticaja na dozvoljene granice, kao i preduzimanje mjera kako bi se određeni uticaji sveli na minimum:

- Prije početka radova svako gradilište mora biti obezbijeđeno od neovlašćenog pristupa i prolaza svih lica, osim radnika angažovanih na izvođenju radova, lica koja vrše nadzor, lica koja vrše inspeksijski nadzor i predstavnika investitora.
- Izvođač radova je obavezan da uradi poseban Elaborat o uređenju gradilišta i radu na gradilištu, sa tačno definisanim mjestima o skladištenju i odlaganju materijala kojiće se koristiti prilikom izvođenja radova, da obezbijedi sigurnost radnika, odvijanje saobraćaja, kao i zaštitu neposredne okoline gradilišta.
- Izvođač radova je dužan organizovati postavljanje gradilišta tako da njegovi privremeni objekti, postrojenja, oprema itd. ne utiču na treću stranu.
- U toku izvođenja radova obezbijediti nadzor svih faza. U toku izvođenja radova na iskopu potreban je i geotehnički nadzor, radi usklađivanja geotehničkih uslova sa realnim stanjem u geotehničkim sredinama.
- Tokom izvođenja radova održavati mehanizaciju: građevinske mašine i vozila u ispravnom stanju, sa ciljem maksimalnog smanjenja buke, kao i eliminisanja mogućnosti curenja nafte, derivata i mašinskog ulja.
- Sve građevinske mašine i prevozna sredstva moraju biti opremljena protivpožarnim aparatima, a brzina saobraćaja prema objektu mora se ograničiti na 10 km/h, a i manje ako se to zahtijeva.
- Izvođač radova je obavezan da izvrši pravilan izbor građevinskih mašina sa emisijom buke i vibracijama, koje ne prelaze dozvoljene vrijednosti pri radu u životnoj sredini tj. građevinska mehanizacija koja će biti angažovana na izvođenju projekta treba da zadovolji Evropske standarde za vanputnu mehanizaciju (EU Stage III B i Stage IV iz 2006. odnosno 2014. god.) prema Direktivi 2004/26/EC). Osim ovih mjera da bi ograničili mogući negativan uticaj buke na zdravlje ljudi u zoni uticaja u toku izgradnje radno vrijeme izvođača biće ograničeno na dnevno radno vrijeme. Izvođač mora preduzeti sve opravdane mjere da minimizuje uticaj buke i vibracija i mora se pridržavati svih zakonskih zahtjeva vezano za zaposlene radnike, okolno stanovništvo i faunu u zoni uticaja prilikom izvođenja građevinskih radova.

- Ukoliko se u toku izvođenja radova naiđe na prirodno dobro za koje se pretpostavlja da ima svojstva prirodnog spomenika, geološko-paleontološkog ili mineraloškopetrografskogporijekla, izvođač je dužan da o tome obavijesti Zavod za zaštitu spomenika Crne Gore i preduzme sve mjere obezbjeđenja prirodnog dobra, do dolaska ovlaštenog lica.
- Određenu količinu zemlje iz iskopa koristiti za nasipanje i nivelaciju terena, a višak transportovati na lokaciju koju odredi nadležni organ lokalne uprave. Strogo je zabranjeno odlagati višak materijala iz iskopa u korita rijeka, obale rijeka i na poljoprivredno zemljište.
- Za vrijeme vjetra i sušnog perioda redovno kvasiti materijal iz iskopa, radi redukovanja prašine.
- Materijal iz iskopa pri transportu treba da bude pokriven.
- Redovno prati točkove na vozilima koja napuštaju lokaciju, kao i ulice kojima se vrši transport iskopanog materijala.
- Na gradilištu objekta tamo gdje ne postoji drugo rješenje treba izgraditi sanitarni čvor u vidu montažnih PVC tipskih higijenskih toaleta i locirati ih na mjestima dovoljno udaljenim od ostalih objekata.
- Sav otpad, koji će se javiti u fazi realizacije projekta, kontrolisano skupljati na predviđenoj lokaciji, odvojeno po vrstama građevinskog otpada u skladu sa katalogom otpada, odakle ga nadležno preduzeće treba transportovati na za to predviđenu lokaciju.
- Obezbijediti dovoljan broj mobilnih kontejnera, za prikupljanje čvrstog komunalnog otpada sa lokacije gradilišta i obezbijediti odnošenje i deponovanje prikupljenog komunalnog otpada u dogovoru sa nadležnim komunalnim preduzećem.
- Slobodne površine na lokaciji oko objekta kultivisati prema projektu uređenja prostora, što podrazumijeva sadnju bilja koje je karakteristično za posmatrano područje.
- U slučaju prekida izvođenja radova, iz bilo kog razloga, potrebno je obezbijediti gradilište do ponovnog početka rada.

Mjere zaštite u toku eksploatacije objekta

U analizi mogućih uticaja konstatovano je da u toku eksploatacije objekata neće biti većih uticaja na životnu sredinu, tako da nema potrebe za preduzimanjem većeg broja mjera zaštite. U tom smislu potrebno je:

- Redovna kontrola realizovanog projektnog rješenja, kao i redovna kontrola ponašanja materijala koji je korišćen za izgradnju predmetnog objekta.
- Redovna kontrola ispravnosti svih instaliranih postrojenja i postrojenja sa otprašivačima.

8.2 Mjere zaštite u slučaju akcidenta

Akcident u toku izgradnje objekta može da se pojavi usljed procurivanja ulja i goriva iz građevinske mehanizacije, a u toku eksploatacije usljed kvara na filtarskom postrojenju u komori za lakiranje . Mjere zaštite životne sredine u toku akcidenta pri izgradnji i eksploataciji objekta, obuhvataju sve one mjere koje je neophodno preduzeti da se akcident ne desi, kao i preduzimanje mjera kako bi se uticaj u toku akcidenta ublažio.

Mjere zaštite od prosipanja goriva i ulja

U mjere zaštite spadaju:

- Izvođač radova je obavezan da izvrši pravilan izbor građevinskih mašina u pogledu njihovog

kvaliteta - ispravnosti.

- Za sva korišćena sredstva rada potrebno je pribaviti odgovarajuću dokumentaciju o primjeni mjera i propisa tehničke ispravnosti vozila.

- Tokom izvođenja radova održavati mehanizaciju (građevinske mašine i vozila) u ispravnom stanju, sa ciljem eliminisanja mogućnosti curenja nafte, derivata i mašinskog ulja u toku rada.

- U koliko dođe do prosipanje goriva i ulja iz mehanizacije u toku izgradnje objekta neophodno je zagađeno zemljište skinuti, skladištiti ga u zatvorena burad, u zaštićenom prostoru lokacije, shodno Zakon o upravljanju otpadom ("Sl. list CG" br. 64/11) i zamijeniti novim slojem.

Mjere zaštite u toku proizvodnje

Moguće akcidentne situacije su kvar na filtarskom postojenju i pojava požara.

Usled kvara na filtarskom postrojenju može doći do povećane emisije čestica boja i lakova iz proizvodnog procesa, što bi se negativno odrazilo na kvalitet vazduha na lokaciji i okruženju. Redovnim održavanjem sistema ventilacije tj. redovnom zamjenom suvih filtera osigurava se minimalna emisija čestica boja i lakova.

Mjere zaštite nalažu redovnu kontrolu ispravnosti filtarskog postrojenja.

Mjere zaštite od požara

U okviru objekta za proizvodnju namještaja, teorijski mogući udes nastaje:

- usled paljenja drveta kao sirovine na skladištu i izazivanje požara
- usled paljenja drvene prašine i izazivanje požara i eksplozije

Drvo kao čvrsti gorivi materijal je zapaljiv materijal. Njegova zapaljivost zavisi od brojnih faktora koji utiču na tok sagorijevanja. Najbitniji faktori sagorijevanja su vrsta drveta, veličina komada, obrađenost površine i sadržaj vlage. Tvrdo i zapreminski teže drvo teže će se zapaliti nego meko i lako drvo. Manji komadi drveta lakše se pale od većih komada, a komadi drveta čija je površina hrapava, lakše se pale nego komadi sa uglačanom površinom. Vlažno drvo teže sagorijeva od osušenog drveta.

U procesu proizvodnje namještaja, operacije kao što su raskrajanje (sječanje), bušenje, brušenje i kantovanje pločastih materijala (iverica, medijapan/MDF, masiv) generišu znatne količine drvene prašine, piljevine i opiljaka. Poseban izazov predstavlja obrada medijapana (MDF-a) i proces brušenja, gdje nastaje ekstremno fina i suspendovana prašina.

Za odvajanje i sakupljanje nastale prašine predviđen je centralni ili lokalni sistem mehaničke aspiracije (otprašivanja) koji funkcioniše na sljedeći način:

- Zahvat na mjestu nastanka: Sve mašine (raskrajači, tiplarice, brusilice, kantarice) opremljene su namjenskim usisnim haubama i oklopima koji se nalaze direktno uz rezne alate (pile, glodala, brusne trake). Na ovaj način se prašina zahvata odmah na izvoru, sprečavajući njeno širenje u radnu sredinu.
- Cijevni razvod: Kroz sistem glatkih, antistatičkih metalnih cijevi, pod dejstvom snažnog potpritiska koji generiše glavni ventilator, mješavina vazduha i piljevine se transportuje van proizvodne hale do filterskog postrojenja.

- Filterska jedinica (Ciklon / Vrećasti filteri):

- *Gruba separacija:* Vazduh prvo prolazi kroz centrifugalni odvajač (ciklon) gdje se uslijed inertnosti veće čestice (piljevina i krupniji opiljci) odvajaju i padaju na dno.

-*Fina separacija:* Nakon ciklona, vazduh prolazi kroz vrećaste otprašivače (filter-vreće) sa automatskim sistemom otresanja (mehaničkim ili putem komprimovanog vazduha). Ovi filteri zadržavaju najfiniju prašinu (PM čestice), a prečišćeni vazduh se reemituje u atmosferu ili vraća u halu tokom zimskog perioda radi uštede energije.

Skladištenje otpada: Odvojena prašina i piljevina se automatski (pužnim transporterima ili slobodnim padom) odlažu u zatvorene silose, bunkere ili namjenske nepropusne vreće, čime se sprečava sekundarna emisija u životnu sredinu.

Drvena prašina (naročito suva prašina od iverice i MDF-a), kao i prisustvo zapaljivih organskih rastvarača u zoni lakiranja, predstavljaju visoki rizik od izbijanja požara i formiranja eksplozivne atmosfere (ATEX zone).

Zbog toga se u Elaboratu moraju definisati striktno preventivne, organizacione i tehničke mjere zaštite od požara:

- Režim "čiste hale" (Preventivno čišćenje): Zabranjeno je taloženje drvene prašine po podu, mašinama, gredama i kablovskim trasama u hali. Prašina na podu predstavlja sekundarni eksplozivni rizik (ako primarna eksplozija podigne nataloženu prašinu u vazduh, nastaje razorna sekundarna eksplozija). Čišćenje vršiti isključivo industrijskim usisivačima (zabranjeno je izduvavanje komprimovanim vazduhom).
- Stroga zabrana pušenja, zavarivanja ili korišćenja otvorenog plamena u proizvodnom pogonu bez posebnog odobrenja i preduzimanja bezbjednosnih mjera.
- Objekat mora biti opremljen funkcionalnom hidrantskom mrežom (unutrašnjom i spoljašnjom), odgovarajućim brojem ručnih aparata za gašenje požara (prah - S aparati za drveni pogon, i CO₂ aparati za elektro-ormare i zonu lakiranja), kao i sistemima za ranu detekciju (javljači dima i požara).

Požar, kao elementarna pojava dešava se slučajno, praktično može da nastane u bilo kojem dijelu predmetnog objekta, a njegove razmjere, trajanje i posljedice ne mogu se unaprijed definisati i predvidjeti.

Do požara u objektu može doći usljed:

- upotrebe otvorenog plamena (pušenje i sl.),
- neispravnost ili preopterećenje električnih uređaja i instalacija,
- upotrebe rešoa, grijalica i drugih grejnih tijela sa užarenim površinama,
- držanje i smještaj materijala koji su skloni samozapaljenju, i namjerno podmetanje i sl.

Pojava požara u objektu zavisno od njegove razmjere prije svega može ugroziti bezbjednost ljudi u objektu, dovesti do oštećenja objekta i negativno uticati na životnu sredinu, a prije svega na kvalitet vazduha.

Stepen otpornosti objekta na požar određuje se u skladu sa standardima i prikazuje se u Elaboratu zaštite od požara. Sa druge strane u objektu će biti ugrađen sistem za zaštitu od požara. Takođe pristupna saobraćajnica objektu omogućava nesmetan pristup vatrogasnim jedinicama do objekta.

Mjere koje se preduzimaju kako bi se preventivno djelovalo na zagađenje okoline, kada je u pitanju pojava požara su sljedeće:

- Kao primarnu preventivnu mjeru neophodno je primijeniti racionalna projektantska rješenja, koja obezbjeđuju veći stepen sigurnosti ljudi i materijalnih dobara. Osnovni koncept svakog projektanta sadrži stav, da je u toku požara iz objekta najbitnije izvršiti blagovremenu i sigurnu evakuacija ugroženih osoba, a sam objekat tretirati u drugom planu, imajući u vidu da se on može obnoviti.
- Izraditi procjenu ugroženosti od požara.
- Osigurati protivpožarna sredstva prema elaboratu i ostale mjere predviđene elaboratom i procjenom.

Sa stanovišta zaštite od požara, u razmatranje se prije svega uzimaju sljedeće činjenice:

- sprječavanje nastanka požara – primjenom "aktivnih" ili "primarnih" mjera,
- gašenje požara u ranoj-početnoj fazi,
- predvidjeti bezbjednu evakuaciju ugroženih osoba i vrijedne opreme,
- gašenje i lokalizacija požara i
- očuvanje integriteta i stabilnosti objekta.

Sprječavanje nastanka požara u objektu najefikasnije se vrši primjenom negorivih materijala u elementima njegove konstrukcije gdje je god to moguće. U tom smislu treba izvršiti zamjenu materijala koji je lakše zapaljiv ili ima veću toplotnu moć, sa materijalom koji ima manju temperaturu paljenja i manju toplotnu moć. U aktivnu mjeru takođe spada i smanjenje ukupne količine masenog požarnog opterećenja u objektu, čime se smanjuje temperatura termičkih procesa, žarište požara, temperatura plamena i iskri itd, a takođe treba voditi računa da izvor toplote ne bude u blizini gorivih predmeta.

Gašenje pilot (malog – početnog) plamena koji je nastao nakon gubitka kontrole nad vatrom je moguće priručnim sredstvima, nekada čak i gašenjem običnom cipelom po žarištu požara. Za kontrolu požara dok je u početnoj fazi i njegovu ranu likvidaciju najbolje je rješenje koristeći mobilne aparate za gašenje koji mogu koristiti sva lica (čak i djeca, stari i iznemogli) itd.

Ukoliko se požar nije uspio ugasi jednim "S" ili "CO₂" aparatom, već se otrgao kontroli potrebno je sprovesti veću intervenciju – gašenju treba da pristupi veći broj lica sa više opreme (aparata za početno gašenje i unutrašnjom hidrantskom mrežom). Nakon toga se može početi i sa evakuacijom, imajući u vidu da jedan broj lica nije vičan stručnoj intervenciji, pa u mnogim slučajevima oni svojom panikom ometaju intervenciju. Da bi se obezbijedila efikasna evakuacija potrebno je obezbijediti integritet konstrukcije na putnim komunikacijama i ambijentne karakteristike ispod faktora opasnosti u vremenu evakuacije.

Gašenje požara treba da pruži izgled na uspjeh i kada je žarište veliko i nekoliko desetina m².

Postupak gašenja sprovodi se po sljedećim fazama:

I – faza;

Podrazumijeva isključenje električne energije i pristup gašenju požara ručnim aparatima ili vodom iz hidrantske mreže, ako materija koja gori to dozvoljava.

Za korišćenje aparata za početno gašenje požara tipa "S" od 9 kg potrebno je obaviti radnje sljedećim redoslijedom:

- ✓ u što kraćem vremenskom periodu obezbijediti aparat do mjesta požara,
- ✓ izvući osigurač pokretne ručice na ventilu aparata,
- ✓ dlanom udariti pokretnu ručicu na ventilu aparata,
- ✓ sačekati 5 sekundi, i

✓ okrenuti mlaznicu prema požaru i pritisnuti pokretnu ručicu do kraja.

Vrijeme djelovanja je 18 sekundi, a domet mlaza iznosi 4 m.

Za korišćenje aparata za početno gašenje požara tipa "CO2" od 5 kg potrebno je obaviti radnje sljedećim redoslijedom:

✓ u što kraćem vremenskom periodu obezbijediti aparat na mjesto požara,

✓ otvoriti ventil do kraja, i

✓ okrenuti mlaznicu prema požaru.

Vrijeme djelovanja je 6 sekundi a domet mlaza iznosi 4 m.

✓ obavijestiti vatrogasnu jedinicu, i

✓ obavijestiti pripadnike Ministarstva unutrašnjih poslova, a po potrebi hitnu medicinsku službu.

II – faza;

Nastupa kada se primijenjenim postupcima i radnjama u prvim stepenom nije uspio ugaziti požar. Dolaskom pripadnika vatrogasne jedinice oni preuzimaju ulogu rukovodjenja akcijom gašenja, sprovodeći neophodne poteze i radnje. Svi prisutni su podređeni komandi rukovodioca akcije gašenja, slijede njegova uputstva i ne smiju se preduzimati samovoljne akcije i radnje.

III – faza;

Ovaj stepen nastupa kod požara većeg intenziteta tj. kada prethodnim postupcima nije došlo do njegove likvidacije. Rukovodilac akcije gašenja putem radio-veze obavještava vatrogasnu jedinicu i svoje pretpostavljene, tražeći pojačanje u ljudstvu i tehnicu. Do dolaska pojačanja a po potrebi i drugih spasilačkih ekipa nastoji se ne dozvoliti da se požar dalje širi, koristeći raspoloživa protivpožarna sredstva i opremu. Po dolasku komandira ili njegovog zamjenika, rukovodilac akcije gašenja upoznaje svoje pretpostavljene o trenutnoj situaciji, a oni nakon toga preduzimaju komandu i rukovode akcijom gašenja. Svi izvršiocu su tada pod njegovim komandom, samostalno ne preduzimaju akcije a oni su odgovoran za sve radnje do konačne likvidacije požara.

Međutim, imajući uvidu da će se novoizgrađeni objekat graditi od materijala koji nijesu lako zapaljivi i da se u njemu neće odvijati procesi koji koriste lakozapaljive i opasne supstance to je vjerovatnoća pojave požara minimalna.

Mjere koje se odnose na nosioca projekta:

1. Nosilac projekta je dužan da vatrogasnu opremu održava u ispravnom stanju i da zaposlene upozna sa njihovim korišćenjem.

2. U slučaju akcidentnih situacija obaveza je Nosioca projekta da izvrši sanaciju i remedijaciju terena i dovede ga u prvobitno stanje.

Kombinacijom kontinualnog odvajanja prašine na mjestu njenog nastanka, upotrebom opreme u ATEX/S-izvedbi, pravilnim uzemljenjem i strogim održavanjem higijene radnog prostora, rizik od nastanka požara i eksplozije svodi se na najmanju tehnički moguću mjeru.

Mjere zaštite od zemljotresa

Na stabilnost objekta veliki negativan uticaj može imati jak zemljotres, čija se pojava, snaga i posljedice koju mogu nastati ne mogu predvidjeti. Područje predmetne lokacije pripada VII

stepeni MCS (Merkali – Kankani – Zibergove) skale, zato izgradnja i eksploatacija objekta mora biti u skladu sa važećim propisima i principima za aseizmičko projektovanje i građenje i u skladu sa članom 67 Zakona o planiranju prostora i izgradnji objekata ("Sl. list CG" br. 64/17, 44/18, 63/18 i 11/19, 082/20).

8.3. Planovi i tehnička rješenja zaštite životne sredine (recikaza, tretman, dispozicija otpadnih materija, rekultivacija, sanacija i drugo...)

Mjere za sprječavanje zagađenje vode

U toku funkcionisanja projekta koristiće se određene količine vode, za ličnu upotrebu radnika i održavanje prostora. Pri tome se stvaraju otpadne (sanitarne i fekalne) vode. Predviđeno je da se fekalna kanalizacija iz objekta se odvodi do revizionog šahta odakle se priključuje na septičku jamu sa povremenim režimom pražnjenja.

Za potrebe evakuacije atmosferskih voda predviđeno je prikupljanje atmosferskih voda sakrovnih površina koje slivanjem dospijevaju na kolsku površinu, odakle se odvede preko slivnih rešetki i separatora masti u upojni bunar, što je detaljno obrađeno u grafičkom djelu dokumentacije Projekta vodovoda i kanalizacije. Izabrani separator zadovoljava uslove Pravilnika. Ovo ukazuje da neće doći do upuštanja neprečišćenih otpadnih voda u podzemlje, tako da ovo predstavlja najznačajniju mjeru u cilju zaštite podzemnih voda. Separator će se periodično čistiti od strane ovlašćene organizacije.

Prilikom tehnološkog postupka u samom proizvodnom pogonu nema stvaranja tehnoloških otpadnih voda.

Mjere zaštite nalažu redovno čišćenje separatora masti i ulja, kao i redovno pražnjenje septičke jame od strane ovlašćenog komunalnog preduzeća.

Mjere za sprječavanje zagađenje vazduha

Zagađenje vazduha se može javiti ispuštanjem dimnih gasova kroz dimnjak, koji nastaju sagorijevanjem drvene mase u kotlu, predviđenom za stvaranje struje toplog vazduha za sušenje piljevine u bubnju sušare. Iz tog razloga je predviđeno korišćenje suve drvene mase kao gorivo u kotlu, koja ima dobro sagorijevanje i u dozvoljenim granicama emisiju štetnih materija u dimnim gasovima.

S obzirom da se u procesu proizvodnje namještaja, u tehnološkim fazama rezanja, brušenja i bušenja pločastog materijala stvara određena količina drvene prašine, štetno dejstvo se može javiti samo u slučaju kvara ciklonskog postrojenja sa otprašivačima. Mjere koje se moraju preduzeti su:

- Kontinuirane kontrole ispravnosti ciklona i sistema za otprašivanje, čime će se mogućnost štetnog dejstva svesti na minimum.
- Tokom rada postrojenja neophodna je stalna kontrola procesa, odnosno održavanje opreme u ispravnom stanju sve sa ciljem eliminisanja mogućih akcidentnih situacija.
- Ukoliko dođe do kvara na postrojenju za otprašivanje, proizvodnju treba obustaviti i sistem staviti van funkcije do momenta njegove popravke ili zamjene.

Što se tiče komore za lakiranje, detaljan opis je dat u poglavlju 3-Opis projekta, tako da mjere koje se moraju preduzeti su:

- redovna kontrola i zamjena zaprljanih filtera štetan uticaj svodi na minimum

Mjere za sprječavanje zagađenje zemljišta

U toku funkcionisanja projekta neće doći do zagađenja zemljišta, s obzirom da osnovnu ulaznu sirovinu čine drvo-prirodni materijal, pločasti materijali koji ne može uzrokovati bilo kakav negativan uticaj na zemljište. Taloženje prašine na zemljištu van pogona je vrlo malo

vjerovatno, što proizilazi iz činjenice da se tehnološki proces odvija u objektu tj. proizvodnom pogonu.

Mjere za sprječavanje stvaranje otpada

S obzirom na vrstu djelatnosti - prerada drvne sirovine, u toku funkcionisanja projekta javljaju se slijedeće vrste otpada: čvrsti komunalni, ambalažni otpad, uglavnom neopasni. Otpadni materijal koji nastaje mora se odlagati na mjesto privremenog odlaganja u radnim prostorijama, a zatim se otpad po vrsti odlaže na odgovarajuće mjesto. Nastali otpad će zbrinjavati komunalno preduzeće opštine Rožaje, shodno Pravilniku o načinu vođenja evidencije otpada i sadržaju formulara o transportu otpada ("Sl. list CG" br.050/12) obaveza proizvođača i sakupljača je vođenje evidencije o vrsti i količini otpada.

Nastali otpad u komori za lakiranje (suvi filteri, krpe zaprljane bojom ili lakom) tretiraju se kao opasni otpad, Investitor će sklopiti ugovor i predavati ovlaštenom preduzeću koji takav otpad dalje tretira u skladu sa zakonskim procedurama.

Mjere za sprječavanje stvaranja buke

Predmetni objekat se nalazi u ruralnoj zoni sa malom gustom naseljenosti. Buka koja se stvara usled rada postrojenja za proizvodnju namještaja i rada transportnih sredstava za manipulaciju unutar objekta, procjenjuje se da neće ometati mir i odmor u najbližim objektima za stanovanje. Buka nastala usled rada motornih vozila za prevoz sirovine i gotovog proizvoda na pristupnoj saobraćajnici i platou ispred objekta, ne smije preći propisane granične vrijednosti nivoa buke u zoni sa kojom se graniči (Pravilnik o graničnim vrijednostima buke u životnoj sredini, načinu utvrđivanja indikatora buke i akustičnih zona i metodama ocjenjivanja štetnih efekata buke ("Sl. list CG", br. 60/11). Rad motornih vozila za prevoz je periodičnog karaktera (po potrebi), pa se procjenjuje da nastala buka neće imati negativan efekat. Ipak ostaje preporuka da se vrši periodično mjerenje buke (trogodišnje).

8.4. Druge mjere koje mogu uticati na sprječavanje ili smanjenje štetnih uticaja na životnu sredinu

Objekat je projektovan u skladu sa urbanističko-tehničkim uslovima i projektnom dokumentacijom koja je tretirala sve djelove i funkcije projekta i sa aspekta uticaja na životnu sredinu:

- Za odvod otpadnih fekalnih voda predviđeno je da se iz objekta odvodi do revizionog šahta odakle se priključuje na septičku jamu sa povremenim režimom pražnjenja.
- Za potrebe evakuacije atmosferskih voda predviđeno je prikupljanje atmosferskih voda sakrovnih površina preko slivnih rešetki i separatora masti u upojni bunar.
- Za zaštitu od požara predviđena je posebna hidrantska mreža
- U skladu sa izrađenim "Projektom zaštite od požara", potrebno je izvršiti postavljanje odgovarajuće vrste i broja ručnih protivpožarnih aparata.
- Obaveza isporučioaca opreme, odnosno izvođača prema nosiocu projekta je dostavljanje kompletne dokumentacije o izvedenom stanju, atesta za opremu, kao i izvještaja o ispitivanjima

- Nosilac projekta je dužan posjedovati Pravilnik o radu u kome bi bio definisan postupak za slučaj opisanih mogućih akcidenata, način obuke zaposlenih i zaduženja u takvim situacijama
- Sakupljanje čvrstog komunalnog otpada iz kompletnog objekta će biti riješeno putem posebnih kontejnera i ugovora za odvoz na deponiju
- Sakupljanje i odvoženje opasnog otpada iz komore za lakiranje na vodonepropusnim podlogama i zatvorenim posudama zaštićenim od sunca i kiše će biti riješeno putem ugovora za odvoz sa ovlaštenim preduzećem za tu vrstu djelatnosti uz poštovanje zakonskih procedura za dalji tretman istog.
- Sakupljeni otpad (osušeni mineralni mulj iz taložnika) nastao usljed rada mašne za obradu granita i mermera (mosne pile) odlagaće se na vodonepropusnoj podlozi, Investitor će predavati ovlaštenom preduzeću za odvoz građevinskog šuta i otpada.
- U cilju uređenja lokacije potrebno je oplemeniti predmetnu lokaciju vrstama autohtonog porijekla, prema projektu uređenja terena. Takođe neophodno je primjenjivati niz mjera da bi se vegetacija razvijala i dobro napredovala i razvila se.
- U slučaju prestanka korišćenja projekta objekat se može ukloniti ili mu promijeniti namjenu u skladu sa PUP-om.

U slučaju njegovog uklanjanja, sav nastao otpadni materijal mora se propisno zbrinuti, a lokacija vratiti u prvobitno stanje. Ukoliko se objekat prenamjenjuje, pri izvođenju nove tehničko tehnološke dokumentacije propisaće se nove mjere zaštite životne sredine zavisno od vrste nove namjene, u skladu sa zakonskim propisima.

Opšte mjere zaštite

Nosilac projekta je obavezan da u fazi eksploatacije zadrži karakteristike koje su bile prezentovane u fazi projektovanja, u domenu parametara koji su bili mjerodavni za analize izvršene u ovom Elaboratu.

Takođe eventualno povećanje obima ove djelatnosti na predmetnoj lokaciji (promjena obima proizvodnje, promjena opreme i sl.), ne može se izvršiti prije nego što se odgovarajućim analizama dokaže da takve izmjene neće imati negativnih uticaja na životnu sredinu.

Napomena: Pored mjera koje su predviđene za sprečavanje ili ublažavanje značajnih štetnih uticaja na životnu sredinu, kao i mjere koje će se preduzeti u slučaju akcidenata a koje su navedene u Elaboratu sve akcidentne situacije koje se pojave rješavaće se u okviru Plana zaštite i spašavanja - Preduzetnog plana.

9. PROGRAM PRAĆENA UTICAJA NA ŽIVOTNU SREDINU

Praćenje uticaja izgradnje i eksploatacije objekta na životnu sredinu je obaveza koja proizilazi iz zakonskih propisa. Državni program praćenja uticaja na životnu sredinu sprovodi Agencija za zaštitu prirode i životne sredine Crne Gore preko ovlašćenih institucija,

Pored praćenja uticaja na životnu sredinu koji sprovodi Agencija za zaštitu prirode i životne sredine, prema Zakonu o životnoj sredini ("Sl. list CG" br. 52/16) obaveza je i zagađivača (pravno lice ili preduzetnik koji je korisnik postrojenja koje zagađuje životnu sredinu) da vrši praćenje uticaja na životnu sredinu, a da dobijene podatke dostavlja Agenciji za zaštitu prirode i životne sredine.

Praćenje uticaja na životnu sredinu se sprovodi mjerenjem, ispitivanjem i ocjenjivanjem indikatora stanja životne sredine i obuhvata praćenje prirodnih faktora, promjene stanja i karakteristike životne sredine.

Parametri na osnovu kojih se utvrđuje uticaj nekog objekta na životnu sredinu definisani su zakonskom regulativom iz oblasti životne sredine.

Prikaz stanja životne sredine prije puštanja projekta u rad ili započinjanja aktivnosti na lokacijama na kojima se očekuje uticaj na životnu sredinu

Raspoloživ prikaz stanja kvaliteta životne sredine na ovoj lokaciji dat je u poglavlju 2. "Opis lokacije" i u poglavlju 6. "Opis segmenata životne sredine".

Parametri na osnovu kojih se mogu utvrditi štetni uticaji na životnu sredinu

Parametri na osnovu kojih se mogu utvrditi štetni uticaji na životnu sredinu definisani su odgovarajućim zakonima.

-Monitoring kvaliteta vazduha se sprovodi u skladu sa odredbama navedenim u Zakonu o životnoj sredini ("Sl. list CG" br. 52/16), Zakonu o zaštiti vazduha ("Sl. list CG" br. 25/10 i 43/15) i Pravilniku o načinu i uslovima praćenja kvaliteta vazduha ("Sl. list CG" br. 21/11 i 32/16).

-Monitoring voda se sprovodi u skladu sa odredbama navedenim u Zakonu o životnoj sredini ("Sl. list CG" br. 52/16) i Zakonu o vodama ("Sl. list CG" br. 27/07, 22/11, 32/11, 47/11, 48/15, 52/16, 55/16, 2/17 i 84/18), Pravilnikom o kvalitetu i sanitarno-tehničkim uslovima za ispuštanje otpadnih voda, načinu i postupku ispitivanja kvaliteta otpadnih voda i sadržaju izvještaja o kvalitetu otpadnih voda ("Sl. list CG" br. 56/19) i Uredbom o klasifikaciji i kategorizaciji površinskih i podzemnih voda ("Sl. list" CG, br. 2/07).

-Monitoring kvaliteta zemljišta se sprovodi u skladu sa odredbama navedenim u Zakonu o životnoj sredini ("Sl. list CG" br. 52/16) i Pravilnikom o dozvoljenim količinama opasnih i štetnih materija uzemljištu i metodama za njihovo ispitivanje ("Sl. list RCG", br. 18/97).

-Monitoring buke se sprovodi u skladu sa odredbama navedenim u Zakonu o životnoj sredini ("Sl. list CG" br. 52/16) i Zakonu o zaštiti buke u životnoj sredini ("Sl. list CG", br. 28/11, 01/14 i 2/18), Pravilnikom o metodama izračunavanja i mjerenja nivoa buke u životnoj sredini ("Sl. list CG" br. 27/14) i Pravilnikom o graničnim vrijednostima buke u životnoj sredini, načinu utvrđivanja indikatora buke i akustičkih zona i metodama ocjenjivanja štetnih efekata buke ("Sl. list CG", br. 60/11).

Kako je kroz analizu mogućih uticaja objekta na životnu sredinu i kroz primjenu odgovarajućih mjera zaštite, zaključeno da se u toku izgradnje i eksploatacije objekta ne mogu očekivati značajniji uticaji na kvalitet vazduha, voda i zemljišta, osim akcidentne situacije, to se iz tih razloga ne predlaže posebno praćenje navedenih segmenata životne sredine na lokaciji objekta.

Takođe u toku izgradnje objekta kao posljedica rada građevinske mehanizacije, može doći do povećanja nivoa buke na lokaciji koja je privremenog karaktera. Iz tih razloga prilikom izgradnje objekta predlaže se njeno mjerenje u uslovima rada većeg broja mašina istovremeno.

Monitoringom nivoa buke obuhvatiti mjerenja u toku izgradnje objekta na lokaciji objekta. Ukoliko se ukaže potreba za smanjenjem nivoa buke, potrebno je smanjiti broj mašina i aparata koje istovremeno rade. Monitoring nivoa buke vrši ovlašćena akreditovana organizacija.

Mjesta, način i učestalost mjerenja utvrđenih parametara

U fazi izgradnje radi praćenja stanja životne sredine kao i u cilju kvalitetnog sprovođenja mjera zaštite životne sredine datih u okviru Elaborata, neophodno je od strane Izvođača radova predmetnog objekta:

- povremeno na mjestu izvođenja građevinskih radova vizuelno kontrolisati nivo prašine na gradilištu;
- povremeno u uslovima rada većeg broja mašina istovremeno kontrolisati nivo buke na gradilištu;

Sadržaj i dinamika dostavljanja izvještaja o izvršenim mjerenjima

Izvođač vodi evidenciju o učestalosti ispitivanja, a sadržaj Izvještaja je definisan standardima akreditovanih organizacija. Izvođač je u obavezi da kroz redovne mjesečne izveštaje dostavlja rezultate izvršenih mjerenja Nadzoru i Investitoru, odnosno nadležnim inspekcijskim službama Crne Gore, na njihov zahtjev.

Obaveza obavještavanja javnosti o rezultatima izvršenog mjerenja

Shodno Zakonu o životnoj sredini, vlasnik objekta dužan je da rezultate monitoringa dostavlja nadležnom organu lokalne uprave i Agenciji za zaštitu prirode i životne sredine Crne Gore. Pored navedenog vlasnik objekta je obavezan da obavještava javnost o rezultatima izvršenih mjerenja.

10. NETEHNIČKI REZIME

Nosilac projekta, DOO "CREATIVE", obratio se nadležnom Sekretarijatu za uređenje prostora i zaštitu životne sredine opštine Rožaje, sa zahtjevom za odlučivanje o potrebi procjene uticaja na životnu sredinu Poslovnog objekta - Pogon za proizvodnju namještaja, u naselju Baza, opština Rožaje. Predmetne parcele su upisane u Posjedovnom Listu-izvod br.392-PREPIS na ime Husović (Dano) Ismet kao sopstvenik-posjednik 1/1. Ukupna površina predmetnih parcela je 7531 m².

Na osnovu ovog zahtjeva Nosilac projekta je dobio rješenje br . UPI 06-322/26-295/4 od 18.06.2026.godine, u kojem se utvrđuje da je za projekat Poslovnog objekta – Pogon za proizvodnju namještaja potrebna izrada Elaborata procjene uticaja na životnu sredinu.

U obrazloženju donijetog rješenja, navedeno je da Nosilac projekta, na susjednoj parceli (kat.parcela br.311/4 KO Koljeno I), posjeduje još jedan objekat za koji je pokrenut proces legalizacije i u kojem Investitor već obavlja istu djelatnost, te da planira da postojeći objekat spoji sa novim tako da čine jedan kompleks. Iz tog razloga je ovim Elaboratom opisan uticaj cjelokupnog projekta (u oba objekta), tj. svih tehnoloških faza i procesa na životnu sredinu.

Predmetna lokacija se nalazi u ruralnom, slabo naseljenom području. Najbliži objekti se nalaze od predmetne lokacije na udaljenosti oko 70m. Oko predmetne lokacije se nalaze livade i sa južne strane lokacija je oivičena rijekom Županicom, a sa sjeverne magistralnim putem Rožaje – Berane.

Što se planiranog projekta tiče on neće uticati na demografske karakteristike. U ovoj zoni nema zaštićenih prirodnih i kulturnih dobara, tako da realizacija projekta neće imati uticaja na njih i njihovu okolinu. Prilikom izvođenja i funkcionisanja projekta doći će do određenih promjena u pejzažu, ali će ukupni uticaj nakon završetka projekta biti pozitivan. Fabrika namještaja projektovana je kao arhitektonski vrlo estetski i funkcionalno rješenje, sa posebnom pažnjom posvećenom uređenju prostora. Prostor je planski organizovan, pri čemu će plato ispred fabrike biti uređen sa jasno definisanim mjestima za parkiranje i ozelenjen sadnim materijalom. Time se doprinosi unapređenju vizuelnog identiteta područja i stvaranju uređenog i prijatnog ambijenta . Uticaji jonizujućeg i nejonizujućeg zračenja nijesu prisutni.

Na predmetnoj lokaciji izgrađiće se objekat (proizvodni pogon) u okviru kojeg će biti organizovana proizvodnja namještaja.

U predmetnom objektu instaliraće se mašine za obradu drveta i pločastih materijala.

Proizvodnja namještaja je složen tehnološki proces koji se odvija u više faza.

1. Prijem i skladištenje sirovina

- doprema pločastih materijala (iverica, MDF, šperploča), okova i repromaterijala
- skladištenje u za to predviđenom objektu, u suvim i zaštićenim uslovima

2. Primarna obrada materijala

- krojenje (rezanje) pločastih materijala
- formatizacija i početna priprema elemenata
- izvođenje operacija u zatvorenom prostoru uz primjenu sistema za otprašivanje

3. Mašinska obrada i dorada
 - glodanje, bušenje, kantiranje i druge operacije obrade
 - oblikovanje elemenata prema tehničkoj dokumentaciji
 - kontrola dimenzija i kvaliteta obrade
4. Brušenje i priprema za završnu obradu
 - fino brušenje površina
 - priprema elemenata za lakiranje ili druge vrste površinske zaštite
5. Završna obrada (lakiranje)
 - odvija se u postojećoj trokomornoj lakirnici
 - nanošenje zaštitnih i dekorativnih premaza
 - sušenje u kontrolisanim uslovima
6. Montaža i finalizacija proizvoda
 - sklapanje elemenata u finalni proizvod
 - ugradnja okova i završna kontrola kvaliteta
7. Pakovanje gotovih proizvoda
 - Obmotavanje i umotavanje proizvoda zaštitnim folijama
 - Zaštita kartonskim omotima
8. Skladištenje gotovih proizvoda i otprema
 - privremeno odlaganje gotovih proizvoda u skladišnom objektu
 - priprema za transport i isporuku kupcima

U toku funkcionisanja projekta, najznačajniji energent je električna energija, koja će se koristiti za osvetljenje fabrike, napajanje elektromotornih pogona i upravljanje radom postrojenja. Projekat će biti priključen na elektro mrežu u skladu sa uslovima koje je propisala nadležna elektrodistribucija.

Snabdijevanje vodom je predviđeno sa privatne vodovodne mreže i novog priključka. Potrošnja vode u predmetnom objektu neće imati veće razmjere, iz razloga što u toku funkcionisanja projekta tehnološki proces ne zahtijeva korišćenje vode, ali će se koristiti određena količine vode sa navedenog vodovoda za piće, sanitarne potrebe radnika, održavanje prostora i protivpožarnu mrežu. Pri tome se stvaraju otpadne (sanitarne i fekalne) vode. Fekalna kanalizacija iz objekta se odvodi do revizionog šahta odakle se priključuje na septičku jamu sa povremenim režimom pražnjenja. Atmosferske vode ne predstavljaju opasnost po zemljište i vodene tokove. Za potrebe evakuacije atmosferskih voda predviđeno prikupljanje atmosferskih voda sa krovnih površina koje slivanjem dospijevaju na kolsku površinu odakle se odvođe preko slivnih rešetki i separatora masti u upojni bunar.

Tokom izgradnje i funkcionisanja projekta nastajaće određene količine otpada. Treba napomenuti da je to neopasan otpad. U toku izgradnje objekta nastajaće čvrsti građevinski otpad koji će se klasifikovati i privremeno skladištiti odvojeno po vrstama građevinskog otpada koji će se odlagati u kontejnere postavljene na gradilištu, a koje će redovno prazniti preduzeće nadležno za komunalne djelatnosti iz Rožaja.

U toku funkcionisanja projekta nastajaće manja količina čvrstog komunalnog otpada, koji će se odlagati u kontejnere postavljene na gradilištu, a koje će redovno prazniti preduzeće nadležno za komunalne djelatnosti iz Rožaja.

Takođe će nastajati izvesna količina drvenog otpada koji će se koristiti kao sekundarna sirovina.

Stvaraće se i određena količina opasnog otpada iz komore za lakiranje, koja se nalazi u postojećem objektu u kome se već obavlja pomenuta djelatnost. Sakupljanje i odvoženje opasnog otpada iz komore za lakiranje, (odlaganje zaprljanih suvih filtera, praznih kanti od premaza za namještaj i slično, na vodonepropusnim podlogama i zatvorenim posudama zaštićenim od sunca i kiše) će biti riješeno putem ugovora za odvoz sa ovlašćenim preduzećem za tu vrstu djelatnosti uz poštovanje zakonskih procedura za dalji tretman istog.

Sakupljeni otpad tj. osušeni mineralni mulj iz višestepenog taložnika nastao usljed rada mašine za obradu granita i mermera (mosne pile/mokri postupak), koja se takođe nalazi u postojećem objektu, odlagaće se na vodonepropusnoj podlozi, Investitor će lično odvoziti na deponiju građevinskog otpada ili predavati ovlašćenom preduzeću za odvoz građevinskog šuta i otpada.

U toku izgradnje projekta, može doći do stvaranja buke i vibracija usljed rada građevinskih mašina, ali su one privremenog karaktera i završiće se sa izgradnjom objekta. U toku funkcionisanja projekta, buka i vibracije se mogu javiti usljed rada prevoznih sredstava koja će dovoziti sirovinu i odvoziti gotove proizvode, ali je taj uticaj ograničen na prostor unutar proizvodnog pogona i na platou ispred istog.

Objekat za proizvodnju namještaja, upotrebom prirodnih i ekološko prihvatljivih sirovina, primjenom savremene tehnologije svojim radom ne zagađuje životnu sredinu i tehničko okruženje. Ni na koji način se ne zagađuju voda, zemljište ni vazduh, nema toplotnih zračenja.

Na osnovu detaljne analize projektne dokumentacije, tj. tehnološkog procesa, može se zaključiti da planirani Poslovni objekat za proizvodnju namještaja predstavlja savremeno postrojenje, u većini projektovano u skladu važećim ekološkim propisima Crne Gore, te da sa preduzetim mjerama zaštite propisanim ovim Elaboratom u toku eksploatacije u normalnim uslovima korišćenja objekta neće značajnije uticati na kvalitet životne sredine.

11. PODACI O MOGUĆIM TEŠKOĆAMA

U toku rada na izradi Elaborata procjene uticaja za predmetni objekat, bilo je određenih teškoća u prikupljanju podataka i dokumentacije. Ovo se prvenstveno odnosi na nedostatak podataka o stanju životne sredine za predmetnu lokaciju Projekta, pa su za potrebe izrade Elaborata osim podataka iz raspoložive projektne dokumentacije korišćeni i podaci za šire okruženje lokacije. Nije bilo podataka o kvalitetu vazduha i kvalitetu zemljišta u Rožajama. Naime, državnim mrežom za kvalitet vazduha nijepredviđena mjerna stanica u Rožajama, već su se za potrebe izrade Elaborata koristili podaci za sjeverni region Crne Gore. Takođe, hemijske analize zemljišta na mikro lokaciju objekta nijesu rađene. Imajući u vidu konkretan Projekat smatrali smo da nije potrebno vršiti posebna istraživanja, te da je moguće iskoristiti podatke iz šire okoline lokacije.

12. REZULTATI SPROVEDENIH POSTUPAKA UTICAJA PLANIRANOG PROJEKTA NA ŽIVOTNU SREDINU

Sekretarijat za uređenje prostora i zaštitu životne sredine Opštine Rožaje sproveo je postupak uticaja planiranog projekta na životnu sredinu u skladu sa Zakonom o procjeni uticaja na životnu sredinu ("Sl. list CG" br. 75/18). Nosilac projekta je Sekretarijatu podnio zahtjev za odlučivanje o potrebi izrade Elaborata za procjenu uticaja na životnu sredinu.

Na bazi podnešenog zahtjeva Sekretarijat je donio Rješenje br. UPI 06-322/26-295/4 od 18.06.2026.godine, kojim se utvrđuje da je potrebna izrada Elaborata o procjeni uticaja na životnu sredinu.

Predmetni projekat se planira u skladu sa Zakonom o planiranju prostora i izgradnji objekata ("Sl. list CG" br. 64/17, 44/18, 63/18 i 11/19, 82/20 i 4/23) i drugih odnosnih Zakona, te kao takav podliježe kontrolama koje su određene posebnim propisima.

13. DODATNE INFORMACIJE I KARAKTERISTIKE PROJEKTA

Nije bilo potrebe za dodatnim informacijama i karakteristikama projekta za određivanje obima i sadržaja elaborata, pošto je Elaborat obuhvatio sve segmente predviđene Pravilnikom o bližoj sadržini elaborata o procjeni uticaja na životnu sredinu ("Sl. list CG" br. 19/19).

14. IZVORI PODATAKA

Elaborat o procjeni uticaja na životnu sredinu projekta Poslovni objekat za proizvodnju namještaja u naselju Baza, opština Rožaje, urađen je u skladu sa Pravilnikom o bližoj sadržini elaborata o procjeni uticaja na životnu sredinu ("Sl. list CG", br. 19/19), shodno Rješenju Sekretarijata za uređenje prostora i zaštitu životne sredine opštine Rožaje, broj UPI 06-322/26-295/4 od 18.06.2026.godine.

Prilikom izrade Elaborata o procjeni uticaja na životnu sredinu predmetnog projekta korišćena je sledeća:

Zakonska regulativa

- Zakon o planiranju prostora i izgradnji objekata ("Sl. list CG" br. 64/17, 44/18, 63/18 i 11/19, 082/20)
- Zakon o životnoj sredini ("Sl. list CG" br. 52/16).
- Zakon o procjeni uticaja na životnu sredinu ("Sl. list CG" br. 75/18).
- Zakon o zaštiti prirode ("Sl. list CG" br. 54/16).
- Zakon o zaštiti kulturnih dobara ("Sl. list CG" br. 49/10, 40/11 i 44/17).
- Zakon o vodama ("Sl. list CG" br. 27/07, 22/11, 32/11, 47/11, 48/15, 52/16, 55/16, 2/17 i 84/18).
- Zakon o zaštiti vazduha ("Sl. list CG" br. 25/10 i 43/15).
- Zakon o zaštiti buke u životnoj sredini ("Sl. list CG" br. 28/11 i 01/14).
- Zakon o upravljanju otpadom ("Sl. list CG" br. 64/11 i 39/16).
- Zakon o integrisanom sprečavanju i kontroli zagađivanja životne sredine ("Sl. list RCG" br.80/05 i "Sl. list CG" br. 54/09, 40/11, 42/15 i 54/16).
- Zakon o komunalnim djelatnostima ("Sl. list CG" br. 55/16 i 74/16).
- Zakon o zaštiti i spašavanju ("Sl. list CG" br. 13/07, 05/08, 86/09, 32/11 i 54/16).
- Zakon o zaštiti i zdravlju na radu ("Sl. list CG" br. 34/14).
- Zakonom o prevozu opasnih materija ("Sl. list CG" br. 33/14, 13/18).
- Pravilnik o bližoj sadržini elaborata o procjeni uticaja na životnu sredinu ("Sl. list CG" br.19/19).
- Pravilnik o graničnim vrijednostima buke u životnoj sredini, načinu utvrđivanja indikatorabuke i akustičnih zona i metodama ocjenjivanja štetnih efekata buke ("Sl. list CG" br. 60/11).
- Odluka o određivanju akustičnih zona na teritoriji Opštine Rožaje, Skupština opštine Rožaje, 2023.
- Pravilnik o načinu i uslovima praćenja kvaliteta vazduha ("Sl. list CG" br. 21/11 i 32/16).
- Pravilnikom o emisiji zagađujućih materija u vazduhu ("Sl. list RCG" br. 25/01)
- Uredba o graničnim vrijednostima emisije zagađujućih materija u vazduhu iz stacionarnih izvora ("Sl. list CG" br. 10/11).
- Uredba o utvrđivanju vrsta zagađujućih materija, graničnih vrijednosti i drugih standarda kvaliteta vazduha ("Sl. list CG" br. 25/12).
- Uredba o maksimalnim nacionalnim emisijama određenih zagađujućih materija ("Sl. list CG" br. 3/12).
- Uredba o klasifikaciji i kategorizaciji površinskih i podzemnih voda ("Sl. list CG" br. 02/07).
- Pravilnik o kvalitetu i sanitarno-tehničkim uslovima za ispuštanje otpadnih voda, načinu ipostupku ispitivanja kvaliteta otpadnih voda i sadržaju izvještaja o kvalitetu otpadnih voda ("Sl. list CG" br. 56/19).
- Pravilnik o klasifikaciji otpada i katalogu otpada ("Sl. list CG" br. 59/13 i 83/16).
- Uredba o načinu i uslovima skladištenja otpada ("Sl. list CG" br. 33/13 i 65/15).
- Pravilnik o postupku sa građevinskim otpadom, načinu i postupku prerade građevinskogotpada, uslovima i načinu odlaganja cementa azbestnog građevinskog otpada ("Sl. list CG" br.50/12).
- Pravilnik o uslovima koje treba da ispunjava privredno društvo, odnosno preduzetnik zasakupljanje, odnosno transport otpada ("Sl. list CG" br. 16/13).
- Pravilnik o načinu vođenja evidencije i sadržaju formulara o transportu otpada (("Sl. list CG" br.50/12).
- Uredba o uspostavljanju mreže mjernih mjesta za praćenje kvaliteta vazduha ("Sl. listCG", br. 044/10 od 30.07.2010, 013/11 od 04.03.2011, 064/18 od 04.10.2018)

2. Projektna dokumentacija

-Idejno rješenje Poslovno proizvodnog objekta – pogon za proizvodnju namještaja

3. Ostala raspoloživa dokumentacija

- Prostorno urbanistički plan opštine Rožaje do 2020. ("Sl.list CG-opštinski propisi" br.31/12 i br.2/17)
- Izvještaj o strateškoj procjeni uticaja na životnu sredinu za PUP Opštine Rožaje, 2012.
- Strateški plan razvoja Opštine Rožaje za period 2021-2025, Rožaje, 2021.
- Informacije o stanju životne sredine u Crnoj Gori za 2021. godinu, Agencija za zaštitu životne sredine Crne Gore , Podgorica, 2022.
- Godišnji izvještaj (III-21) Zavoda za hidrometeorologiju i seizmologiju Crne Gore
- Godišnjak meteoroloških i hidroloških podataka za 2021. ZHMS CG
- Statistički godišnjak CG za 2022. Monstat
- Geoportalski portal CG

15.PRILOZI

Prilog I

- Rješenje o potrebi izrade Elaborata o procjeni uticaja na životnu sredinu, br.07-322/26-295/4 od 18.06.2026.godine, Sekreterijat za planiranje I uređenje prostora opštine Rožaje
- Urbanističko-tehnički uslovi broj UPI 07-332/26-202/3 od 07.05.2026.godine, Sekretarijat za uređenje prostora i zaštitu životne sredine opštine Rožaje
- List nepokretnosti-
- Projektni zadatak, Investitor

Prilog II

- Geodetske podloge
- Situacija terena I
- Sitacija II
- Osnova prizemlja
- Osnova sprata
- Presjek objekta 1-1, 2-2
- 3D prikaz objekta
- 3D prikaz planiranog uz postojeći objekat

PRILOZI I

Sekretarijat za planiranje i uređenje prostora
Broj: UPI 07-322/26-295/4

Rožaje, 18.06.2026. godine.

Sekretarijat za planiranje i uređenje prostora Opštine Rožaje, na osnovu člana 14 Zakona o procjeni uticaja na životnu sredinu („Sl.list CG“ broj 75/18), člana 18 Zakona o upravnom postupku („Sl. list CG“ br.56/14, 20/15, 40/16 i 37/17), rješavajući po zahtjevu DOO“ Creative“ Baza bb- Rožaje za odlučivanje o potrebi izrade elaborata procjene uticaja na životnu sredinu za projekat „Poslovni objekat- Pogon za proizvodnju namještaja“, na katastarskim parcelama broj 311/1 i 782/2 KO Koljeno I- opština Rožaje, *donosi*:

Rješenje

I UTVRĐUJE SE da je za projekat „Poslovni objekat- Pogon za proizvodnju namještaja“, na katastarskim parcelama broj 311/1 i 782/2 KO Koljeno I- opština Rožaje, **potrebna izrada elaborata procjene uticaja na životnu sredinu.**

II NALAZE SE nosiocu projekta DOO“ CREATIVE“ Rožaje da preko ovlašćenog pravnog lica ili preduzetnika, shodno članu 19 Zakona o procjeni uticaja na životnu sredinu („Sl.list CG“ broj 75/18), **izradi Elaborat procjene uticaja na životnu sredinu.**

III Nosioc projekta dužan je da izradi elaborat iz stava II ovog rješenja i podnese zahtjev za davanje saglasnosti na isti, Sekretarijatu za planiranje i uređenje prostora Opštine Rožaje, najkasnije u roku od dvije godine od dana prijema Rješenja o potrebi izrade elaborata.

Obrazloženje

Sekretarijatu za planiranje i uređenje prostora Opštine Rožaje DOO“CREATIVE“ Rožaje podnijelo je zahtjev, broj UPI 07-322/26-295 od 05.06.2026.godine, za izdavanje rješenja o potrebi izrade Elaborata procjene uticaja na životnu sredinu za projekat „Poslovni objekat- Pogon za proizvodnju namještaja“, na katastarskim parcelama broj 311/1 i 782/2 KO Koljeno I- opština Rožaje. Uz zahtjev za odlučivanje priložena je i dokumentacija propisana Pravilnikom o bližem sadržaju dokumentacije koja se podnosi uz zahtjev za odlučivanje o potrebi izrade elaborata („Sl. list CG“ br.19/19).

Postupajući po zahtjevu, a na osnovu člana 13 Zakona o procjeni uticaja na životnu sredinu („Sl.list CG“ broj 75/18), Sekretarijat za planiranje i uređenje prostora Opštine Rožaje uputio je obavještenje o podnijetom zahtjevu zainteresovanim organima i organizacijama i zainteresovanoj javnosti i obezbijedio javni uvid u dostavljenu dokumentaciju za predmetni projekat. Uvid dokumentaciju organizovan je u prostorijama Sekretarijata za planiranje i uređenje prostora Opštine Rožaje. Takođe, dokumentacija je bila dostupna i na sajtu Opštine Rožaje www.rozaje.me. U ostavljenom roku uvid u predmetnu dokumentaciju nije vršen. Uvidom u spisak projekata Uredbe o projektima za koje se vrši procjena uticaja na životnu sredinu („Sl.list RCG“ broj 20/07 i „Sl.list CG“ broj 47/13, 53/14, 37/18), utvrđeno je da se

namjena predmetnog poslovnog objekta nalazi u Listi II, tačka 9 (b) pomenute uredbe, za koji se postupak procjene sprovodi po odluci nadležnog organa.

Razmatrajući predmetni zahtjev nosioca projekta koji planira izgradnju poslovnog objekta-Pogona za proizvodnju namještaja neto površine 631,6 m², a uzimajući u obzir činjenicu da se na planiranoj lokaciji nalazi još jedan objekat za koji je pokrenut postupak legalizacije i u kojem investitor već obavlja istu djelatnost, te da planira da postojeći objekat spoji sa novim tako da čine jedan kompleks, njihov kumulativni uticaj na životnu sredinu te činjenice da se u blizini kompleksa nalazi rijeka Županica, ovaj organ je utvrdio potrebu izrade elaborata procjene uticaja na životnu sredinu.

Izradom elaborata obezbijediće se neophodni podaci, predvidjeti negativni uticaji objekta na životnu sredinu, utvrditi odgovarajuće mjere zaštite životne sredine i definisati program praćenja uticaja na životnu sredinu u toku realizacije projekta kao i u slučaju havarije.

Elaborat može da izrađuje pravno lice ili preduzetnik, koje je upisano u Centralni registar privrednih subjekata za obavljanje djelatnosti projektovanja i inženjeringa, izrade studija i analiza, kako je to predviđeno odredbama člana 19 Zakona o procjeni uticaja na životnu sredinu („Sl.list CG“ broj 75/18).

Nosilac projekta, može, shodno odredbama člana 15 Zakona o procjeni uticaja na životnu sredinu („Sl.list CG“ broj 75/18), podnijeti zahtjev za određivanje obima i sadržaja Elaborata procjene uticaja na životnu sredinu.

U skladu sa odredbama člana 17 Zakona o procjeni uticaja na životnu sredinu („Sl.list CG“ broj 75/18), nosilac projekta je dužan Sekretarijatu za planiranje i uređenje prostora Opštine Rožaje podnijeti zahtjev za davanje saglasnosti na Elaborat procjene uticaja na životnu sredinu u roku od dvije godine od dana prijema odluke o potrebi izrade elaborata.

Troškove obavještanja javnosti, saglasno odredbi člana 23 Zakona o procjeni uticaja na životnu sredinu, snosi nosilac projekta.

Sekretarijat za planiranje i uređenje prostora Opštine Rožaje obavijestiće zainteresovane organe i organizacije o donijetoj odluci.

Sa izloženog, riješeno je kao u dispozitivu ovog rješenja.

Uputstvo o pravnom sredstvu:

Protiv ovog rješenja može se izjaviti žalba Glavnom administrator Opštine Rožaje u roku od 15 dana od dana dostavljanja rješenja. Žalba se predaje preko ovog organa i taksira sa 4,00 eura.

Hajrija Kalač, dipl.ing.građ.

Samostalna savjetnica I za zaštitu životne sredine

Elvira Skrijelj, dipl.pravnica.

SEKRETARKA

Dostavljeno

- 1.Nosiocu projekta,
- 2.Ekološkoj inspekciji,
3. Javnoj knjizi o sprovedenim postupcima
Procjene uticaja,
- 4.Predmetu,

Sekretarijat za uređenje prostora
i zaštitu životne sredine

Broj:UPI 07-332/26-202/3

Rožaje, 07.05.2026.godine

1	Sekretarijat za planiranje i uređenje prostora opštine Rožaje, postupajući po zahtjevu Husović (Dano) Ismet iz Rožaja, br. UPI-07-332-202 od 30.04.2026.godine, shodno Prostorno - urbanističkom plau opštine Rožaje ("Sl. list CG - opštinski propisi" br. 31/12 i br. 2/17) a u vezi sa članom 143 Zakona o uređenju prostora („Službeni list CG“, broj 19/25, 28/25 i 49/25), izdaje:
2	URBANISTIČKO - TEHNIČKEUSLOVE <i>za izradu tehničke dokumentacije</i>
3	Za izgradnju poslovnog objekta na lokaciji koja se sastoji od katastarskih parcela br. 311/1 i 782/2 KO Koljeno I, opština Rožaje. Katastarske parcele br. 311/1 i 782/2 KO Koljeno I, opština Rožaje nalaze se izvan zahvata Generalnog urbanističkog rešenja. Urbanističko-tehnički uslovi i odobrenje za izgradnju objekta izdaju se u skladu sa opštim urbanističkim parametrima definisanim Prostorno - urbanističkim planom opštine Rožaje ("Sl. list CG - opštinski propisi" br. 31/12 i br. 2/17).
4	PODNOŠILAC ZAHTJEVA: Husović Dano Ismet
5	POSTOJEĆE STANJE <i>Opis lokacije- izvod iz planskog dokumenta</i> Katastarska parcela broj 311/1 KO Koljeno I, opština Rožaje površine 6497m ² na kojoj su izgrađene poslovne zgrade br.2 površine 94m ² i br.3 površine 250m ² i katastarska parcela broj 782/2 KO Koljeno I, opština Rožaje površine 1034m ² upisane su u Posjedovnom listu-prepis 392 na ime Husović Dano Ismet kao sopstvenik posjednik u obimu prava 1/1 bez tereta i ograničenja.
6	PLANIRANO STANJE
6.1	Namjena parcele odnosno lokacije Prostorno-urbanističkim planom opštine Rožaje ("Sl.list CG – opštinski propisi", broj 31/12 i broj 2/17) površina koja obuhvata lokaciju koja se sastoji od katastarskih parcela br. 311/1 i 782/2 KO Koljeno I, opština Rožaje, označena ja kao površina namijenjena za naselje. Prostorno - urbanističkim planom opštine Rožaje ("Sl. list CG - opštinski propisi" br. 31/12 i br. 2/17), u poglavlju 7.4. prostorno – funkcionalne cjeline na strani 138 rečeno je sljedeće: Dolina Županice Područje dolina Županice razvijaće se i uređivati kao područje mješovitih sadržaja urbanog naselja, koje će omogućiti i razvoj sekundarnih, tercijarnih i kvartarnih djelatnosti, pored sadašnjih stanovanja, turizma i drvoprerade. Njihovi nukleusi već su formirani. Okosnicu planiranog razvoja činiće: Ibarska magistra la, dolina rijeke Županica, Regionalni put Kalače-Turjak-Berane i već izgrađeni kapaciteti turizma, drvoprerade i poljoprivrede.

Kvalitativni razvoj ovom području daće planirana regulacija korita Županice, sa sabirnim kolektorima, koji će se uključiti u gradski kanalizacioni kolektor, na poziciji kod Dimiškinog mosta nova saobraćajnica dolinom Županice, te integracija postojećeg organizovanog sistema vodovoda sa gradskim vodovodom, na poziciji novog rezervoara Vukoser.

Prostor opštine Rožaje se nalazi na sjeveroistoku Crne Gore i može se koordinatno pozicionirati između 42°45' i 42°59' sjeverne geografske širine i 17°41' i 18°00' istočne geografske dužine.

Klimatski uslovi

Po geografskom položaju i nadmorskoj visini, rožajski kraj pripada umjereno kontinentalnoj zoni. Srednja godišnja temperatura iznosi 6°C, a srednje godišnje padavine iznose od 900 do 1000 mm.

Srednja maksimalna temperatura iznosi 23,2°C i srednja minimalna temperatura iznosi - 8,9°C. Relativno toplo i suvo doba, traje 4 mjeseca (VI, VII, VIII i IX) i relativno hladno i vlažno oba, traje 8 mjeseci (I, II, III, IV, V, X, XI i XII).

Klimatski parametri koji važe za opštinu Rožaje mogu se primjeniti i na predmetno područje:

– **Vjetrovi** – Najveću učestalost imaju: zapadni (22%), istočni (9%), jugozapadni - sjevernoistočni (3%), jugoistočni (3%), a najmanju sjeverni i južni (12%). Za neposrednu okolinu grada, Plunaca i Balotića, karakteristični su i lokalni vjetrovi:

danik i noćnik. Javljaju se preko ljeta usljed nejednakih temperatura i razlike u zagrijavanju između podgorine i visokih predjela.

– Posebna odlika klime Rožaja i desne strane Ibra, odnosno ovog prostora, su **tišine ili kalme** (62%). Ove pojave traju po nekoliko dana i prisutne su tokom cijele godine.

Najmanje ih je u proljeće, a najviše u toku zime.

– **Insolacija** – Rožaje nije karakteristično po maglama, već klasičnoj oblačnosti ili vedrini. Južne ekspoziције su sunčanije od sjevernih, a osunčavanje je najduže preko ljeta, odnosno tokom juna, jula i avgusta. Sijanje sunca je oko 1500 časova godišnje (ili oko 4 časa dnevno) što je za planinske krajeve velika vrijednost. Značajan je pokazatelj da tokom godine oko 300 dana sija sunce. Ova karakteristika je skoro idealna za iskorišćavanje sunčeve energije u svim oblicima.

– **Temperaturne inverzije** uslovljava mikro reljef i riječni tokovi, pa u zimskom periodu, na primjer, srednje dnevne temperature na Bandžovom brdu ili Šušterima su veće nego u gradskom jezgri Rožaja, na obalama Ibra. Ovom pojavom je naročito zahvaćen prostor samog grada.

Pedološka građa terena

Najveće rasprostranjenje imaju zemljišta iz klase – nerazvijenih, humusno – akumulativnih, kambičnih, aluvijalnih i deluvijalnih zemljišta. Na prostoru Ibarca preovlađuje smeđe zemljište na šljunku, srednje duboko sa primjesama smeđeg kiselog zemljišta na pješčaru. Na ovom zemljištu su se razvili šumski kompleksi. Zbog ekoloških uslova i smeđeg kiselog zemljišta na šljunku najveći dio područja djelimično služi.

Prostorno - urbanističkim planom opštine Rožaje ("Sl. list CG - opštinski propisi" br. 31/12 i br. 2/17), u poglavlju 7.10.4. **Građevinsko zemljište** na strani 222 rečeno je sljedeće:

Poslovanje

Osnovna namjena: uslužna djelatnost, mješovito poslovanje ili manji proizvodni pogoni.

Mješovito poslovanje podrazumijeva pretežno tercijarne djelatnosti skadištenja, veletrgovine i većih servisa, uz dopunsku proizvodnju manjeg obima.

Prateća namjena: stanovanje, zelenilo, saobraćajna i komunalna infrastruktura.

Namjena koja nije dozvoljena: djelatnosti koje bi mogle, po procjeni uticaja mogle ugroziti životnu sredinu i osnovnu namjenu.

- Minimalna površina građevinske parcele - 400 m²,

- **Maksimalni indeks zauzetosti (Iz) do 0,40**

- **Maksimalni indeks izgrađenosti (Ii) do 1,00**

Poslovni objekti se mogu graditi kao samostalni objekti na parceli, ili kao poseban objekat na zajedničkoj parceli sa objektom stanovanja, prema urbanističkim parametrima koji važe za stanovanje.

Izgradnja ovih objekata će se usmjeravati i u međuzonama između naselja i duž saobraćajnica, u skladu sa putnim propisima i u rubnim pojasevima naselja gdje ima osnovne infrastrukture.

Izgradnja privrednih kompleksa i zvan građevinskog područja naselja sprovodiće se po posebnim urbanističkim projektima uz procjenu uticaja na životnu sredinu.

Prostorni razvoj na zaštićenim područjima postojeće javne infrastrukture

1. Zaštitni pojasevi pojedinih objekata javne infrastrukture, ako posebni propisi iz oblasti pojedinačne infrastrukture ne određuju drugačije, iznose za svaku stranu:

- 35 m brza magistrala, 25 m glavna cesta, regionalne ceste 15 metara, 10 metara lokalnih cesta, javni putevi 6 m, a država Biciklističke staze 5 m, mjereno od spoljašnje ivice kolovoza puta;
- 25 m glavna cesta, regionalne ceste 15 metara, 10 metara lokalnih cesta, javni putevi 6 m, a država Biciklističke staze 5 m, mjereno od spoljašnje ivice kolovoza puta;
- od osovine višesistemskog dalekovoda i od spoljašnje ograde distributivne TS nazivnog napona 110 kV i 35 kV 15 m ;
- od osovine podzemnog kablenskog sustava nazivnog napona 110 kV i 35 kV 3 metra;
- od osovine nadzemnih višesistemskih dalekovoda a nazivnog napona 1 kV do zaključno sa 20 kV 10 m;
- od osovine podzemnog kablovskog sistema nazivnog napona od 1 kV do 20 kV 1 m;
- od spoljašnje ograde trafostanica i sredjonaponskih i transformatorskih stanica srednjeg napona 0,4 kV 2 m;
- Vodovod, kanalizacija, voda namijenjenog telekomunikacijskim uslugama, uključujući i kablovski distributivni sistem, i od ostalih ostalih vodova koje služe određenu vrstu javne službe lokalnog značaja odnosno su u javnoj upotrebi, osim priključaka na njima iznosi 1,5 m, mjereno od osovine pojedinačnog voda;

2. Izgradnja u zaštitnom pojasu ne smije ometati gradnju, pogon i održavanje mreže. 3. Za sve aktivnosti u zaštitnom pojasu potrebno je pribaviti suglasnost nadležnost subjekta; 4. U zaštitnom koridoru elektroenergetskog voda napona iznad 1 kV zabranjena je izgradnja objekata u kojima postoje zapaljive materije, na parkiralištu ispod dalekovoda zabranjeno je parkiranje vozila kojima se prevoze zapaljive, gorljive i eksplozivne materijale. 5. Intervencije u zaštićenim pojasevima električnih vodova moraju biti u skladu s propisima o uslovima i ograničenju građenja, korišćenje objekata i aktivnosti u području tampon zone električne mreže. 6. Obvezni aksijalni razmak podzemnih komunalnih vodova od debla drveća iznosi 2 m. 7. Izgradnja predajnika unutar udaljenosti od 2,0 km od mjernog prijamnika kontrole dozvoljeno je samo uz suglasnost Agencije elektronske komunikacije.

Prostorni razvoj na zaštićenim područjima planirane javne infrastrukture

1. Zaštita koridora pojedinih objekata javne infrastruktura iznosi::

- za državne puteve 25 m, za lokalne puteve 20 m, za biciklističke staze 10 m, mjereno lijevo i desno od planirane osovine;
 - duž nadzemnog većsistemskog dalekovoda nazivnog napona od 20 kV do 110 kV, mjereno lijevo i desno od planirane osovine voda 15 m;
 - duž podzemnog kablovskog sistema nazivnog napona od 20 kV do 110 kV, mjereno lijevo i desno od planirane osovine voda 5 m;
 - za vodovodnu mrežu dimenzije 400 mm in više, mjereno lijevo i desno od osovine voda, 3 m;
 - za kanalizacijsku mrežu dimenzije 1200 mm i više , mjereno lijevo i desno od osovine voda, 5 m.
2. U zaštićenim koridorima elektroenergetskih vodova naponskog nivoa 110 kV i više su na postojećim objektima dozvoljani radovi održavanje i gradnja pomoćnih funkcionalnih objekta, koji služe postojećem objektu (garaže, parkirališta...).
3. U zaštićenim koridorima javne infrastrukture dozvoljena je izgradnja u skladu sa namjenom zaštitnog koridora. Na postojećim objektima je dozvoljeno investicijsko održavanje.

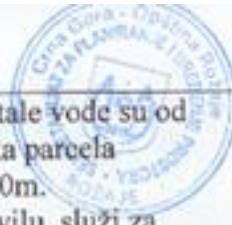
5. Pri gradnji, postavljanju i obilježavanju objekata na prostoru opštine poštuju se ograničenja zbog vazdušnog saobraćaja:
- objekti, instalacije i uređaji, koji su višoj od 30 m i koji stoje na prirodnim ili vještačkim uzvišenjima, ako se uzvišenja uzdižu iznad okoline više od 100 m;
 - svi objekti, instalacije i uređaji, koji idu više od 100 m od tla, te nadzemni kablovi tiščara i slični objekti, koji su razapeti nad dolinama i klancima po dolžini više od 75 m;
 - za smetnje vazdušnim putanjima ubrajaju se i objekti i uređaji izvan naselja, koji su višoj od okolnog terena za najmanje 25 m, ako se nalaze unutar zaštićenih područja pojedinačnih saobraćajnica, visokonaponskih vodova i sl.
6. Za izgradnju, postavljanje i obilježavanje objekata iz prethodnog stave i drugih objekata, koji mogu svojom visinom uticati na sigurnost vazdušnog saobraćaja, treba prethodno dobiti mišljenje i saglasnost nadležnog subjekta.

6.2 Pravila parcelacije

Ukoliko se vrši parcelacija pomenute katastarske parcele, površina novoformirane građevinske parcele ne smije biti manja od 400 m².

6.3 Građevinska regulaciona linija, odnos prema susjednim parcelama

- Regulaciona linija je linija koja dijeli javnu površinu od površina za druga namjene.
 - Regulaciona linija prema državnom (magistralnom) putu je linija koja dijeli javnu površinu od površina za druge namjene. Regulaciona linija je definisana granicom putnog pojasa (putni pojas je pojas zemljišta koji pripada putu a čija širina van naselja za magistralne puteve iznosi najmanje 2m od zadnjeg elementa trupa puta);
 - Građevinska linija (građevinska linija predstavlja liniju na, ispod i iznad površine zemlje do koje može da se planira najistureniji dio objekta) i definiše se u odnosu na Regulacionu liniju. Na predmetnoj parceli građevinska linija se formirana minimum 15m od regulacione linije, u skladu sa Saobraćajno-tehničkim uslovima izdatim od strane Uprave za saobraćaj Crne Gore br. 04-3701/2 od 19.03.2024. godine.
 - Udaljenost poslovnog objekta od granice susjednih parcela iznosi minimalno 5,0 m, a manja udaljenost se dozvoljava uz saglasnost vlasnika susjednih parcela;
 - Minimalna širina ekonomskog pristupnog puta na parceli je 3,0 m;
 - Minimalna širina pristupnog stambenog puta na parceli je 2,5 m.
- Udaljenost od javnih površina:
- Nove zgrade su od javnih puteva udaljene u skladu sa regulacionim linijama Plana i u skladu sa saobraćajno-putnim propisima u odnosu na kategorizaciju javnih puteva.
- Odstupanje od propisa je moguće samo uz saglasnost nadležnog subjekta za određenu kategoriju javnog puta.
- Kod razmještaja objekata poštuju se građevinske linije, a gdje nijesu određene preuzima se uzorak razmještaja postojećih objekata u području objekta.
 - Za postavljanje ograda uz javne puteve potrebno je obezbijediti saglasnost nadležnog subjekta za kategoriju puta, koji određuje odgovarajuće rastojanje i visine, da se ne bi ometalo polje preglednosti i održavanje puta.
 - Na objektima koji su međusobno udaljeni i rastojanja od granica parcele manje od minimalne vrijednosti utvrđenih ovim pravilima za sve tipologije, u primjeru rekonstrukcije, na fasadi prema susjednom objektu nije dozvoljeno formiranje fasadnih otvora na stambenim prostorijama, bez saglasnost vlasnika-korisnika susjednih parcela. Udaljenost od susjednih objekata - obezbjeđuje se međusobno rastojanje između objekata uz poštovanje uslova da od postojećih objekata novi objekti moraju biti udaljeni najmanje toliko, da su obezbijeđeni svjetlosno-tehnički, protivpožarni, sanitarni i drugi uslovi i da je moguće održavanje i korišćenje objekata u okviru pripadajuće parcele.

Voda od značaja za Crnu Goru je Ibar, sa priobalnim zemljištem širine 15 m. Ostale vode su od lokalnog značaja i imaju priobalno zemljište širine 10 m, obzirom da se katastarska parcela br.782/2 KO Koljeno I graniči sa rijekom Županicom priobalno zemljište iznosi 10m. Priobalno zemljište, čini pojas zemljišta od granice vodnog zemljišta, koji, po pravilu, služi za održavanje zaštitnih objekata. Izgradnja i uređenje se sprovodi u skladu sa propisim zaštite prirode i propisima iz oblasti vodoprivrede. rišćenje objekata u okviru pripadajuće parcele.

7

PREPORUKE ZA SMANJENJE UTICAJA I ZAŠTITU OD ZEMLJOTRESA, KAO I DRUGE USLOVE ZA ZAŠTITU OD ELEMENTARNIH NEPOGODA I TEHNIČKO-TEHNOLOŠKIH I DRUGIH NESREĆA

Smjernice za sprečavanje i zaštitu od elementarnih (i drugih) nepogoda
U cilju zaštite od elementarnih nepogoda postupiti u skladu sa Zakonom o zaštiti i spašavanju ("Sl.listCG br.13/2007) i Pravilnikom o mjerama zaštite od elementarnih nepogoda ("Sl.list RCG br. 8/1993), odnosno važećim zakonima i pravilnicima koji regulišu ovu oblast.

Zaštita od zemljotresa
Preporuke za projektovanje objekata aseizmičnih konstrukcija:
Mogu se graditi objekti različite spratnosti uz pravilan (optimalan) izbor konstruktivnih sistema i materijala.
Horizontalni gabarit objekta u osnovi treba da ima pravilnu geometrijsku formu, koja je simetrična u odnosu na glavne ose objekta, npr. pravougaona, kvadratna...
Principijelno izbjegavati rekonstrukciju sa nadogradnjom objekta gdje se mjenja postojeći konstruktivni sistem. U protivnom obavezna je prethodna statička i seizmičkih analiza, sa ciljem obezbjeđivanja dokaza o mogućnosti pristupanja rekonstrukciji.
Izbor i kvalitet materijala i način izvodjenja objekta od bitnog su značaja za sigurnost i ponašanje objekta, izloženih seizmičkom dejstvu.
Armirano-betonske i čelične konstrukcije posjeduju visoku seizmičku otpornost. Pored ramovskih armirano-betonskih konstrukcija može biti primjenjena izgradnja objekata ramovskih konstruktivnih sistema ojačanih sa armirano-betonskim dijafragmama (jezgrima), kao i konstrukcija sa armirano-betonskim platnima. Ove konstrukcije su naročito ekonomične za visine objekata do 15 spratova.
Kod zidanih konstrukcija preporučuje se primjena zidanja, ojačanog horizontalnim i vertikalnim serklažima i armirane konstrukcije različitog tipa. Obično zidanje, samo sa horizontalnim i vertikalnim serklažima treba primjenjivati za objekte manjeg značaja i manje visine (do 2 sprata).
Kod projektovanja konstrukcija temelja prednost imaju one konstrukcije koje sprečavaju klizanja u kontaktu sa tlom i pojavu neravnomjernih slijeganja. Opterećenje koje se prenosi preko temeljne konstrukcije na tlo mora da bude homogeno raspoređeno po cijeloj kontaktnoj površini. Treba obezbijediti dovoljnu krutost temeljne konstrukcije, a posebno na spojevima temeljnih greda sa stubovima konstrukcije.

Zaštita od požara
Preventivna mjera zaštite od požara je postavljanje objekata na što većem međusobnom rastojanju kako bi se sprečilo prenošenje požara.
Takođe, obavezno je planirati i obezbediti prilaz vatrogasnih vozila objektu.
Izgradjeni dijelovi razmatranog prostora moraju biti opremljeni funkcionalnom hidrantskom mrežom koja će omogućiti efikasnu zaštitu, odnosno gašenje nastalih požara.
Planirani objekat mora biti pokriven spoljnom hidrantskom mrežom regulisanom na nivou kompleksa u skladu sa Pravilnikom o tehničkim normativima za hidrantsku mrežu i gašenje požara (Sl. list SFRJ broj 30/91).

8	USLOVI I MJERE ZAŠTITE ŽIVOTNE SREDINE
	U cilju zaštite od elementarnih nepogoda postupiti u skladu sa Zakonom o zaštiti i spašavanju ("Sl.listCG" br.13/2007) i Pravilnikom o mjerama zaštite od elementarnih nepogoda ("Sl.list RCG br. 8/1993), odnosno važećim zakonima i pravilnicima koji regulišu ovu oblast.
9	USLOVI ZA PEJZAŽNO OBLIKOVANJE
	<ul style="list-style-type: none">- Svaki objekat (arhitektonski, građevinski, saobraćajni) ili urbanistička parcela, treba da ima i pejzažno uređenje;- U toku izrade projektne dokumentacije izvršiti potpunu inventarizaciju postojećeg biljnog fonda i kompozicionih ansambala, sačuvati i uklopiti zdravo i funkcionalno zelenilo;- Izvršiti taksaciju biljnog materijala, vrednovanje zdravstveno i dekorativno, sa predloženim mjerama njege;- Na mjestima gdje nije moguće njihovo uklapanje i zadržavanje planirati njihovo presađivanje-važi za vrste koje podnose presađivanje;- Dispozicija objekata na UP zavisi od boniteta drveća i položaja geomorfoloških, hidroloških pojava i objekata,- Tokom građevinskih radova, površinski sloj zemlje lagerovati i koristiti ga za nasipanje površina predviđenih za ozelenjavanje;- Zbog sterilne podloge, projektovati humusiranje slobodnih površina u sloju od minimum 30-50cm;- Koristiti reprezentativne, visokodekorativne autohtone biljne vrste, rasadnički odnjegovane;- Karakteristike sadnica drveća za ozelenjavanje: minimum visina sadnice od 2,50 do 3,00m, minimalni obim stabla na visini od 1m, od 10-15cm. <p>Predvidjeti urbano opremanje, rasvjetu zelenih površina, sisteme za navodnjavanje i održavanje javnih zelenih površina i površina od javnog interesa i protivpožarnu zaštitu.</p>
10	USLOVI I MJERE ZAŠTITE NEPOKRETNIH KULTURNIH DOBARA I NJIHOVE ZAŠTIĆENE OKOLINE
	U skladu sa propisima koji regulišu ovu oblast.
11	USLOVI ZA LICA SMANJENE POKRETLJIVOSTI I LICA SA INVALIDITETOM
	<p>Prilikom projektovanja i izvođenja objekata potrebno je stambenim objektima u kojima je planirana izgradnja stambenih jedinica za invalidna lica i drugim sadržajima, obezbijediti pristup koji mogu da koriste ta lica u skladu sa važećim Zakonom i propisima za tu oblast.</p> <p>Pri projektovanju i građenju saobraćajnih površina potrebno je pridržavati se standarda i propisa koji karakterišu ovu oblast (Pravilnik o bližim uslovima i načinu prilagodavanja objekata za pristup i kretanje lica smanjene pokretljivosti, Sl.list CG br.10/09).</p>
12	USLOVI ZA POSTAVLJANJE I GRADNJU POMOĆNIH OBJEKATA
	Postavljanje i građenje pomoćnih objekata vršiće se shodno Odluci o postavljanju odnosno građenju i uklanjanju pomoćnih objekata („Sl. list CG-opštinski propisi“ br. 31/14).
13	USLOVI ZA OBJEKTE KOJI MOGU DA UTIČU NA BEZBJEDNOST VAZDUŠNOG SAOBRAĆAJA
	U skladu sa propisima koji regulišu ovu oblast.

14	USLOVI ZA OBJEKTE KOJI MOGU DA UTIČU NA PROMJENE U VODNOM REŽIMU
	Objekti koji se grade u blizini ili neposredno uz riječne tokove ne smiju svojim gabaritima ugroziti na bilo koji način riječni tok.
15	MOGUĆNOST FAZNOG GRAĐENJA OBJEKTA
	Moguće je objekat graditi fazno, ukoliko faza predstavlja funkcionalno nezavisnu cjelinu.
16	USLOVI ZA PRIKLJUČENJE NA INFRASTRUKTURU
16.1	Uslovi priključenja na elektroenergetsku infrastrukturu
	<ul style="list-style-type: none"> - Poslovni objekat priključit će se na električnu NN mrežu shodno propisanim pravilima nadležnog preduzeća. Tehnička dokumentacija treba da sadrži razradu priključka objekta na niskonaponsku mrežu koji je neophodno projektovati shodno uslovima datim u Tehničkim preporukama EPCG koje su dostupne na sajtu EPCG (http://epcg.co.me/pdf/06.14/Teh.Preparacija%20Prikljuceni%20NNM.Pdf); - Tehnička preporuka za priključenje potrošača na niskonaponsku mrežu TP-2 (dopunsko izdanje); - Tehnička preporuka-tipizacija mjernih mjesta; - Upustvo i tehnički uslovi – TP-1b-distributivna stanica DTS EPCG 10/04 kV; - Shodno aktu Ministarstva održivog razvoja i turizma br. 05-5178/1 od 30.11.2011. godine u postupku izdavanja urbanističko-tehničkih uslova nije potrebno pribavljati posebne uslove za izradu tehničke dokumentacije od strane elektroprivrede Crne Gore AD Nikšić FC Distribucija, već je neophodno da se u UTU propiše obaveza poštovanja tehničkih preporuka EPCG za priključke objekta potrošača na niskonaponsku mrežu; - Glavni projekat treba da sadrži, između ostalog i razradu priključaka objekata na odgovarajuću infrastrukturu shodno članu 80 Zakona o uređenju prostora; - Električne instalacije izvesti u skladu sa važećim propisima i standardima.
16.2	Uslovi priključenja na vodovodnu i kanalizacionu infrastrukturu
	Instalacije mreže u objektu i van njega projektovati u skladu sa propisima i uslovima Javnih preduzeća. Projekat vodovoda i kanalizacije uraditi shodno uslovima izdatim od D.O.O. "Vodovod i kanalizacija" br. 05-163-487 od 06.05.2026.god.
16.3	Uslovi priključenja na saobraćajnu infrastrukturu
	<ul style="list-style-type: none"> - Kolski prilaz predmetnom objektu obezbjediti sa magistralnog puta Rožaje - Berane, shodno priloženim saobraćajno tehničkim uslovima, izdatih od Uprave za saobraćaj br. 04-3701/2 od 19.03.2024. godine. - Parkiranje za potrebe korisnika predmetnog objekta obezbjediti u okviru parcele ili objekta. -
16.4	Ostali infrastrukturni uslovi
	Uslovi za priključenje objekata na komunalnu i ostalu infrastrukturu
17	POTREBA IZRADE GEODETSKIH, GEOLOŠKIH (GEOTEHNIČKIH, INŽENJERSKO-GEOLOŠKIH, HIDROGEOLOŠKIH, GEOMEHANIČKIH ISEIZMIČKIH) PODLOGA, KAO I VRŠENJA GEOTEHNIČKIH ISTRAŽNIH RADOVA I DRUGIH ISPITIVANJA
	Prilikom izgradnje novih objekata i dogradnje postojećih u cilju obezbjeđenja stabilnosti terena, investitor je dužan da izvrši odgovarajuće saniranje terena, ako se za to pojavi potreba.
18	POTREBA IZRADE URBANISTIČKOG PROJEKTA

**URBANISTIČKO - TEHNIČKI USLOVI ZA ZGRADE SADRŽE I URBANISTIČKI
PARAMETRE**

Oznaka katastarske parcele	katastarske parcele br. 1169/10 i br.1169/3 KO Ibarac I, opština Rožaje.
Površina urban.parc. (kat. parc.)	6497m ²
Maksimalni indeks zauzetosti	0,4
Maksimalni indeks izgrađenosti	1,0
Maksimalna spratnost objekata	/
Maksimalna visinska kota objekta	/

Parametri za parkiranje odnosno garažiranje vozila

– Za parkiranje vozila za sopstvene potrebe, vlasnik stambenog objekta obezbeđuje prostor na sopstvenoj parceli, izvan površine javnog puta, i to – minimum jedno parking ili garažno mjesto na jednu stambenu jedinicu. Poželjna su 2PM po jednoj stambenoj jedinici.

Uslovi za racionalnu potrošnju energije

U procesu uspostavljanja održive potrošnje energije prioritet treba dati racionalnom planiranju potrošnje, tj. implementaciji mjera energetske efikasnosti u sve segmente energetskog sistema.

Održiva gradnja je svakako jedan od značajnijih segmenata održivog razvoja koji uključuje:

- upotrebu građevinskih materijala koji nijesu štetni po životnu sredinu;
- energetske efikasnosti zgrada; i
- upravljanje otpadom nastalim prilikom izgradnje ili rušenja objekata.

Energetski i ekološki održivo graditeljstvo teži:

- smanjenju gubitaka toplote iz objekta poboljšanjem toplotne zaštite spoljnih elemenata i povoljnim odnosom osnove i volumena zgrade;
- povećanju toplotnih dobitaka u objektu povoljnom orijentacijom zgrade i korišćenjem sunčeve energije;
- korišćenju obnovljivih izvora energije u zgradama (sunce, vjetar, biomasa itd); i
- povećanju energetske efikasnosti termoenergetskih sistema.

Cilj sveobuhvatne uštede energije, a time i zaštite životne sredine je stvoriti preduslove za sistemsku sanaciju i rekonstrukciju postojećih zgrada, a zatim i povećanje obavezne toplotne zaštite novih objekata. Prosječni stariji postojeći objekti godišnje troše 200-300 kWh/m² energije za grijanje, standardno izolovane kuće ispod 100, savremene niskoenergetske kuće oko 40, a pasivne 15 kWh/m² i manje.

Nedovoljna toplotna izolacija dovodi do povećanih toplotnih gubitaka zimi, hladnih spoljnih konstrukcija, oštećenja nastalih vlagom (kondenzacijom) kao i pregrijavanja prostora ljeti. Posljedice su oštećenja konstrukcije, nekomforno i nezdravo stanovanje i rad. Zagrijavanje takvih prostora zahtijeva veću količinu energije što dovodi do povećanja cijene korišćenja i održavanja prostora, ali i do većeg zagađenja životne sredine. Poboljšanjem toplotno izolacionih karakteristika zgrade moguće je postići smanjenje ukupnih gubitaka toplote za prosječno od 40 do 80%. - Kod gradnje novih objekata važno je već u fazi idejnog projekta u saradnji sa projektantom predvidjeti sve što je potrebno da se dobije kvalitetna i optimalna energetska efikasna zgrada. Zato je potrebno:

- analizirati lokaciju, orijentaciju i oblik objekta;
- primijeniti visoki nivo toplotne izolacije kompletnog spoljnog omotača objekta i izbjegavati toplotne mostove;

	- iskoristiti toplotne dobitke od sunca i zaštititi se od pretjeranog osunčanja; iskoristiti energetski efikasan sistem grijanja, hlađenja i ventilacije, i kombinovati ga sa obnovljivim izvorima energije.	
	DOSTAVLJENO: Podnosiocu zahtjeva, Urbanističko- građevinskoj inspekciji,	Predmetu, Arhivi.
20	OBRADIVAČI URBANISTIČKO - TEHNIČKIH USLOVA:	Nezerija Kurtagić, dipl.ing.grad. Samostalna savjetnica i za uređenje prostora
21	OVLAŠĆENOSLUŽBENO LICE:	Elvira Škrijelj, dipl. pravnica SEKRETARKA
22	M.P.	 Potpis ovlašćenog službenog lica
23	- List nepokretnosti i kopija katastarskog plana, - Grafički prilozi iz planskog dokumenta, - Tehnički uslovi iz ViK - Saobraćajno tehnički uslovi	

Štampaj

Korisnik: KORISNIK

Datum i vrijeme štampe: 07.05.2026 14:03

PODRUČNA JEDINICA
ROŽAJE

Datum: 07.05.2026 14:03

KO: KOLJENO I

POSJEDOVNI LIST 392 - PREPIS

Posjednici			
Matični broj - ID	Naziv - adresa i mjesto	Stvarno pravni odnos	Obim prava
*	HUSOVIĆ DANO ISMET	SOPSTVENIK - POSJEDNIK	1/1

Parcele									
Blok	Broj	RB	Plan Skica	Potes Kultura	Klasa	Površina m ²	Prihod	SP Pripis	Primjedba
0	309/2	1	003 010	BRQANSKA KUĆA I ZGRADA	0	42	0.00	4/2018 179/25	Založno pravo Podg.B.H.br.2615/10 od 10.06.2010.
0	309/2	0	003 010	BRQANSKA NEPLODNA ZEMLJIŠTA	0	400	0.00	4/2018 179/25	Založno pravo Podg.B.H.br.2615/10 od 10.06.2010.
0	310/1	0	003 010	BRDJANSKA ŠUMA	3	316	2.02	4/2018 179/25	Zal. pravo Podg.B.H.br.2615/10 od 10.06.2010.
0	311/1	2	003 010	BRDJANKA PRIVREDNA ZGRADA	0	94	0.00	85/2023 179/25	
0	311/1	3	003 010	BRDJANKA PRIVREDNA ZGRADA	0	250	0.00	85/2023 179/25	
0	311/1	0	003 010	BRDJANSKA LIVADA	4	6153	28.30	85/2023 179/25	
0	776/2	0	006 010	OKUTNJICA LIVADA	6	15771	45.74	26/2026 179/29	
0	779	0	006 010	KOLOVOZ NJIVA	7	1663	6.49	26/2026 179/29	
0	780/1	0	006 010	KOLOVOZ NJIVA	7	1720	6.71	26/2026 179/29	
0	781/2	0	006 010	KOLOVOZ ŠUMA	1	6039	61.60	26/2026 179/29	

782/1	0	003 010	KOLOVOZ LIVADA	5	1992	7.77	26/2026 179/29	
782/2	0	003 010	KOLOVOZ LIVADA	5	1034	4.03	26/2026 179/29	
					35474	162.66		

Podaci o aktivnim zahtjevima

LN	Blok	Broj parcele	Podbr.	RBR	Klas. znak	Broj zahtjeva	Godina	Komentar	Sadržina
	0	776	2	0	919	609	2026	HUSOVIĆ DANO ISMET	POKLON PL 179 KO KOLJENO I
	0	779	0	0	919	609	2026	HUSOVIĆ DANO ISMET	POKLON PL 179 KO KOLJENO I
	0	780	1	0	919	609	2026	HUSOVIĆ DANO ISMET	POKLON PL 179 KO KOLJENO I
	0	781	2	0	919	609	2026	HUSOVIĆ DANO ISMET	POKLON PL 179 KO KOLJENO I
	0	782	1	0	919	609	2026	HUSOVIĆ DANO ISMET	POKLON PL 179 KO KOLJENO I
	0	782	2	0	919	609	2026	HUSOVIĆ DANO ISMET	POKLON PL 179 KO KOLJENO I

kojim se potvrđuje da poslovni objekat na kat parcelama br.311/1 i 782/2 KO Koljeno I, opština Rožaje investitora Husović (Dana) Ismet, ne može biti priključen na gradsku vodovodnu i kanalizacionu mrežu zato što na toj lokaciji ne postoje izgrađeni objekti gradske vodovodne i kanalizacione mreže tj. investitor je dužan uraditi projekat vodovoda i kanalizacije kao i ispuniti uslove iz Urbanističko-tehničkih uslova izdatih od Sekretarijata za planiranje i uređenje prostora.

S poštovanjem

v.d. direktor

Peđa Narković

Korisnik: KORISNIK

Datum i vrijeme štampe: 03.07.2026 11:03

PODRUČNA JEDINICA
ROŽAJE

Datum: 03.07.2026 11:03

KO: KOLJENO I

POSJEDOVNI LIST 393 - PREPIS

Posjednici			
Matični broj - ID	Naziv - adresa i mjesto	Stvarno pravni odnos	Obim prava
*	DOO CREATIVE ROŽAJE *	SOPSTVENIK - POSJEDNIK	1/1

Parcele									
Blok	Broj	RB	Plan Skica	Potes Kultura	Klasa	Površina m ²	Prihod	SP Pripis	Primjedba
0	311/4	1	003 010	BRDJANKA PRIVREDNA ZGRADA	0	357	0.00	81/2021 392/2	Za 56 m2 nema dokaza o pravu svojine za zemljište. ----- Zabilj.objekta izgradj.bez gradj.dozvole Priv.zgr.Spr.P+Pn površinev 357 bruto 397 m2 neto 359 m2 invest.DOO CREATIVE Rozaje kao i zabilj.gradjenja na tudjem zemljištu
						357	0.00		

PROJEKTI ZADATAK

ELABORATA PROCJENE UTICAJA NA ŽIVOTNU SREDINU

NOSILAC PROJEKTA: d.o.o. "CREATIVE" Rožaje

ODGOVORNO LICE: Husović Ismet

OBJEKAT: Poslovni objekat – Pogon za proizvodnju namještaja

MJESTO: Naselje Baza, opština Rožaje

VRSTA PROJEKTA: ELBORAT O PROCJENI UTICAJA NA ŽIVOTNU SREDINU

Za potrebe Investitora potrebno je izraditi Elaborat procjene uticaja na životnu sredinu za Poslovni objekat za proizvodnju namještaja, na dijelu kat.parcela br. 311/1 i 782/2 KO Koljeno I, opština Rožaje.

Rješenjem Sekretarijata za uređenje prostora i zaštitu životne sredine opštine Rožaje broj UPI UPI 07-322/26-295/4 od 18.06.2026. godine, utvrđeno je da je za izgradnju Poslovnog objekta-pogona za proizvodnju namještaja na dijelu kat.parcela br. 311/1 i 782/2 KO Koljeno I, opština Rožaje, potrebna izrada elaborata procjene uticaja na životnu sredinu.

Elaborat procjene uticaja zahvata na životnu sredinu uraditi na osnovu važećih zakona, propisa, standarda i ostale tehničke dokumentacije, a koja se odnosi na projekat izgradnje.

Elaborat uraditi u skladu sa Pravilnikom o bližoj sadržini elaborata o procjeni uticaja na životnu sredinu ("Službeni list CG" br.019/19).

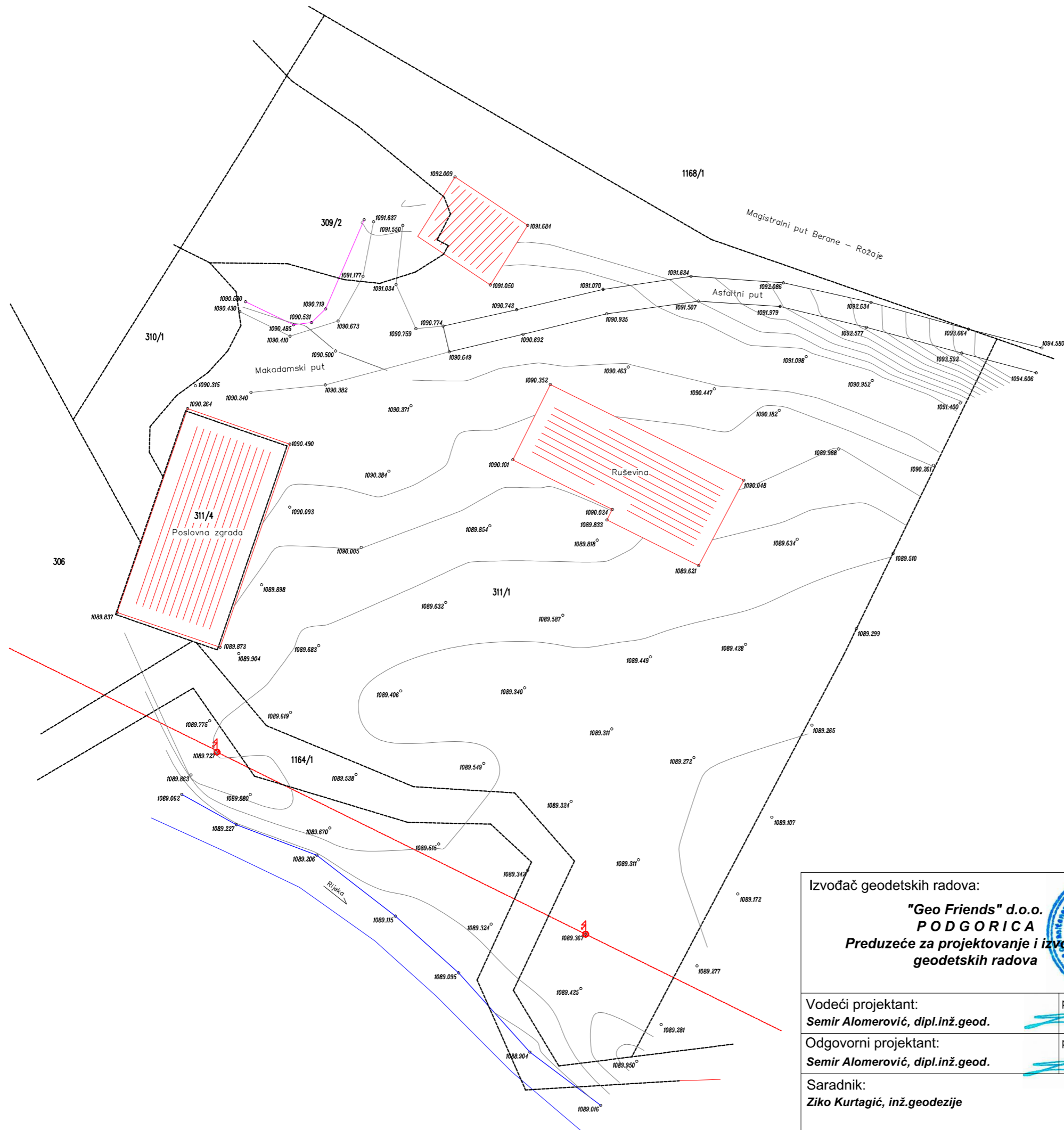
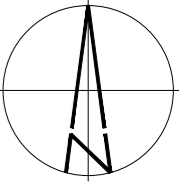
INVESTITOR

d.o.o. "CREATIVE" Rožaje

Izvršni/direktor

PRILOZI II

LEGENDA

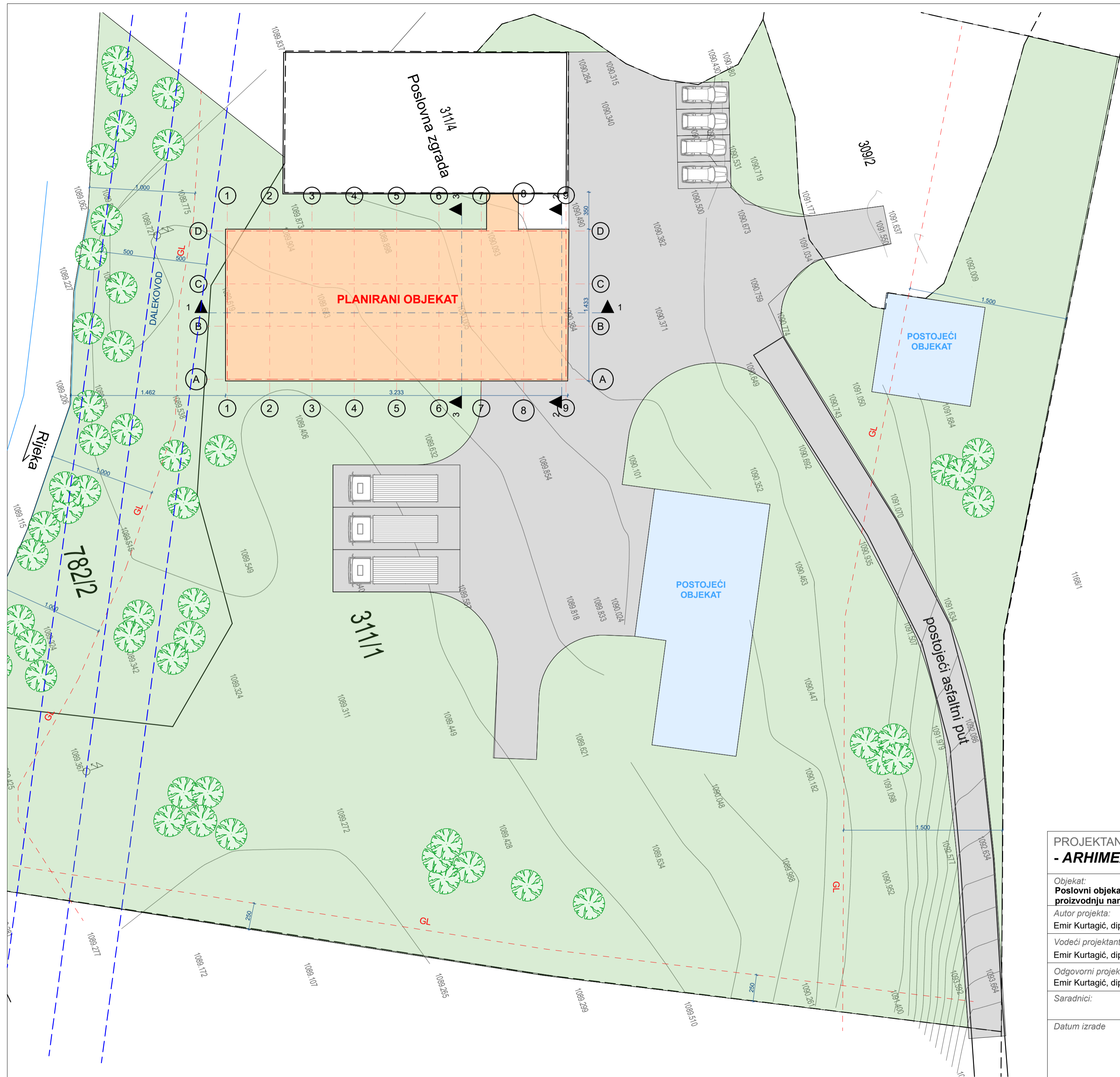
- Granica kat.parcele
- Makadamski put
- Asfaltni put
- Objekti—stanje katastar
- Objekti—postojeće stanje
- El. Stub

NAPOMENA: Geodetska situacija je urađena u državnom koordinatnom sistemu, u sistemu permanentnih stanica Montepos mreže prijemnikom GPS marke Leica sa zvaničnim parametrima Uprave za nekretnine Crne Gore.

Izvođač geodetskih radova: "Geo Friends" d.o.o. PODGORICA Preduzeće za projektovanje i izvođenje geodetskih radova		Investitor: HUSOVIĆ DANO ISMET	Broj ugovor:
			Teh.broj:
Vodeći projektant: Semir Alomerović, dipl.inž.geod.	potpis	Naziv objekta i mjesto gradnje: 3D GEODETSKA SITUACIJA, kat.parcele br.311/1, KO Koljneo 1, SO Rožaje	Datum: februar 2024.godine
Odgovorni projektant: Semir Alomerović, dipl.inž.geod.	potpis		Šifra objekta:
Saradnik: Ziko Kurtagić, inž.geodezije		Vrsta projekta: GEODETSKE PODLOGE	Razmjera: 1:250
			List br.: 1

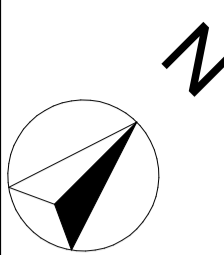

PROJEKTANT: - ARHIMEX - d.o.o.Rožaje				INVESTITOR: d.o.o. „Creative,, Rožaje	
<i>Objekat:</i> Poslovni objekat - Pogon za proizvodnju namještaja		<i>Lokacija:</i> Kat. parcele br. 311/1 i 782/2 KO Koljeno I , PUP Opštine Rožaje			
<i>Autor projekta:</i> Emir Kurtagić, dipl.ing.arh.		<i>Vrsta tehničke dokumentacije:</i> Idejno rješenje			
<i>Vodeći projektant</i> Emir Kurtagić, dipl.ing.arh.		<i>Dio tehničke dokumentacije:</i> Arhitektura		<i>Razmjera:</i> R=1:1000	
<i>Odgovorni projektant</i> Emir Kurtagić, dipl.ing.arh.		<i>Prilog:</i> ŠIRA SITUACIJA		<i>Br. priloga:</i> 02	<i>Br. strane:</i>
<i>Saradnici:</i>		<i>Datum revizije</i>			
<i>Datum izrade</i>					

Kat. parcele: 311/1 i 782/2
KO Koljeno I

Spratnost	li	iz
Dozvoljeno:	/	1.00 0.40
Ostvareno:	P+1	0.16 0.11

- Granica urbanističke parcele
- Granica katastarske parcele
- RL Regulaciona linija
- GL Građevinska linija
- P+1 Spratnost Objekta
- 311/1 Oznaka parcele
- 1.50 Visinska kota

LEGENDA MATERIJALA	
	Obloga fasade - Kamen
	Armirani Beton
	Krovni pokrivač-AL lim
	Keramičke pločice
	Giter Blok
	Termoizolacija
	Drvo
	Šljunak

Ukupna površina lokacije iznosi 7531 m²
 Površina pod asfaltom 1405 m²
 Površina pod zelenilom 5246,4 m²
 Površina pod objektima 831,6 m²

	NISKO ZELENILO
	VISOKO ZELENILO
	ASFALTNA POVRŠINA

TAČKE TEMELJNE PLOČE
 X=7427301.936 Y=4744672.290
 X=7427315.460 Y=4744667.547
 X=7427304.973 Y=4744636.968
 X=7427291.426 Y=4744641.609

PROJEKTANT:
- ARHIMEX - d.o.o. Rožaje

Objekat:
Poslovni objekat - Pogon za proizvodnju namještaja

Autor projekta:
 Emir Kurtagić, dipl.ing.arh.

Vodeći projektant
 Emir Kurtagić, dipl.ing.arh.

Odgovorni projektant
 Emir Kurtagić, dipl.ing.arh.

Saradnici:

Datum izrade

INVESTITOR:
d.o.o. „Creative,, Rožaje

Lokacija:
Kat. parcele br. 311/1 i 782/2 KO Koljeno I , PUP Opštine Rožaje

Vrsta tehničke dokumentacije:
 Idejno rješenje

Dio tehničke dokumentacije:
 Arhitektura

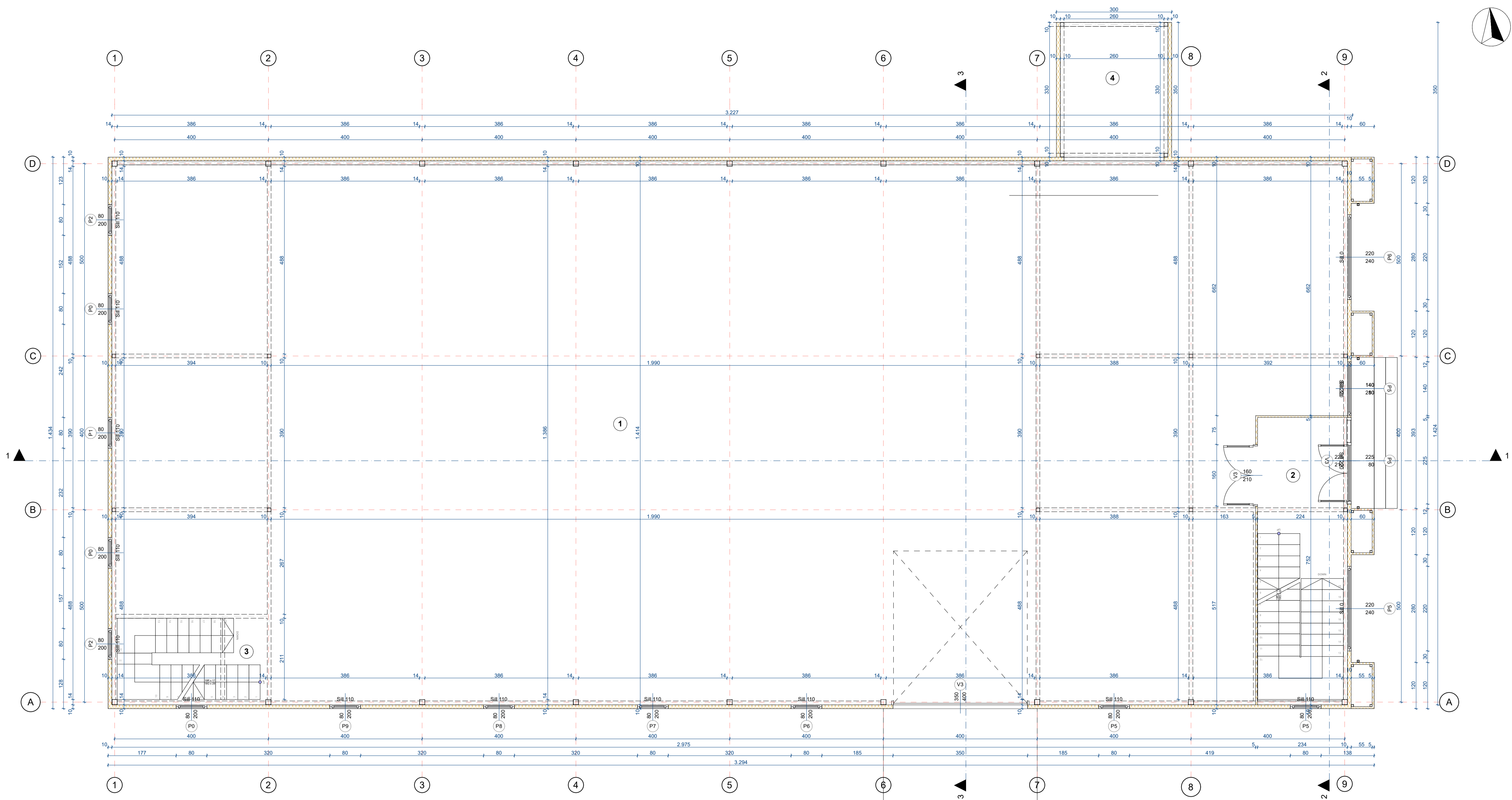
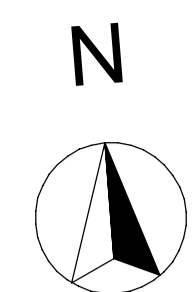
Prilog:
 SITUACIJA

Br. priloga:
 03

Br. strane:

Datum revizije

Razmjera:
R=1:200

PRIZEMLJE							
Broj prostorije	Naziv prostorije	Površina (m ²)	Svijetla visina (m)	Zapremina (m ³)	Obrada		
					Pod	Zid	Plafon
1	Proizvodni pogon	427	2,4	1024,8	Industrijski pod	Sendvič pan.	Sendvič pan.
2	Hol i stepenište	17,4	2,4	41,76	Keramičke ploč.	Sendvič pan.	Sendvič pan.
3	Stepenište	9,3	2,4	22,32	Metalne ploče	Sendvič pan.	Sendvič pan.
4	Komunikacija	9,8	2,4	23,52	Industrijski pod	Sendvič pan.	Sendvič pan.
NETO POVRŠINA PODA - NFA		463,5	POV. POD UNUTR. KONSTRUKCIJOM - ICA		2,6		
BRUTO POVRŠINA PODA - GFA		478,6	POVRŠINA ETAŽE		478,6		
UNUTRAŠNJA POVRŠINA PODA - IFA		487,6	NETO POVRŠINA PROSTORIJA		463,5		
POV. SPOLJAŠNJE KONSTR. - ECA		12,5					

Ukupna površina lokacije iznosi 7531 m²
 Površina pod asfalтом 1405 m²
 Površina pod zelenilom 5246,4 m²
 Površina pod objektima 831,6 m²

TAČKE TEMELINE PLOČE
 X=7427301.936 Y=4744672.290
 X=7427315.460 Y=4744667.547
 X=7427304.973 Y=4744636.968
 X=7427291.426 Y=4744641.609

Kat. parcele: 311/1 i 782/2 KO Koljeno I
 Spratnost Ili Iz
 Dozvoljeno: / 1,00 0,40
 Ostvareno: P+1 0,16 0,11

○ Granica urbanističke parcele
 ○ Granica katastarske parcele
 ○ RL Regulatorna linija
 ○ GL Građevinska linija

P+1 Spratnost Objekta
 311/1 Oznaka parcele

LEGENDA MATERIJALA	
	Kamen
	Armirani Beton
	Krovni pokrivač-AL lim
	Keramičke pločice
	Giter Blok
	Termoizolacija
	Sendvič paneli
	Štunjak

PROJEKTANT:
- ARHIMEX - d.o.o. Rožaje

Objekat:
Poslovni objekat - Pogon za proizvodnju namještaja

Autor projekta:
 Emir Kurtagić, dipl.ing.arh.

Vodeći projektant
 Emir Kurtagić, dipl.ing.arh.

Odgovorni projektant
 Emir Kurtagić, dipl.ing.arh.

Saradnici:

Datum izrade

INVESTITOR:
d.o.o. „Creative,, Rožaje

Lokacija:
Kat. parcele br. 311/1 i 782/2 KO Koljeno I, PUP Opštine Rožaje

Vrsta tehničke dokumentacije:
 Idejno rješenje

Dio tehničke dokumentacije:
 Arhitektura

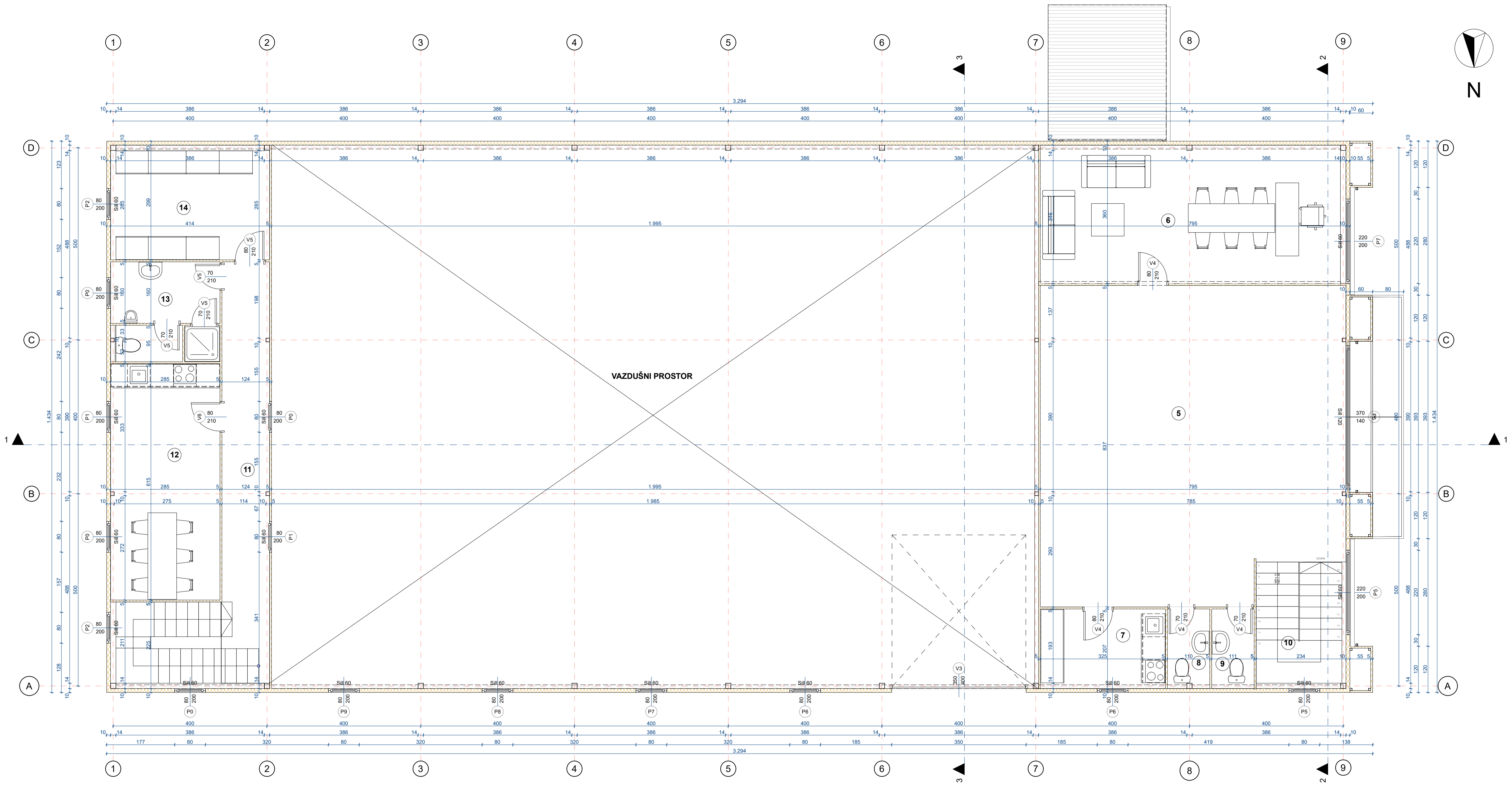
Prilog:
 OSNOVA PRIZEMLJA

Br. priloga: 05

Br. strane:

Razmjera:
 R=1:200

Datum revizije

Broj prostorije	Naziv prostorije	Površina (m ²)	SPRAT		Obrada		
			Svijetla visina (m)	Zapremina (m ³)	Pod	Zid	Plaфон
5	Izložbeni prostor	63,5	2,4	152,4	Laminat	Sendvič pan.	Sendvič pan.
6	Kancelarija	28,5	2,4	68,4	Laminat	Sendvič pan.	Sendvič pan.
7	Priručna kuhinja	6,6	2,4	15,84	Laminat	Sendvič pan.	Sendvič pan.
8	WC muški	2,2	2,4	5,28	Ker. Pločice	Sendvič pan.	Sendvič pan.
9	WC ženski	2,2	2,4	5,28	Ker. Pločice	Sendvič pan.	Sendvič pan.
10	Stepenište	7,9	2,4	18,96	Čel. pločice	Sendvič pan.	Sendvič pan.
11	Stepenište i hodnik	20,3	2,4	48,72	Laminat	Sendvič pan.	Sendvič pan.
12	Kuhinja za radnike	17,3	2,4	41,52	Laminat	Sendvič pan.	Sendvič pan.
13	Kupatilo	7,3	2,4	17,52	Ker. Pločice	Ker. Pločice	Sendvič pan.
14	Garđeroba	12,3	2,4	29,52	Laminat	Sendvič pan.	Sendvič pan.
NETO POVRŠINA PODA - NFA		168,1	POV. POD UNUTR. KONSTRUKCIJOM - ICA		1,9		
BRUTO POVRŠINA PODA - GFA		178,5	POVRŠINA ETAŽE		178,5		
UNUTRAŠNJA POVRŠINA PODA - IFA		168,1	NETO POVRŠINA PROSTORIJA		168,1		
POV. SPOLJAŠNJE KONSTR. - ECA		8,5					

Ukupna površina lokacije iznosi 7531 m²
 Površina pod asfaltnom 1405 m²
 Površina pod zelenilom 5246,4 m²
 Površina pod objektima 831,6 m²

TAČKE TEMELINE PLOČE
 X=7427301.936 Y=4744672.290
 X=7427315.460 Y=4744667.547
 X=7427304.973 Y=4744636.968
 X=7427291.426 Y=4744641.609

Kat. parcele: 311/1 i 782/2 KO Koljeno I
 Spratnost li iz
 Dozvoljeno: / 1,00 0,40
 Ostvareno: P+1 0,16 0,11

○ Granica urbanističke parcele
 ○ Granica katastarske parcele
 ○ RL Regulatorna linija
 ○ GL Građevinska linija
 P+1 Spratnost Objekta
 Oznaka parcele

LEGENDA MATERIJALA	
	Kamen
	Armirani Beton
	Krovni pokrivač-AL lim
	Keramičke pločice
	Giter Blok
	Termoizolacija
	Sendvič paneli
	Šjunak

PROJEKTANT:
- ARHIMEX - d.o.o. Rožaje

Objekat:
Poslovni objekat - Pogon za proizvodnju namještaja

Autor projekta:
 Emir Kurtagić, dipl.ing.arh.

Voditelj projektanta
 Emir Kurtagić, dipl.ing.arh.

Odgovorni projektant
 Emir Kurtagić, dipl.ing.arh.

Saradnici:

Datum izrade

INVESTITOR:
d.o.o. „Creative,, Rožaje

Lokacija:
Kat. parcele br. 311/1 i 782/2 KO Koljeno I, PUP Opštine Rožaje

Vrsta tehničke dokumentacije:
 Idejno rješenje

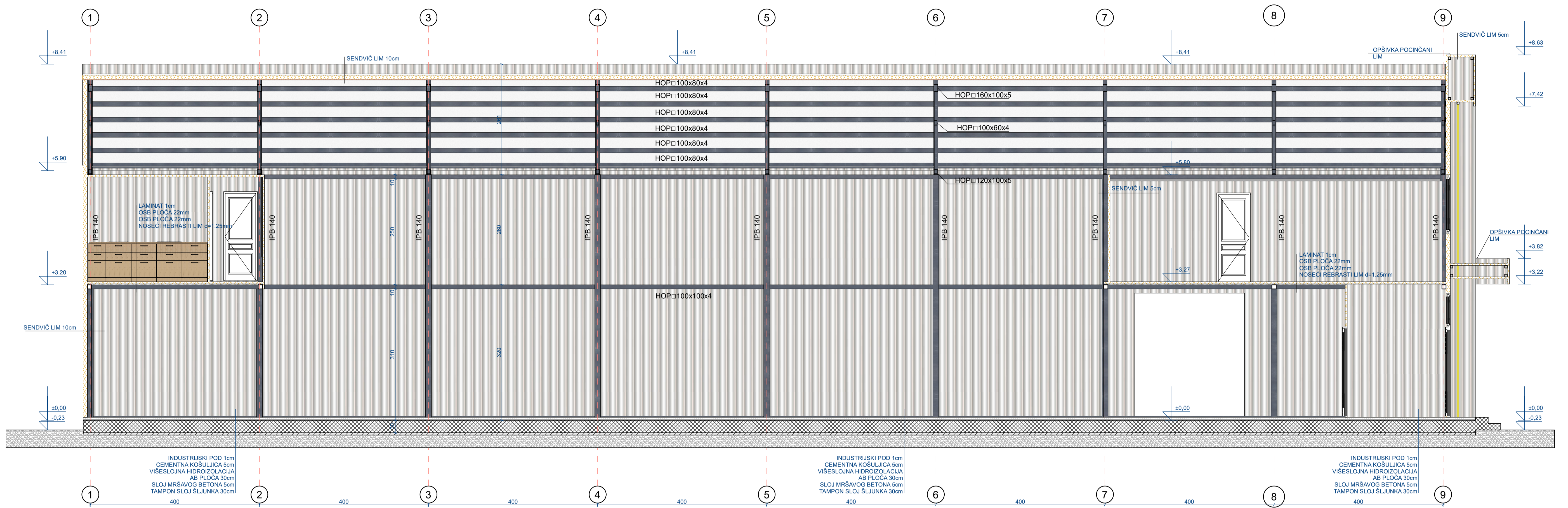
Dio tehničke dokumentacije:
 Arhitektura

Prilog:
 OSNOVA I SPRATA

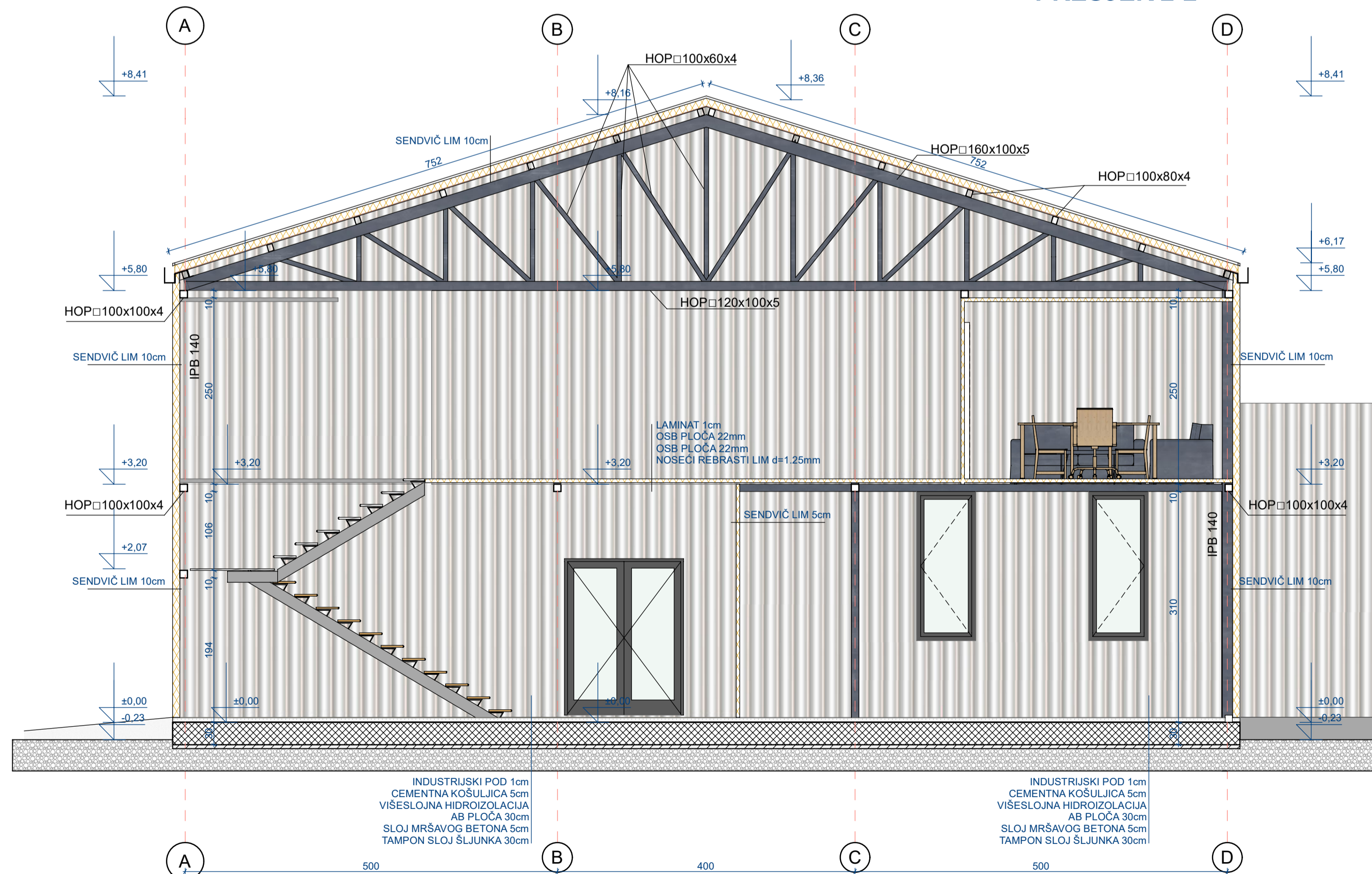
Br. priloga:
 06

Br. strane:
 Razmjera:
 R=1:200

Datum revizije

PRESJEK 2-2

Ukupna površina lokacije iznosi 7531 m²
 Površina pod asfaltom 1405 m²
 Površina pod zelenilom 5246,4 m²
 Površina pod objektima 831,6 m²

TAČKE TEMELINE PLOČE
 X=7427301.936 Y=4744672.290
 X=7427315.460 Y=4744667.547
 X=7427304.973 Y=4744636.968
 X=7427291.426 Y=4744641.609

Kat. parcele: 311/1 i 782/2 KO Koljeno I Spratnost li Iz Dozvoljeno: / 1.00 0.40 Ostvareno: P+1 0.16 0.11	LEGENDA MATERIJALA 	PROJEKTANT: - ARHIMEX - d.o.o. Rožaje	INVESTITOR: d.o.o. „Creative,, Rožaje
		Objekat: Poslovni objekat - Pogon za proizvodnju namještaja Autor projekta: Emir Kurtagić, dipl.ing.arh. Vodeći projektant: Emir Kurtagić, dipl.ing.arh. Odgovorni projektant: Emir Kurtagić, dipl.ing.arh. Saradnici: Datum izrade	Lokacija: Kat. parcele br. 311/1 i 782/2 KO Koljeno I, PUP Opštine Rožaje Vrsta tehničke dokumentacije: Idejno rješenje Dio tehničke dokumentacije: Arhitektura Br. priloga: 09 Br. strane:

PROJEKTANT: - ARHIMEX - d.o.o.Rožaje 		INVESTITOR: d.o.o. „Creative,, Rožaje	
<i>Objekat:</i> Poslovni objekat - Pogon za proizvodnju namještaja		<i>Lokacija:</i> Kat. parcele br. 311/1 i 782/2 KO Koljeno I , PUP Opštine Rožaje	
<i>Autor projekta:</i> Emir Kurtagić, dipl.ing.arh.		<i>Vrsta tehničke dokumentacije:</i> Idejno rješenje	
<i>Vodeći projektant</i> Emir Kurtagić, dipl.ing.arh.		<i>Dio tehničke dokumentacije:</i> Arhitektura	
<i>Odgovorni projektant</i> Emir Kurtagić, dipl.ing.arh.		<i>Razmjera:</i> R=1:200	
<i>Saradnici:</i>		<i>Prilog:</i> 3D PRIKAZ	<i>Br. priloga:</i> 13
<i>Datum izrade</i>		<i>Datum revizije</i>	
		<i>Br. strane:</i>	

PROJEKTANT: - ARHIMEX - d.o.o.Rožaje				INVESTITOR: d.o.o. „Creative,, Rožaje	
<i>Objekat:</i> Poslovni objekat - Pogon za proizvodnju namještaja		<i>Lokacija:</i> Kat. parcele br. 311/1 i 782/2 KO Koljeno I , PUP Opštine Rožaje			
<i>Autor projekta:</i> Emir Kurtagić, dipl.ing.arh.		<i>Vrsta tehničke dokumentacije:</i> Idejno rješenje			
<i>Vodeći projektant</i> Emir Kurtagić, dipl.ing.arh.		<i>Dio tehničke dokumentacije:</i> Arhitektura		<i>Razmjera:</i> R=1:200	
<i>Odgovorni projektant</i> Emir Kurtagić, dipl.ing.arh.		<i>Saradnici:</i> 3D		<i>Br. priloga:</i> 14	
<i>Datum izrade</i>		<i>Datum revizije</i>			